

Linköpings mötesplatser

– innerstadens parker och torg

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE
I JANUARI 2019

Innehåll

Förord	3	Plankarta	30
Inledning	5	Plankarta och platsbeskrivningar	31
Fler och bättre parker och torg	5	Innehåll platsbeskrivningar	32
Mötesplatser	5	Platsbeskrivningar	33
Olika typer av mötesplatser	6	Handlingsplan för fortsatt arbete	89
Passiva och aktiva möten	6	Miljöbedömning	91
Ett gemensamt ansvar	7	Riksintressen	99
Syfte	8	Vilka har arbetat med översiktsplanen	105
Plansammanhang	8	Kommunfullmäktiges antagandebeslut	106
Avgränsning	9	Länsstyrelsens granskningsyttrande	110
Metod	9		
Läsanvisning	10		
Process	10		
Ordförklaring	11		
Inriktningar och strategier	13		
Inriktningar för Linköpings offentliga mötesplatser	13		
Strategier	13		
Kvalitet	14		
Tillgång	18		
Nåbarhet	22		
Tillhörighet	24		
Karaktärer	26		

Förord

Våren 2016 antog Kommunfullmäktige en *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* med högt satta ambitioner under parollen mer och bättre innerstad. Linköping är inne i en expansiv fas där utvecklingsplanen ger riktning för alla de krafter som bidrar till innerstadens utveckling.

När staden växer snabbt är det extra viktigt att slå vakt om de platser som bär upp stadens identitet och gör att vi känner tillhörighet till vår innerstad. Även i en tät och större innerstad behöver vi platser där vi kan umgås, leka, ta en paus och höra fågelkvittret. Innerstadens torg är en betydelsefull arena för stadens kultur- och näringsliv och platsen för firanden, tal och manifestationer. Sist men inte minst spelar det offentliga rummet, våra parker och torg, en relativt osynlig men avgörande roll i att bryta segregation då det är här vi mest troligt möter, ser varandra och över tid bygger upp tolerans för olikheter.

Vi har de senaste åren gjort ett stort arbete med att analysera och inventera stadens befintliga mötesplatser, både i det större sammanhanget och var plats för sig. Vi har även varit ute och frågat er kommuninvånare vad ni önskar er av en mötesplats och vilka platser som är era favoriter – och varför. I den här översiktsplanen ger vi inriktningar och strategier för det fortsatta arbetet med att utveckla innerstadens mötesplatser. Vi föreslår fler och bättre parker och torg!

Jag hoppas att planen väcker ditt intresse och att du vill vara med och utveckla innerstadens mötesplatser!

Elias Aguirre
Kommunalråd

Trädgårdsföreningen.

Inledning

Linköpings innerstad växer och ska bli både mer och bättre, i linje med ambitionerna presenterade i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Offentliga platser är viktiga byggstenar när innerstaden kompletteras med fler byggnader, inrymmer fler verksamheter, är hem för fler invånare och tar emot fler besökare. En mer och bättre innerstad behöver fler och bättre parker och torg!

I detta kapitel beskrivs vikten av möten och olika typer av mötesplatser, planens syfte, avgränsningar, uppbyggnad samt hur den ingår i ett plansammanhang.

Fler och bättre parker och torg

I Linköping finns idag gott om gröna miljöer, men inte gott om kva-

litativa parker. I den utvecklade innerstaden behövs kvalitativa mötesplatser med egen identitet och som karaktäriseras av en stadsmässighet. Det finns stor potential i exempelvis Stångåns och Tinnerbäckens vattenrum och de gröna stråk som förbinder innerstaden med ytterstaden och dess omgivning. Den potentialen ska utvecklas och mötesplatserna behöver bli fler och bättre i en mer och bättre innerstad.

De offentliga miljöernas kvalitet och värde återfinns på flera nivåer, dels på en strukturell nivå men också för varje enskild plats. På en strukturell nivå ska Linköping vara en attraktiv stad att röra sig i, där grunden till attraktiviteten i våra gaturum skapas av byggnader och de pauser som parker och torg utgör. De ger gaturummen och staden en rytm, en form, rymd, variation och stadskvaliteter.

I en utvecklad innerstad behövs kvalitativa och attraktiva mötesplatser avseende gestaltning och innehåll på de premisser som ges av varje enskild plats. Värdet kan ligga i såväl upplevelserika miljöer som rofyllda platser för avkoppling. Värdet kan också utgöras av en rik historia som speglas i platsens utformning, konstinstallationer eller annat innehåll. Gamla träd ger historiskt djup, bidrar till ekosystemtjänster och är husrum för insekter, lavar och svampar. De kulturhistoriska och ekologiska värdena bidrar också till platsens sociala värden, förutsättningarna att nyttja miljön och skapa ett rikt stadsliv med möjlighet att njuta av solen eller grönskan, leka eller bara titta på folk.

Mötesplatser

Valet att benämna stadens offentliga rum som mötesplatser grundas på behovet av olika typer av möten för vårt välbefinnande och effekterna det får i samhället. Förutom att människors hälsa och levnadsväl påverkas av det sociala sammanhang de befinner sig i, har forskning visat att individens val av exempelvis livsstil, utbildning och yrke ytterst påverkas av de samhälleliga förutsättningarna där den fysiska miljön är en viktig faktor. Om en bra utformad fysisk miljö bidrar till

ökad tillit, trygghet och inkludering ger det inte bara bättre förutsättningar för individen utan även på en större skala där staden blir mindre socialt segregerad. Därför är möten och mötesplatser viktiga, de utgör en del i arbetet för en socialt hållbar och blandad stad.

Olika typer av mötesplatser

Ofta associerar vi ordet mötesplats till platser med ett folkvimmel och till möten med andra människor. Stadens parker och torg har olika karaktär, de kan vara en sjudande målpunkt för hela staden men också den mer lågmälda och småskaliga platsen. Möten och mötesplatser finns i olika skalor och svarar mot olika behov. En mötesplats kan vara mer än möten med andra människor, det kan vara möten med tystnaden, med oss själva och med naturen. För att få en paus från stadsmyllret behöver vi en annan typ av miljö: de gröna miljöernas rofylldhet och deras positiva inverkan på vårt välbefinnande som exempelvis minskad stress och sänkt blodtryck. Gröna miljöer kräver inte en aktiv uppmärksamhet av oss – i kontrast till det

myllrande stadslivet som ständigt är fyllt av ljud och visuella intryck.

För att kunna tillgodose behovet av olika typer av mötesplatser i en stad krävs ett brett utbud. Staden behöver både den vimlande torghandeln, lekparken och den rofyllda parken. I innerstadsmiljön är utrymmet dock begränsat vilket ställer krav på att vi nyttjar markytan på bästa sätt, bland annat genom att skapa mångfunktionella platser. Somliga funktioner kan dela yta och vissa platser kan ha varierande funktion över dygnet eller årstiderna.

Passiva och aktiva möten

Olika miljöer möjliggör olika typer av möten, generellt kan dessa beskrivas som antingen aktiva eller passiva. Vid aktiva möten stannar vi upp och interagerar medan vi vid passiva möten vistas på samma plats utan att känna varandra och utan att behöva interagera. De passiva mötena är minst lika viktiga, om inte viktigare, än de aktiva. När vi befinner oss på samma ställe, får

en glimt av varandras vardag, kultur och livsstil utan att aktivt behöva delta, kan tolerans och känslan av att tillhöra ett socialt sammanhang öka. De passiva, kravlösa mötena utgör således en grundläggande stadskvalitet som ger staden liv, berikar vår vardag och leder till utveckling.

Ett gemensamt ansvar

För att uppnå en tät, sammanhållen innerstad som också erbjuder en god livsmiljö krävs ett gemensamt och långsiktigt arbete både från kommunen och privata fastighetsägare. Alla ytor är viktiga, både de mer halvprivata mötesplatserna på bostadsgården eller den bostadsnära miljön och de offentliga mötesplatserna – våra parker och torg. De bostadsnära miljöerna ska rymma ytor som är lämpliga för lek och utevistelse men bör också tillgodose vackra utblickar från bostaden. De offentliga mötesplatserna i innerstaden har istället en tydlig offentlig karaktär och ska möta olika behov som bland annat ställer krav på mångfunktionalitet och kvalitet.

Dagens innerstad domineras av kvartersstaden där befintliga parker och torg är tydliga i form och funktion. Omvandlingsmiljöer som idag är belägna i innerstadens utkant har däremot en glesare struktur och ofta även mer diffusa mötesplatser, både vad gäller hårdgjorda platser och parker. Det är framförallt i dessa miljöer, både på kvartersmark och på kommunal mark, som det kan bli aktuellt med förtätning för att skapa rumslig struktur, väldefinierade och tillräckligt rymliga mötesplatser och ge innerstadskvaliteter som motsvarar befintlig innerstadsmiljö. I en mer och bättre innerstad behövs de öppna platserna där vi kan mötas. Därför föreslås här fler och bättre parker och torg.

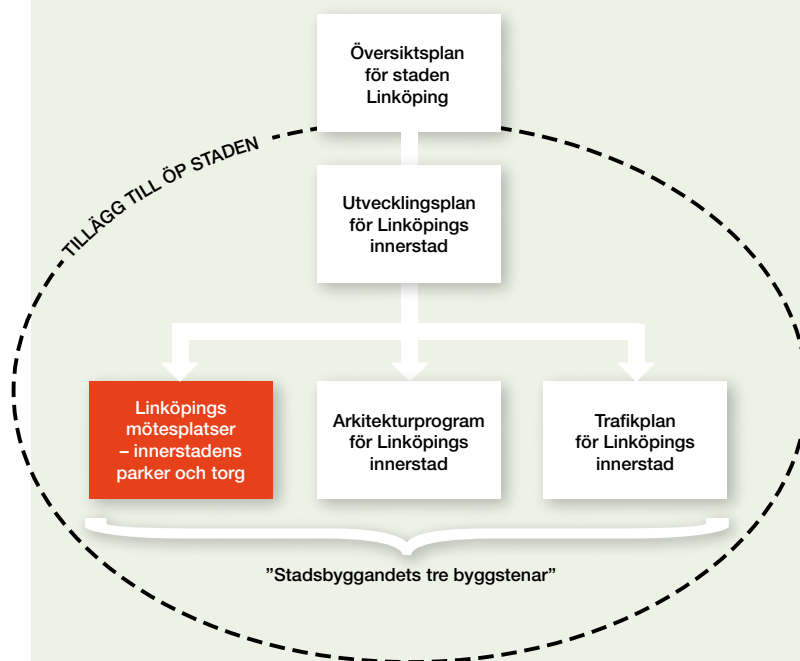
SYFTE

- Att utifrån ett helhetsperspektiv identifiera befintliga samt föreslå nya offentliga mötesplatser i arbetet med att utveckla Linköpings innerstad med fler och bättre parker och torg.
- Att på en strategisk nivå skapa ett gemensamt synsätt för utvecklingen och arbetet med innerstadens mötesplatser i det offentliga rummet.

PLANSAMMANHANG

Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg utgör ett tillägg till *Översiktsplan för staden Linköping* (antagen av kommunfullmäktige 2010). Planen innehåller inriktningar och strategier för planering och utveckling av Linköpings offentliga mötesplatser i innerstaden. Inriktningarna och strategierna kompletterar och utvecklar översiktsplanens övergripande stadsbyggnadsstrategier vilka kan sammanfattas som:

- Rundare, tätare och mer sammanhängande stad
- Hållbar tillgänglighet
- Attraktiva parker, mötesplatser och gaturum

Förenklat kan innerstadens struktur delas upp i tre byggstenar: det kontinuerliga gatunätet, byggnader och stadens offentliga rum (parker och torg). *Översiktsplan för staden Linköping* samt tillägget *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* behandlar på en strategisk nivå alla tre byggstenarna medan *Trafikplan för Linköpings innerstad*, *Arkitekturprogram för Linköpings innerstad* och *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* fördjupar och utvecklar respektive byggsten i relation till innerstaden som helhet.

De gröna miljöerna som enligt *Översiktsplan för staden Linköping* ska beskrivas i en grönstrukturplan behandlas för innerstadsavgränsningen istället i den plan du nu läser. I planen föreslås inriktningar och strategier som delvis skiljer sig från de som föreslås i *Översiktsplan för staden Linköping* och avser att inom planens geografiska avgränsning, den utvidgade innerstaden, ersätta avsnittet om grönstruktur på sidorna 94-101 i *Översiktsplan för staden Linköping*. Inriktningsrutan för Stångåstråket på sidan 101 gäller dock fortfarande. Skillnaderna avses bekräftas i samband med antagandet av den här planen.

AVGRÄNSNING

Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg är ett tillägg till gällande *Översiktsplan för staden Linköping* och har samma utgångspunkt avseende folkmängd. Översiktsplanen siktar mot att kommunens folkmängd ökar till 170 000 invånare med en utblick mot 200 000 invånare. En rimlig strävan är då att 150 000 människor bor i staden, varav cirka 50 000 i innerstaden. Geografiskt håller planen samma avgränsning som *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*.

Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg behandlar det offentliga rummet, som här används som ett samlingsbegrepp för allmänt tillgängliga platser i innerstaden. I huvudsak utgörs ytorna av de gröna och hårdgjorda miljöer som Linköpings kommun råder över. Planen fokuserar på det som primärt har, eller kan antas komma få, ett vistelsevärde. Gaturummen, bytespunkter för kollektivtrafik samt andra miljöer fokuserade på mobilitet behandlas i trafikplanen för innerstaden.

METOD

Planens inriktningar, strategier, platsbeskrivningar och bakomliggande analyser utgår från en tankemodell framtagen av Boverket för hur ett bra utbud av bostadsnära gröna miljöer säkerställs genom att tillgodose tre perspektiv: **Tillgång**, **Nåbarhet** och **Kvalitet**. Alla tre är nödvändiga men kan väga olika tungt beroende på förutsättningar och omständigheter. I den här planen har modellen utvecklats och kompletterats med **Tillhörighet** för att uttrycka vikten av att alla känner sig välkomna till stadens offentliga mötesplatser.

Kvalitet betecknar mötesplatsernas olika karaktär och funktion samt ekologiska, kulturhistoriska och sociala värden. Ekologiska värden har betydelse för den biologiska mångfalden. Underlaget till planen avseende ekologiska värden är kommunens naturvårdsprogram. Platser som bär kulturhistoriska värden utgör en viktig beståndsdel i staden och har identifierats i en övergripande bedömning. För de mötesplatser som har betydelsefulla ekologiska värden eller kulturhistoriska värden anges detta i den platsspecifika texten. Sociala värden berikar vardagsmiljön med möjlighet till lek, rekreation och motion, ger naturupplevelser och förståelse för naturens kretslopp. En sociotopkartering har genomförts, med inventering, intervjuer och webenkät, som ligger till grund för klassningen av mötesplatserna och utvecklingsförslagen i platsbeskrivningarna.

Tillgång uppmärksammar upplevd och faktisk mängd offentliga mötesplatser, i förhållande till befolkningsantal idag och som följd av föreslagen utveckling i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Tillgångsaspekten avspeglas i föreslagen utveckling av respektive park och grundas på analyser av parkyta per närboende. Där föreslagen tillkomst av ytterligare parker eller utveckling av befintliga inte kan täcka upp för en brist, vilket innebär en risk för högt slitage i vissa parker, föreslås att fickparker utvecklas i delar av innerstaden när en möjlighet till det visar sig. Nya torg föreslås också i den växande innerstaden och utvecklingsförslagen för respektive torg syftar till ett totalt sett bättre utnyttjande av de befintliga torgen.

Nåbarhet betecknar upplevd och faktisk tillgänglighet och nåbarhet till de olika mötesplatserna, liksom de gröna stråkens roll som länkar parker emellan. Nåbarhetsperspektivet grundas bland annat på analyser av avstånd till park från adresspunkt och återspeglas i utvecklingsförslag för respektive park och de gröna stråken. Där föreslagen utveckling av innerstadens parker inte kan täcka upp för ett längre avstånd till närmaste park, eller att en gata utgör en för kraftig trafikbarriär mellan bostadsadress och närmaste park, föreslås att fickparker utvecklas i delar av innerstaden när en

möjlighet till det visar sig, som små kompletterande gröna oaser i den täta kvartersstaden. Nya torg föreslås också på strategiska platser i den växande innerstaden.

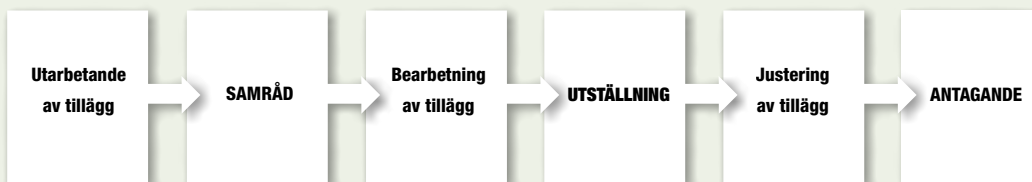
Tillhörighet beskriver att det offentliga rummet kännetecknas av att vara allas – stadens demokratiska byggsten. Utvecklingsförslag för respektive mötesplats, samt de inriktningar och strategier som ges under rubriken tillhörighet, grundas på inventering av innerstadens mötesplatser samt analys utifrån teoretiska resonemang om tydlighet mellan det som upplevs privat eller allmänt tillgängligt.

LÄSANVISNING

- **Inledningen** beskriver vikten av möten och olika typer av mötesplatser, planens syfte, avgränsningar och uppbyggnad samt hur mötesplatsplanen ingår i ett plansammanhang.
- **Inriktningar och strategier** anger riktningen för fortsatt arbete med innerstadens torg och parker på en generell nivå medan **Plankarta och platsbeskrivningar** ger plats specifika beskrivningar och riktning för utveckling av mötesplatserna.
- **Handlingsplan för fortsatt arbete** utgör stöd för fortsatt planering samt realiserandet av planen.
- **Miljöbedömning** är en bedömning av miljökonsekvenserna av planförslaget.
- **Riksintressekapitlet** beskriver riksintressen inom planområdet.

PROCESS

Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg är en del av Linköpings kommuns översiktsplanering och har utarbetats i enlighet med plan- och bygglagen.

ORDFÖRKLARING

Offentligt rum

Begreppet används i planen för platser utomhus, som upplevs allmänt tillgängliga. Alla ska kunna nyttja platsen under alla tider. Det offentliga rummet kan delas in efter huvudman:

Offentliga platser med kommunal huvudman

Mark som kommunen äger och förvaltar. Kommunens allmänt tillgängliga mark kan övergripande delas upp i torg, planlagda grönytor och icke planlagda grönytor.

- Torg: I föreliggande plan avses torgytor som i detaljplan regleras som allmän plats, TORG. Planlagd, öppen, primärt hårdgjord yta på allmän plats som omges av bebyggelse. Ej primärt en parkering eller trafikyta.

Exempel: Stora torget, Hospitalstorget.

- Planlagda grönytor: Mark som i detaljplaner är reglerade som allmän plats: NATUR eller PARK. Exempel: Ådalaparken och Lektorshagen.

- Ej planlagda grönytor: Kommunalt ägd park- eller naturmark, som ligger utanför detaljplanelagt område.

Exempel: Grenadjärparken.

Offentliga platser med annan huvudman än kommunen

Mark som ägs och förvaltas av staten, landstinget, kyrkan, de kommunala bolagen eller andra offentliga inrättningar, eller som används och upplevs offentlig och allmänt tillgänglig p.g.a. dess läge i anslutning till offentliga målpunkter som många passerar. Kommunens rådighet över dessa miljöer varierar men är relativt liten.

- Parker i anslutning till offentliga byggnader eller miljöer: Rekreativ parkmark och andra grönytor som kan upplevas allmänt tillgängliga, men har annan huvudman än kommunen. Exempel: Domkyrkoparken, Seminarieträdgården och Griftegårdarna
- Kommunala bolags parker: Rekreativ parkmark och andra grönytor som upplevs allmänt tillgängliga, som ägs av något av de kommunala bolagen. Exempel: Nykvarnsholmen och delar av Hawaii vid Snugganparken.
- Entrétorg och stadsdelscentrum: Hårdgjorda mötesplatser som används och upplevs offentligt tillgängliga p.g.a. deras lokalisering i anslutning till en offentlig målpunkt med många människor som passerar platsen.

Exempel: Hugo Theorells torg vid universitetssjukhuset.

Biblioteksparken.

Inriktningar och strategier

Planförslaget består av två delar: en inriktnings- och strategidelen och en del med platsbeskrivningar och plankarta. Inriktnings- och strategidelen beskriver på en översiktlig nivå hur arbetet med innerstadens offentliga mötesplatser ska ske. Plankartan med tillhörande platsbeskrivningar för innerstadens mötesplatser visar vilken roll de väntas fylla i den framtida innerstaden.

INRIKTNINGAR FÖR LINKÖPINGS OFFENTLIGA MÖTESPLATSER

- Offentliga mötesplatser är kvalitativa miljöer som berikar en attraktiv, tät och sammanhållen stad
  - Offentliga mötesplatser är viktiga byggstenar i en attraktiv, tät och sammanhållen stad
  - Offentliga mötesplatser är nära och tillgängliga
  - Offentliga mötesplatser är platser där alla känner sig välkomna
-

Strategier

Varje inriktning konkretiseras av ett antal strategier. Tillsammans syftar inriktningarna och strategierna till att den övergripande visionen om fler och bättre parker och torg uppnås.

Inriktningar och underlydande strategier utgår från fyra perspektiv: **Kvalitet, Tillgång, Näbarhet** och **Tillhörighet**. Alla fyra är nödvändiga men kan väga olika tungt beroende på förutsättningar och omständigheter på den enskilda platsen.

Kvalitet - Offentliga mötesplatser är kvalitativa miljöer som berikar en attraktiv, tät och sammanhållen stad

- *Utveckla de offentliga mötesplatserna och stråken utifrån den roll de har i stadsmiljön; fickpark, närpark, stadsdelspark, närnatur, stadsparker och stadsparker med evenemangskaraktär, formella parker, innerstadstorg, entrétorg och gröna stråk*
- *Planera för ett varierat utbud av kvaliteter och värden både inom stadens mötesplatser och mötesplatserna emellan*
- *Utveckla stadens mötesplatser så att platsernas olika värden utvecklas och stärker varandra*
- *Säkerställ och nyttja gröna miljöers funktion i ett föränderligt klimat*
- *Uppskatta det ekonomiska värdet av kvaliteter i Linköpings offentliga mötesplatser*
- *Vidta vid behov ersättningsåtgärder*

Utveckla de offentliga mötesplatserna och stråken utifrån den roll de har i stadsmiljön

Det finns en stor variation av parker och torg i Linköpings innerstad. För att lättare få en överblick över variationen av olika typer av offentliga miljöer, samt en önskad utvecklingsriktning av dessa, har mötesplatserna i innerstaden klassats med hänsyn till storlek, karaktär och önskad funktion. Klasserna beskrivs i anslutning till plankartan på sidan 26-29 och efterföljs av platsspecifika beskrivningar av innerstadens mötesplatser från sidan 33.

Planera för ett varierat utbud av kvaliteter och värden både inom stadens mötesplatser och mötesplatserna emellan

Offentliga mötesplatser är viktiga byggstenar i en tät stadsstruktur. En mångfald i utbudet av olika mötesplatser – både sett till storlek, skala och karaktär – bidrar till att skapa en blandad stad. Variationer i storlek och skala påverkar hur olika platser upplevs. Vad som är rätt för respektive plats behöver avgöras i relation till kringliggande mötesplatser men också till områdets karaktär, behov och förutsättningar. Ambitionen bör vara att ge olika platser olika karaktär och innehåll utifrån platsens förutsättningar.

Olika funktioner behöver olika stora ytor samtidigt som utrymmet i staden är begränsat. Befintliga natur- och kulturvärden är ofta värdefulla utgångspunkter för utvecklingen av nya och befintliga parker och torg och med höga sociala värden. Ambitionen bör vara att Linköpings mötesplatser är mångfunktionella, d.v.s. uppfyller flera värden och funktioner inom samma yta. Helst bör de inte bara samexistera utan även stärka varandra.

Utveckla stadens mötesplatser så att platsernas olika värden utvecklas och stärker varandra

I innerstadsmiljön finns idag områden som bedöms inneha höga värden avseende sociala, natur- och kulturvärden.

Mötesplatsers utformning skapar förutsättningar för olika sociala värden. Befintliga värden har kartlagts i en sociotopkartering. Platser med höga värden kan generellt beskrivas som variationsrika både till innehåll och karaktär. Flera sociala värden är även nära kopplade till platsens natur- och kulturmiljöer.

Längs Stångån stärker de ekologiska, kulturhistoriska och sociala värdena varandra.

I kulturhistoriska sammanhang lyfts ofta betydelsen av äldre bebyggelse fram. Minst lika viktigt är dock det offentliga rummets kulturhistoriska värden och hur det samspelar med bebyggelsen. Bebyggelse och det omgivande offentliga rummet ska ses som en helhet.

Levande kulturhistoriska miljöer behöver förändringar för att kunna bevaras, brukas och utvecklas. Samtidigt krävs varsamhet och vid förändringar vägs dessa mot platsens kulturvärden för att minimera konsekvenserna. Kulturvärden kartläggs och tillvaratas som resurser i planering, projekt och skötsel och utvecklas i samspel med andra värden.

Den stadsnära naturen är även hemvist för många växter och djur, till och med för sällsynta och hotade arter. Värdefulla naturmiljöer förekommer främst i stadens ytterområden och i de stadsnära friluftsområdena men även till viss del i innerstadsmiljön, exempelvis i Lektorshagen och längs Stångåstråket. Miljöerna har blivit en del av staden Linköpings identitet och uppskattas av Linköpingsborna. Genom att utveckla dessa kan staden bli än mer attraktiv. Värdefulla biotoper och skyddsvärda arter bör därför ges långsiktiga överlevnadsmöjligheter i planering, projekt och skötsel.

Kommunens ambition är att arbeta för att sociala värden och natur- och kulturvärden i högre utsträckning ska samverka och bidra till starkare helhetsupplevelser. Exempelvis gör ett ökat inslag av vatten nytta för den biologiska mångfalden, men skapar också attraktiva stadsmiljöer. Mångfunktionella vattenmiljöer kan åstadkommas genom att dagvatten hanteras på ytan istället för att ledas bort under jord. Gröna tak och väggar bidrar också till att höja det gröna inslaget och mångfalden i staden.

Stora träd utgör en viktig kvalitetsfaktor med såväl kulturhistoriska som estetiska, sociala samt biologiska aspekter. Äldre träd är viktiga för den biologiska mångfalden och stora trädkronor ger skugga - en viktig aspekt i ett varmare klimat med fler varma dagar per år till följd av klimatförändringarna. Stadens parker och naturområden innehåller sammantaget ett betydande antal stora träd som kräver en långsiktighet både när det gäller skötsel och planering. Exempelvis behöver de beskäras så att parkerna kan vara välfungerande innerstadsparker. Faktumet att det är svårt att få nyplanterade träd att växa sig så stora som innerstadens äldre träd, på grund av att marken packats, är ett starkt argument för att skydda, vårda och ta hand om de stora träden. För att säkra och stärka trädens

viktiga funktioner nu och framöver, samt ge riktning för de stora trädens anpassning och skötsel i en innerstadsmiljö, behöver trädplan tas fram.

Säkerställ och nyttja gröna miljöers funktion i ett föränderligt klimat

Ekosystemtjänster är de tjänster som naturens olika ekosystem och organismer tillhandahåller oss människor. Många av dessa tjänster är osynliga för oss eller tagna för givet. Att arbeta med ekosystemtjänster i samband med stadsutveckling är ingenting nytt, men med en stark urbaniseringstrend och ett klimat som står inför stor förändring blir ekosystemtjänstperspektivet allt viktigare. Reglerande ekosystemtjänster är ett hållbart – och i ett långsiktigt samhällsperspektiv också lönsamt – komplement till mer tekniska lösningar.

I en tät och sammanhållen stad är införlivande av reglerande ekosystemtjänster i offentliga rum ett sätt att maximera ytornas funktion och roll. Typiska ekosystemtjänster, som att möjliggöra fördröjning, rening och infiltration av dagvatten i parker och planteringar (s.k. regnrabatter), fördröjning av regnvatten med

Trädgårdsföreningen.

hjälp av träd, eller att binda partiklar i luften med hjälp av vegetation bör ingå i planeringen av stadens strategiska mötesplatser.

Vid utvecklingen av nya offentliga mötesplatser eller upprustning av befintliga bör behovet av ekosystemtjänster beaktas:

- Arbeta med vegetation som temperatursänkare i hårdgjorda miljöer.
- Använd vegetation för att binda partiklar i särskilt utsatta miljöer.
- Arbeta med vegetationen för att fördröja och rena dagvatten.
- Vid planering, beakta den buffertkapacitet av vattenresurser som behövs till stadens gröna miljöer för att kunna upprätthålla ekosystemtjänsterna.
- Använd vegetation för att minska spridningen av buller men även som visuell avskärmning.

Uppskatta det ekonomiska värdet av kvaliteter i Linköpings offentliga mötesplatser

Vid anläggningen av en mötesplats görs investeringar, bland annat i gestaltning och material. För att bibehålla och utveckla dessa värden krävs en långsiktig målbild och strategi för platsen. Korta visions- och utvecklingsbeskrivningar bör komplettera skötselbeskrivningarna för varje enskild plats eller grupper av platser för att ge ett stöd i förvaltningen.

Offentliga mötesplatser har också ett stort ekonomiskt värde som är viktigt att värdera vid en eventuell förändrad markanvändning. Detta värde är mångfacetterat och inrymmer bland annat sådant som är enkelt att beräkna, som exempelvis investerad kostnad och enstaka träds värde uttryckt enligt trädvärderingsmetoder. Det kan dock även bestå av andra mer komplexa värden som exempelvis att infiltrerbara ytor bidrar till att förhindra översvämning i kringliggande byggnader

Berzeliiparken med vegetation som visuell avskärmning.

eller det kommunala dagvattensystemet, eller genom värdeökningen hos bostäder som ligger nära attraktiva parker.

På samhällsnivå utgör offentliga mötesplatser en grund för en socialt hållbar stad. Platser för människor att mötas är en förutsättning för minskad segregation och istället möjligheter till en blandad och inkluderande stad. Närhet till gröna miljöer och möjlighet till vardagsrekreation har även identifierade positiva hälsoeffekter om exempelvis sänkt blodtryck, reducerad stress och förbättrad koncentrationsförmåga hos barn. Samhällsvinster som dessa genererar också ekonomiska värden, även om de är indirekta och därför är svårare att beräkna. Vid större förändringar av innerstadens parker, torg och gröna stråk ska dessa ekonomiska värden och samhällsnyttor beaktas.

Vidta vid behov ersättningsåtgärder

Linköpings mötesplatser innehar många olika värden och kvaliteter. Vid förändringar av markanvändningen i delar av en offentlig mötesplats bör platsens kvaliteter kartläggas och värderas.

För att säkerställa ett brett utbud av kvalitativa mötesplatser är det viktigt att vid en förändring inte minska vare sig antal eller kvalitet på befintliga sociala värden. För sociala värden i när-, stadsdels- och stadsparkerna ska påverkade värden kompenseras med förhöjd kvalitet i den del som inte tas i anspråk eller, om lämpligt, i närliggande park. Påverkan på kulturhistoriska värden och naturvärden vid förändringar av markanvändningen ska i första hand minimeras, i andra hand om möjligt kompenseras på plats, i tredje hand på annan plats.

Tillgång - Offentliga mötesplatser är viktiga byggstenar i en attraktiv, tät och sammanhållen stad

- Tydliggör offentliga mötesplatsers betydelse som byggstenar i en tät innerstadsstruktur
- Synliggör Linköpings offentliga mötesplatser i staden genom smart lokalisering
- Säkerställ att mötesplatser finns i tillräcklig omfattning och storlek för att säkerställa en tät, attraktiv och sammanhållen stad
- Förvalta och underhåll de offentliga mötesplatserna för ökad upplevd tillgång

Tydliggör offentliga mötesplatsers betydelse som byggstenar i en tät innerstadsstruktur

I en tät och sammanhållen innerstad utgör det offentliga rummet och dess mötesplatser en viktig byggsten, både vad gäller innerstadens formspråk men även för att bidra till en attraktiv stad med sociala, ekologiska och kulturhistoriska värden.

Markvärdet i innerstaden är högt, vilket ställer krav på kvalitet och innehåll i de offentliga miljöerna. Precis som byggnaderna behöver de offentliga mötesplatserna förhålla sig till innerstadens stadskvaliteter i form av täthet, distinktion i form och funktioner. Detta kan bland annat innebära att platsernas avgränsning (form), entréer (mötet med gaturummet) och mångfunktionalitet behöver tydliggöras för att synliggöra mötesplatsernas kvaliteter och värde som byggstenar i innerstaden.

I ytterkanten av innerstadsmiljön är exempelvis närnaturen ett viktigt komplement till parkerna. För att utgöra en byggsten i en innerstadsmiljö krävs "stadskvaliteter" i betydelsen att området behöver ha tydliga yttre gränser, god tillgänglighet, tydliga stråk och entréer samt visions- och utvecklingsbeskrivningar

som beskriver en målbild för området samt hur det bör förvaltas med avsikten att bibehålla och utveckla kulturhistoriska-, sociala, och biologiska värden.

För att tydligare definiera en parks yttre gränser, stråk och struktur kan några av mötesplatserna även vinna på kompletterande bebyggelse som kan ge tydlighet men också exempelvis avskärma platsen från störande buller.

Synliggör Linköpings offentliga mötesplatser i staden genom smart lokalisering

En smart lokalisering av offentliga mötesplatser är viktig för nyttjandegraden. Är mötesplatserna synliga och integrerade i stadsstrukturen är chansen större att de nyttjas av fler.

För att mötesplatserna ska vara väl synliga och upplevas tillgängliga och offentliga är det viktigt att torg, parker och närnatur får möta gaturummet. Det livliga gaturummet, dess rörelse och flöden aktiverar även de offentliga platserna och skapar blickfång.

Tydliga entréer och väl integrerade i stadsstrukturen

Domkyrkoparken annonseras mot Ågatans gaturum.

Offentliga platser med bebyggelse direkt inpå kan få en intim karaktär, vilket ibland kan vara eftersträvsvärt, men hämmar tillgänglighet och upplevd tillhörighet för de som inte är närmast boende eller verksamma. En markering av den offentliga karaktären med exempelvis en gata eller en gångväg kan öka tillhörighet och användning av hela parkens ytor.

Upplevd tillgång till framför allt gröna miljöer ökar om det finns en känsla av koppling mellan flera parker. Kopplingen mellan parker kan vara grön i form av en allé men även utgöras av att nästa park kan anas längre fram i gaturummet. Det kräver dock att mötesplatserna får annonseras i gaturummet. Befintliga siktstråk som förbinder parker bör utvecklas.

Arbetet med att synliggöra Linköpings offentliga mötesplatser kan bedrivas på flera plan, dels utifrån ett planerings- och gestaltningsperspektiv men även genom strategisk lokalisering av unika funktioner, som exempelvis skate- och aktivitetsparker, badplatser eller olika ytor för kulturuttryck, upplevelser och eget deltagande. Detta synliggör platsen genom att den blir en målpunkt för stora delar av staden.

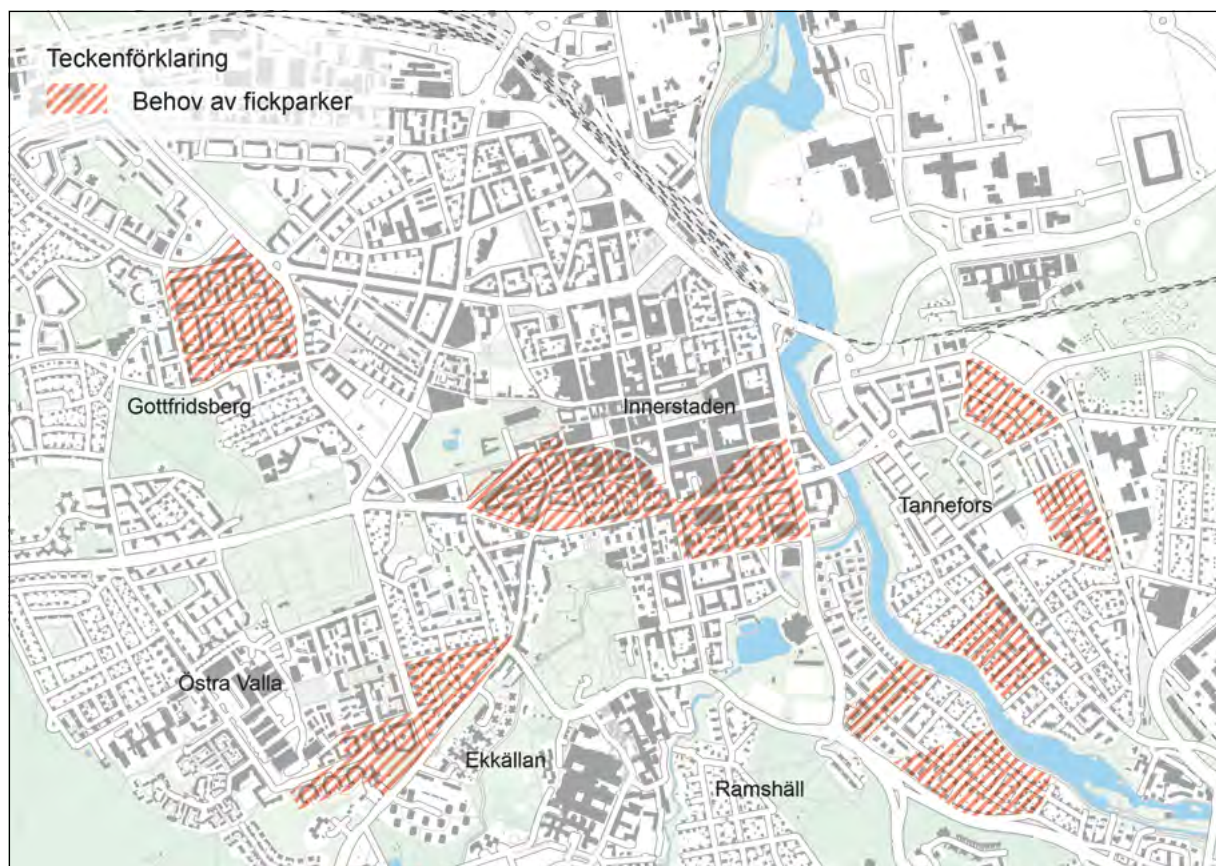
Säkerställ att mötesplatser finns i tillräcklig omfattning och storlek för att säkerställa en tät, attraktiv och sammanhållen stad

För att kunna säkerställa att både dagens och framtidens mötesplatser finns i god tillgång och av god kvalitet, bör kommunen verka för att vara rådig över marken.

Vid stadsutveckling och planering av nya mötesplatser bör behovet analyseras utifrån befolkningstäthet och bebyggelsestruktur, hur stadens övriga funktioner och målpunkter är lokaliserade samt var och hur människor förflyttar sig.

Också bebyggelsestyp och tillgång till privat grönska är viktiga faktorer. För att etablera besöks-/vistelsemönster i ett nytt område, bör tillfälliga eller permanenta mötesplatser tidigt anläggas i utvecklingsområden.

Olika typer av mötesplatser är också olika känsliga för slitage. När mängden parkyta per närboende invånare sjunker så lågt som ner mot 10 m²/person riskerar besöksstrycket och därmed slitaget bli så högt att det är

Kartan över behov av fickparker är baserad på analyser av tillgång och närhet till parker.

Tage Danielssons minnesplats utmed Vasavägen.

svårt att upprätthålla kvaliteten. Därför bör tillgången per person vara högre än så. I innerstadsmiljön är det viktigt att ta i beaktning att inte bara nattbefolkningen (antal boende) använder parkerna, utan även dagbefolkningen - verksamma och besökande exempelvis.

Det är eftersträvansvärt att tillskapa fickparker om möjlighet till det uppkommer i innerstaden. Små gröna oaser kan bidra till en spännande och attraktiv stad, med relativt små medel. Se definition av fickpark på sidan 26. Särskilt viktiga blir fickparkerna i de delar av innerstaden som ligger med längre avstånd till närmaste park eller där en liten park riskerar högt slitage på grund av att många bor nära och förväntas använda parken. Behovet av fickparker tydliggörs i kartan ovan. Här är också av vikt att de gröna inslagen på kvartersmark bibehålls i så stor mån som möjligt, främst för barn och äldre som har svårare att ta sig till en park längre bort eller som upplevs onåbar p.g.a. en trafikbarriär.

Förvalta och underhåll de offentliga mötesplatserna för ökad upplevd tillgång

Den upplevda tillgången på mötesplatser kan, till skillnad från den faktiska, starkt påverkas av hur miljöerna

sköts. Eftersatta ytor, som upplevs sakna kvaliteter, utgör inte en faktisk tillgång om de inte nyttjas av någon. Väl omhändertagna ytor är en viktig faktor för attraktiviteten. Med rätt skötselinsats kan också en befintlig, faktisk tillgång förstärkas och förädlas.

Drift och förvaltning av platser är ett viktigt verktyg också för att säkerställa att befintliga, redan investerade värden består i utvecklingen av staden.

Skötselplaner bör finnas för att säkerställa, förvalta och utveckla parkernas värden, såsom ekologiska, kulturhistoriska och sociala värden.

Arborist i arbete i Trädgårdsföreningen.

Nåbarhet - Offentliga mötesplatser är nära och tillgängliga

- *Arbeta med tillgänglighets- och framkomlighetsaspekter både inom och till offentliga mötesplatser*
- *Reducera barriäreffekter som kan påverka nåbarheten till offentliga mötesplatser*
- *Utveckla stadens gröna stråk genom att förbättra orienterbarhet, framkomlighet och utveckla kontinuitet*

Arbeta med tillgänglighets- och framkomlighetsaspekter både inom och till offentliga mötesplatser

Nåbarhet avser dels hur långt avstånd det är till en plats, dels den mentala upplevelsen av hur tillgänglig den är. Forskning har visat att när avståndet mellan bostaden och en park överstiger 300 meter används inte parken lika ofta. Nåbarheten är särskilt viktig för barn, personer med funktionsnedsättning och äldre som kan ha svårare att ta sig längre sträckor och ofta har en mer begränsad rörlighet i stadsmiljön.

Att arbeta med nåbarhet innebär att tillse att det finns bostadsnära mötesplatser och att det är enkelt att ta sig till sådana som ligger längre bort. I miljöer där parkutbudet är begränsat och det är svårt att tillskapa nytt blir den privata grönskan viktigare, t.ex. fickparker på kvartersmark och bostadsgårdarna.

Även tillgängligheten inom mötesplatsen är viktig för att tillse att alla människor kan använda stadens offentliga mötesplatser på lika villkor.

Reducera barriäreffekter som kan påverka nåbarheten till offentliga mötesplatser

Lika viktigt som avståndet till mötesplatsen är att vägen dit är gen och tydlig. Otrygga miljöer eller

starkt trafikerade gator kan skapa barriäreffekter som minskar användningen av mötesplatsen. Barriäreffekter kan vara av olika slag, exempelvis trafikbarriärer, vattenbarriärer, barriärer på grund av stora nivåskillnader och otillgänglig terräng eller mentala barriärer såsom platser som upplevs otrygga. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* beskrivs målsättningen att stärka det kontinuerliga gatunätet för att skapa attraktiva, mer händelserika, befolkade och trygga stråk.

Ambitionen att bygga mer och bättre innerstad innefattar även att bygga bort trafikbarriärer. Befintliga barriärer inom innerstaden bedöms därför på sikt tonas ned, genom färre fordon per dygn eller lägre hastighetsbegränsning. Detta resulterar i att fler kan få tillgång till fler mötesplatser. Plankartan, som återfinns på sidan 30, utgår från ett framtidsscenario enligt *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, både vad gäller framtidens trafikmängder och antal boende.

Under beskrivningarna för när- och stadsdelsparker finns definitioner på vad som klassas som trafikbarriär för respektive klassning av park.

Utveckla stadens gröna stråk genom att förbättra orienterbarhet, framkomlighet och utveckla kontinuitet

Stadens rekreativa gröna stråk leder från innerstaden till stadens friluftsområden och omgivande landskap. De utgörs till stor del av sammanhängande gröna miljöer. Att utveckla och förstärka sambanden mellan stadens gröna miljöer via gröna stråk är betydelsefullt för en attraktiv och långsiktigt hållbar stad. Ett sådant arbete gynnar rekreativvärden, biologisk mångfald och ekosystemtjänsters funktion. De offentliga mötesplatserna längs stråken skapar ett pärlband av ytor för aktivitet och vistelse. Stråken sammanbinder parkerna och underlättar för rörelse mellan dem och därmed

Det gröna stråket mellan Rydskogen och stadskärnan går via Gröngatan.

tillgängligheten till mötesplatser längre bort. På så sätt skapas ett nätverk av platser som kompletterar varandra, och den sammanlagda nyttan blir större än nyttorna av de enskilda platserna.

En rekreativ upplevelse kan öka om stråket är mångfunktionellt. Målet bör vara att insatser som görs för att förstärka exempelvis ekologiska värden i stråket också bidrar till att förstärka de sociala.

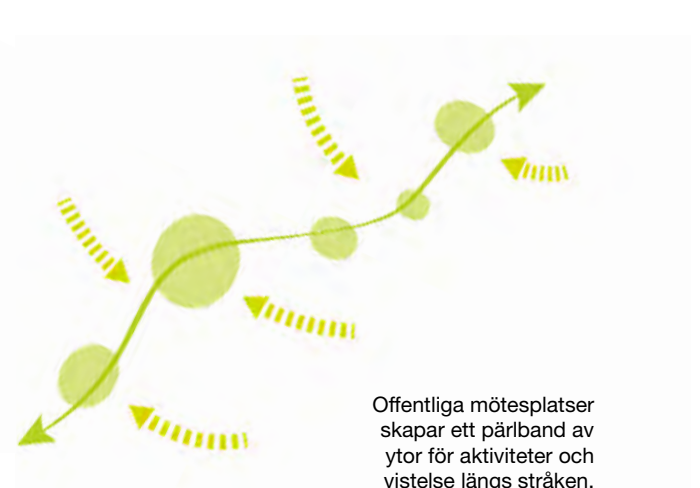
För att förstärka orienterbarheten och upplevelsen bör Linköpings gröna stråk genomgående vara tydliga

och sammanhängande. För att uppnå detta bör gång- och cykelvägarnas sträckning i stråken ses över och bitvis behöver sammanhanget stärkas med exempelvis planteringar som ökar orienterbarheten. Stråken bör leda till tydliga målpunkter, exempelvis till stadens friluftsområden. De gröna stråken bör också tydliggöras med namnsättning och skyltning.

Utöver stråken fyller gröna kopplingar i form av t.ex. trädplanterade gator en viktig biologisk och rekreativ funktion och bör därför utvecklas. I *Trafikplan för Linköpings innerstad* behandlas träd i gatumiljön.

Tydliga och sammanhängande stråk kan skifta i karaktär i takt med att den omgivande miljön gör det.

Offentliga mötesplatser skapar ett pärlband av ytor för aktiviteter och vistelse längs stråken.

Tillhörighet - Offentliga mötesplatser är platser där alla känner sig välkomna

- *Främja spontana möten genom att planera offentliga mötesplatser för alla*
- *Stärk identiteten för att öka attraktivitet och tillhörighet*
- *Uppmuntra medskapande och delaktighet för ökad tillhörighet till de offentliga mötesplatserna*
- *Arbeta med pedagogik och kunskapsuppbyggnad för förståelse och tillhörighet*

Främja spontana möten genom att planera offentliga mötesplatser för alla

Det krävs mer än att en plats är nåbar för att den ska användas. Att känna tillhörighet och att känna sig välkommen och trygg är en förutsättning för att människor ska vilja använda stadens offentliga rum. En viktig grundläggande faktor är att det finns en tydlighet i vilka miljöer som är privata och vilka som är offentliga. Finns det en otydlighet i det riskerar ytorna att nyttjas i lägre utsträckning eftersom det uppstår en osäkerhet

Hus i park skapar otydliga gränser mellan privat och offentligt.

Gator, gång- och cykelvägar, häckar eller andra gränser skapar tydlighet i vem som är välkommen att använda ytorna.

i vad som är privat och var alla är välkomna. Här spelar den fysiska strukturen en stor roll då välplacerade byggnadskroppar skapar orienterbarhet och tydlighet mellan privat och offentligt.

Offentliga mötesplatser behöver planeras för att människor i alla åldrar, av olika kön och med olika bakgrund och intressen ska vilja vistas där och känna sig trygga. Trygghet handlar om både faktisk och upplevd trygghet. Att platsen är befolkad, men även belysning, överblickbarhet och hur väl platsen tas omhand påverkar den upplevda tryggheten. Kan flera olika funktioner samexistera på en yta ökar möjligheten för spontana möten och mötesplatsen upplevs oftast tryggare när fler människor är närvarande. Det fortsatta arbetet med att utveckla Linköpings mötesplatser bör ske med detta i åtanke.

För park- och naturmiljöer kan det finnas en konflikt i upplevd trygghet under dygnets mörka timmar och andra värden framför allt dagtid. För att innerstaden fortsatt ska innehålla variationsrika park- och naturmiljöer ska det alltid finnas alternativa vägar runt parken om det kvällstid kan upplevas otryggt att passera igenom. Där alternativa vägar inte finns skapas trygga passager.

Stärk identiteten för att öka attraktivitet och tillhörighet

Linköpings offentliga mötesplatser är av stor betydelse för hela stadens identitet och attraktivitet. En hög kvalitet på stadens offentliga rum påverkar besökarens bild av Linköping, men framförallt skapas en attraktiv stad som linköpingsborna kan känna tillhörighet till och stolthet över.

En park eller ett torgs identitet kan uttryckas på olika sätt och innebära flera olika saker. På en övergripande

nivå skapas förutsättningar för en tydlig identitet genom god lokalisering och strukturell utformning av stadsrum men också med kvalitetsmedveten gestaltning och val av möblering, belysning och liknande element i det offentliga rummet. Stadsmiljöprogrammet ger vägledning vad gäller möblering. Parker, torg och de gröna stråken kan ges olika karaktär och identitet med hjälp av specifik markbeläggning, sammanhållen ljussättning längs ett stråk och platsspecifikt möblemang, exempelvis. Lekplatser med unika teman är ännu ett exempel på strategiskt arbete för variation och identitetsskapande.

Några mötesplatser är extra betydelsefulla för staden sett ur besökarens perspektiv och som stadens ansikte utåt, detta gäller exempelvis parker och torg i stadskärnan, längs Stångån och intill målpunkter som simhallen och den framtida stationen. Vid utveckling av dessa mötesplatser är det extra viktigt att tillgodose besökarperspektivet.

Uppmuntra medskapande och delaktighet för ökad tillhörighet till de offentliga mötesplatserna

Förutsättningarna för att människor ska känna tillhörighet ökar när vi får möjlighet att vara delaktiga i vad som händer i våra offentliga mötesplatser. Känslan av delaktighet kan anta många olika former och öka både med kommunikation och genom uppmuntran att ta initiativ som rör användningen av det gemensamma rummet, exempelvis konstutövande, tillfälliga framträdanden eller stadsodling.

Kommunen ska vara öppen, uppmuntra och tillvarata privata initiativ som bidrar till att mötesplatserna nyttjas av alla. För detta bör former för tillvaratagande av medborgarinitiativ i parkernas användning och skötsel utvecklas.

Stadsodling i Trädgårdsföreningen.

Arbeta med pedagogik och kunskapsuppbyggnad för förståelse och tillhörighet

Lärandemiljöer utomhus, där hela kroppen stimuleras, ger möjligheter att lära med alla sinnen. Genom att växla mellan stillasittande och rörelse stimuleras också inlärningen. Genom att integrera och använda framför allt stadens gröna miljöer i undervisningssyfte finns möjlighet att tidigt bygga upp en förståelse för naturen och en känsla av tillhörighet till platsen. Möjligheten att bli fadder för naturområden kan finnas för både skolor och organisationer, i form av exempelvis skolskogar. Ett samnyttjande mellan skolor och organisationer bör eftersträvas för att främja integration och möten. Det är dock viktigt att allmänheten fortfarande upplever miljöerna som offentliga.

Information om gröna miljöer utgör viktiga verktyg för ökad tillhörighet. Denna kan ske i form av tryckt och digital information på plats eller via hemsidor, sociala medier, appar, guidningar etc. Informationen bör vara tillgänglighetsanpassad och i relevant omfattning översatt till flera språk.

KARAKTÄRER

För att lättare få en överblick över variationen av innerstadens olika typer av offentliga miljöer och en önskad utvecklingsriktning av dessa har platserna klassats med hänsyn till storlek, karaktär och önskad funktion. Beskrivningen nedan av varje karaktär ger övergripande kriterier för respektive klassning. Vilken klassning respektive plats har framgår av de platsspecifika beskrivningarna på sidorna som följer efter karaktärsbeskrivningar och plankarta.

Gröna miljöer nära bostaden

Fickparken - den lilla oasen

Fickparken är en mycket liten park eller delvis hårdgjord yta med mycket gröna inslag och bör särskilt planeras för där det är långt till närmaste park eller många boende nära en till ytan liten närpark. På sidan 20 finns en karta som visar var det finns stort behov av fickparker i innerstaden. Särskilt viktig blir fickparken för de som har svårare att ta sig längre sträckor eller påtagligt begränsas av gator med mycket biltrafik, barn och äldre exempelvis. Fickparken kan finnas både på privat mark och på kommunens mark och upplevs offentlig, är väl gestaltad och en tydlig del av stadsstrukturen.

Närparker – den bostadsnära mötesplatsen

Närparken är större än fickparken och fyller behovet som den lokala mötesplatsen för de boende i närområdet. En närpark bör finnas inom ca 5 minuters promenad från bostaden.

I närparken finns lekvärden i naturmiljö, lekskulpturer eller på anlagd lekplats. Platsen ska också erbjuda en rofylld, grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner i gräset för att till exempel sola eller ha picknick.

Närparken bör nås från bostaden utan att besökaren behöver korsa en trafikbarriär. För närparker bedöms gator med skyltad hastighet över 30 km/h och/eller mer än 3000 fordon per vardagsmedeldygn uppfattas som barriärer.

Gröna miljöer lite längre från bostaden

Stadsdelsparker – en målpunkt för flera

Stadsdelsparken fungerar som närområdets lite större gröna målpunkt för motion, lek och kultur samt agerar samlingsplats för stadsdelen till vardags och vid festligheter. Människor är ofta beredda att ta sig lite längre för att komma till en sådan plats och den bör därför vara större för att tåla ett högre besöksstryck men också för att rymma fler funktioner.

Stadsdelsparken ska erbjuda samma grundvärden som närparken men även mer ytkrävande aktivitetsytor för sällskapslekar, vinteraktiviteter som skridsko- eller pulkaåkning och ytor för exempelvis fotboll, basket eller gatusport. I stadsdelsparken ska också finnas plats för olika mindre evenemang, inklusive en utomhusscenen eller annan plats för spontana och mindre framträdanden. För detta bör också elförsörjning finnas.

I stadsdelsparken utvecklas en variationsrikedom som ger möjlighet för möten mellan många olika människor och ett brett utbud av värden som motiverar en något längre färdväg dit. Mindre stadsdelsparker kan med fördel ges olika identitet och funktion och komplettera varandra eftersom de av utrymmesskäl inte kan rymma så många värden i varje park. En stadsdelspark har även möjlighet att

erbjuda en unik aktivitet som gör den till en målpunkt för hela Linköping.

Stadsdelsparken bör nås inom ca 15 minuters promenad från bostaden, utan att besökaren behöver passera en trafikbarriär. För stadsdelsparker bedöms gator med skyltad hastighet över 50 km/h och/eller mer än 8000 fordon per vardagsmedeldygn uppfattas som barriärer.

Närnatur - en plats för avkoppling och naturupplevelse

Närnaturen utgörs av naturmiljöer med övervägande skogskaraktär som möjliggör för den kortare skogspromenaden eller lek i skogsmiljö. För att uppnå och upprätthålla detta krävs en viss storlek och rymd men också robusthet. Närnaturens skogsmiljöer kompletterar parkerna.

I en innerstadsmiljö krävs att närnaturen utgör tydliga stadsbyggnadselement med en stadsmässig inramning i form av tydliga yttre gränser och tydliga och väl underhållna entréer och stråk. Storleken medger oftast att olika aktiviteter och funktioner inryms och skapar mångfunktionalitet utan att naturupplevelsen går förlorad. Exempelvis har Lektorshagen både lekplats, ljusinstallationer och hundrastgård som besöksmål i parken.

Stråk som är avsedda att användas dygnet runt, gena gång- och cykelstråk exempelvis, bör utformas med trygghetsupplevelsen i åtanke. För att naturparken ska utgöra en målpunkt i sig är det också viktigt att gångsystemet i parken möjliggör promenadslingor och inte bara passage igenom.

Gröna miljöer för hela staden

Stadsparker och stadsparker med evenemangskaraktär - hela stadens mötesplatser

Stadsparkerna är hela Linköpings mötesplats – en plats för aktiviteter och fest såväl som för vardagsrekreation. De tillhör alla och ska vara lättillgängliga via gång, cykel och kollektivtrafik. En stadspark ska utöver att uppfylla kriterierna för stadsdelspark även ha ett prydnadsvärde, exempelvis i form av blommande planteringar, vattenutsmyckningar eller offentlig konst. Stadsparken ska vara stor nog att ha en mångfald av värden, bland annat att kunna hysa vissa typer av evenemang. Stadsparken ska också klara det besöksstryck som det innebär att vara hela stadens vardagsrum.

I en del av stadsparkerna bör det finnas plats för större konserter och arrangemang som kräver stora ytor men också vållar ett högre slitage. Övriga delar av stadsparkerna ska klara ett relativt stort besöksstryck men är för känsliga och har inte tillräckligt stora sammanhängande ytor för att vara lämpliga för de större arrangemangen. I parker som klassats som stadsparker med evenemangskaraktär är det viktigt att parken utvecklas med den infrastruktur som krävs, exempelvis elförsörjning, och att den sammanhängande ytan bibehålls så att utrymmet är tillräckligt även i framtiden.

Formella parker

Den formella parken har en tydlig koppling till en offentlig byggnad och har i sin utformning därför ett formellt uttryck och ett tydligt historiskt sammanhang. Varefter omgivande stadsmiljö har utvecklats har också parkens roll förändrats. De formella parkerna behöver därför möta dagens behov men med utgångspunkt i, och hänsyn till, dess kulturhistoriska värden.

De formella parkerna är mötesplatser för hela staden, de bör hållas stadsmässiga och utgöra en paus i den byggda strukturen. Parken ska också bidra med plats för olika aktiviteter, bl.a. en rofylld, grön

miljö där det finns möjlighet att sitta ner i gräset för att till exempel sola eller ha picknick.

I delar av innerstadsmiljön finns brist på närparker och miljöer som kan erbjuda en plats att leka. Där en formell park ligger i närheten bör möjligheterna ses över att utveckla lekmöjligheter, med omsorg om parkens karaktär och kulturhistoriska värden.

Stadens torg

Innerstadstorg

Linköpings torg är en gemensam resurs för alla Linköpings invånare och ger möjlighet för möten och kulturell rekreation. Torgen är viktiga målpunkter och ska kunna användas för olika aktiviteter såsom marknader, evenemang, spontana uppträdanden, tillfälliga aktiviteter, konstinstallationer, manifestationer, varuleveranser och inte minst att sitta på uteservering eller bara se på folkvimlet från en bänk. Torgen fyller en viktig funktion i att bryta social segregation eftersom det är där chanserna är stora att möta olikheter, som alla ryms i samma stad. En förutsättning för att torgen ska motverka segregation är att de är tillgängliga för alla och utformas så att alla medborgare kan känna tillhörighet.

Eftersom det är en stor efterfrågan på att nyttja torgen, samt att de förväntas rymma många nuvarande och framtida funktioner, bör innerstadens torg utvecklas till målpunkter som kompletterar varandra. I den här planen anges programmeringsinriktning för respektive torg, dock inte detaljerade utvecklingsförslag då det kräver en fördjupad analys utifrån specifika förutsättningar vid den aktuella tidpunkten. Övergripande utvecklingsinriktning för respektive torg går att läsa i platsbeskrivningarna, från sidan 33 och framåt. Torgen är viktiga för handeln, restaurang- och besöksnäringen och en vital del i stadens varumärke. Det är därför av stor vikt att verksamma på och intill ett torg, samt kompetens inom besöksnäringen, involveras när ett specifikt torg utreds vidare och utvecklas enligt översiktsplanens inriktning.

Målet är att alla stadens torg ska vara öppna, tillgängliga och möjliga att använda för korta eller mer stadigvarande aktiviteter, utan alltför stor inverkan på framkomlighet och överblick. Inför upplåtelse av ett eller flera torg för evenemang och tillfälliga aktiviteter behöver omfattning i tid och rum avgöras i samråd mellan Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och evenemangsvärden.

Uteserveringar medför att staden varje vår lever upp och att människor möts på torg och gator. Ytan för uteserveringar fördelas rättvist mellan näringsidkare och utformas och placeras så att de samspelar med platsens karaktär, viktiga siktlinjer och framkomlighet. I *Arkitekturprogram för Linköpings innerstad* anges strategier för arkitektonisk kvalitet som även gäller för uteserveringar. Utöver serveringarna är det generellt sett viktigt att tillse att torgen har ickekommersiella, offentliga sittplatser.

Entrétorg

Platsbildningar framför stadens större målpunkter utgör viktiga mötesplatser, exempelvis vid sportanläggningar eller stadsbiblioteket. Dessa ytor används till viss del redan idag för olika event eller arrangemang och flödet av människor som passerar platserna gör dem till viktiga mötesplatser i innerstaden.

Nya entrétorg bör planeras utifrån målpunktens funktion och behov men också efter hur platsen kan integreras och bidra till en attraktiv och välkomnande stadsmiljö.

Gröna stråk

Stångån, Tinnerbäcken och det militära övningsområdet har format staden varefter den vuxit. Gröna stråk, exempelvis de som sammankopplar Rydskogen med Tinnerö eller Trädgårdsföreningen med Tinnerö, har sedan länge tagits höjd för i planeringen av stadens utveckling. Vattendragen och de sammankopplade parkerna och naturområdena löper framför allt i nord-sydlig riktning. Länkarna på tvären är i dagsläget mindre utvecklade. Utöver att vara betydelsefullt ur rekreationssynpunkt utgör nätverket av stråk stadens gröna infrastruktur som möjliggör för ekosystemtjänster och fungerar som spridningskorridorer för växt- och djurlivet. I den här översiktsplanen behandlas de delar av gröna stråk som ingår i den utvidgade innerstaden. Stråkens fortsättning, och den övriga gröna infrastrukturen som inte är del i innerstaden, hanteras i det pågående arbetet med en *Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad*.

Stadens gröna stråk kopplar samman innerstaden med de stadsnära friluftsområdena eller stadens omgivande landskap. Parkerna längsmed skapar ett pärlband av platser med egen identitet och innehåll. Respektive stråk ska dock upplevas tydligt sammanhängande med hjälp av gröna släpp, gena gångvägar och välkomnande parkentréer. Det är eftersträvansvärt att stråken är kontinuerligt gröna och inte hindras av större barriärer, både för orienterbarhetens skull och för den ekologiska funktionen.

De gröna stråken bör fortsatt vara mångfunktionella. De bör förvaltas och utvecklas som spridningskorridorer och bidra till ekosystemtjänster som dagvattenhantering, partikelbindning, bullerdämpning, skugga m.m. Stråken ska också fungera som rekreativa stråk för gående, motionärer och cyklister och göra det enklare att nå stadens skogar, friluftsområden och omgivande landskap.

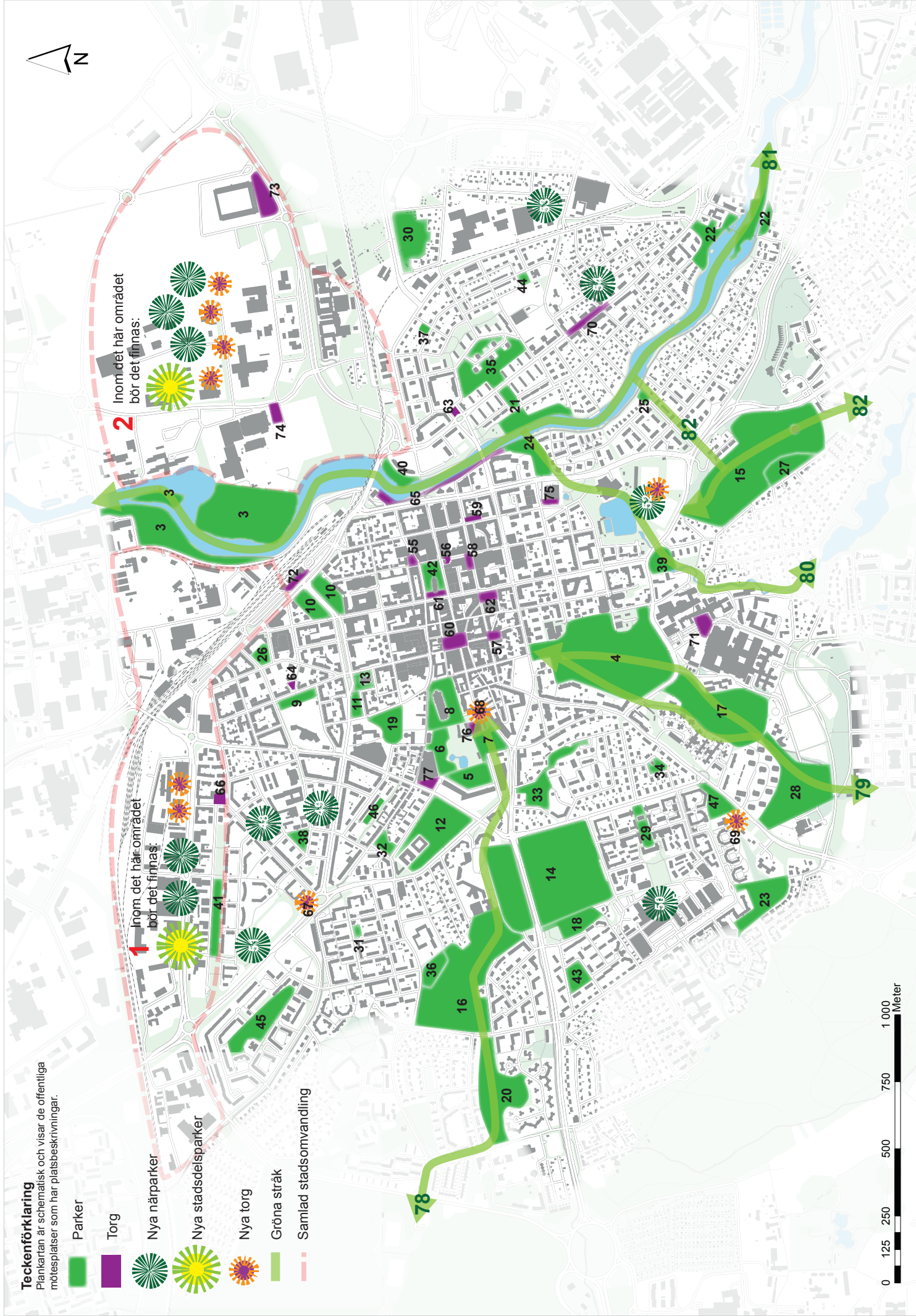
Teckenförklaring

Plankartan är schematisk och visar de offentliga mötesplatser som har platsbeskrivningar.

- Parker
- Torg
- Nya närparker
- Nya stadsdelsparker
- Nya torg
- Gröna stråk
- Samlad stadsomvandling

1 Inom det här området bör det finnas:

2 Inom det här området bör det finnas:

Plankarta och platsbeskrivningar

I plankartan visas innerstadens offentliga mötesplatser - parker och torg. Varje mötesplats som har ett nummer i kartan har en beskrivning.

Varje plats beskrivs på en övergripande, strategisk nivå utifrån dess förutsättningar idag och i förhållande till framtida utveckling enligt vilken klassning mötesplatsen har.

Utifrån begreppen kvalitet, tillgång, närbarhet och tillhörighet beskrivs platsernas förutsättningar idag och med framtidsscenario som anges i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Innebörden av begreppen framgår av planens inriktningar och strategier (sidan 13-25) men kortfattat innebär de:

Kvalitet - förekommande sociala-, kulturhistoriska- och ekologiska värden samt störande trafikbuller.

Tillgång - tillgång på friyta i omgivande bebyggelsestruktur, förväntad förnyelse och omvandling i anslutning till platsen enligt *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* samt visuella kopplingar till närliggande platser.

Plankartan är schematisk och visar de offentliga mötesplatser som har platsbeskrivningar.

Närbarhet - förekomst av barriärer enligt definition i planen, anslutande strategiska stråk enligt *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, anslutande eller genomkorsande huvudcykelstråk, entréernas läge och funktion.

Tillhörighet - platsens läge i stadsstrukturen och grad av upplevd offentlighet.

Utveckling - önskad utveckling i förhållande till platsens klassning samt de utvecklingsbehov som identifierats i analyser av kvalitet, tillgång, närbarhet och tillhörighet.

Innehåll platsbeskrivningar

1. Omvandlingsområde Steninge – Södra Tornby
2. Omvandlingsområde Stångebro
3. Nykvarnsparken – stadspark med evenemangskaraktär
4. Trädgårdsföreningen – stadspark
5. Landstatsparken – stadspark med evenemangskaraktär
6. Biblioteksparken – formell park
7. Borggårdsparken – formell park
8. Domkyrkoparken – formell park
9. Berzeliiparken – formell park
10. Järnvägsparken – formell park
11. Raoul Wallenbergs plats – formell park
12. Seminarieträdgården – formell park
13. Teaterparken – formell park
14. Griftegårdarna
15. Berga hage – närnatur
16. Lektorshagen – närnatur
17. Magistratshagen – närnatur och stadsdelspark
18. Johannesborgsparken – stadsdelspark
19. Biskopsparken – stadsdelspark
20. Fridhemsparken – stadsdelspark
21. Ladugårdskälla, Åbackaparken och Prinsessan Estelles park – stadsdelspark
22. Snugganparken och Hawaii – stadsdelspark
23. Tunvallaparken – stadsdelspark
24. Ådalaparken – stadsdelspark
25. Atlasparken – närpark
26. Bantorgsparken – närpark
27. Berga hage lekplats – närpark
28. Grenadjärparken – närpark
29. Gustaf Smiths plats – närpark
30. Hagalund – närpark
31. Hjälparken – närpark
32. Kampen – närpark
33. Kanbergsparken – närpark
34. Kapellplan – närpark
35. Kungsberget – närpark
36. Lektorshagens lekplats – närpark
37. Lindengatans lekplats – närpark
38. Lingparken – närpark
39. Sandbäcksparken – närpark
40. Hotellparken – närpark
41. Slöjdparken – närpark
42. S:t Larsparken – närpark
43. Syrénparken – närpark
44. Havreparken – närpark
45. Åbylundsparken – närpark
46. Azaleaparken – närpark
47. Drabantbacken – närpark
48. Lönngången – ny närpark
49. Apelgången – ny närpark
50. Manillaparken – ny närpark
51. Lingvallen – ny närpark
52. Folkungavallen – ny närpark och nytt torg
53. Ny närpark öster om Gamla Tanneforsvägen
54. Ny närpark öster om Nya Tanneforsvägen
55. Farbror Melins torg – innerstadstorg
56. Guldsmedstorget – innerstadstorg
57. Hospitalstorget – innerstadstorg
58. Lilla torget – innerstadstorg
59. Magasinstorget – innerstadstorg
60. Stora torget – innerstadstorg
61. S:t Larstorget – innerstadstorg
62. Trädgårdstorget – innerstadstorg
63. Drottningtorget – innerstadstorg
64. Stureplan – innerstadstorg
65. Stångåns strand – innerstadstorg
66. Timmermansplatsen – innerstadstorg
67. Abiskotorget – nytt innerstadstorg
68. Järntorget – nytt innerstadstorg
69. Lägerhyddans torg – nytt innerstadstorg
70. Tannefors centrum – stadsdelscentrum
71. Hugo Theorells torg – entrétorg
72. Järnvägsstationen – entrétorg
73. Linköping arena – entrétorg
74. Ishockeyarenan – entrétorg
75. Sporthallen – entrétorg
76. Yttre Borggården – entrétorg
77. Tomas Tranströmers plats – entrétorg
78. Stråket mot Rydskogen
79. Stråket mot Tinnerö
80. Tinnerbäcksstråket
81. Stångåstråket
82. Lindenstråket

Vissa platsnamn är formellt beslutade, vissa platser har sitt namn av hävd medan vissa saknar ett formellt namn när översiktsplanen antas. I de fall en mötesplats saknat ett formellt namn har ett beskrivande namn formulerats.

Platsbeskrivningar

1 Omvandlingsområde Steninge – Södra Tornby

Norra Vasastaden och Steninge är stora omvandlingsområden för Linköpings innerstad. För att ge innerstaden förutsättningar att växa föreslås att det sker en omvandling från verksamhets- och småindustriområde till innerstadsbebyggelse av blandad karaktär. De första projekten är redan i rullning, exempelvis utvecklas Skylten till en ny kulturnod med både inomhus- och utomhusyta. Omvandling till en varierad stadsbebyggelse kommer att ske successivt över lång tid. För att skapa en sammanhängande stadsstruktur med rörelser tvärs Industrigatan behöver dess barriäreffekt minska.

I ett tidigt skede är det viktigt att även planera för det offentliga rummet. I sin helhet bedöms den nya delen av innerstaden ha behov av två torg, något som förstås är svårt att bedöma i ett tidigt skede eftersom det är avhängigt hur stadsdelens struktur planeras. Antalet torg bör ses som en indikation. I Steninge är det dessutom nära till nybyggda Timmermansplatsen.

När det gäller gröna miljöer bedöms stadsdelen kräva en ny stadsdelspark och två nya närparker, utöver Slöjdparken, för att uppnå att det finns en park inom 5 minuters promenad från bostaden. Stadsdelsparken kommer även att serva västra delarna av Vasastaden med den miljö som en stadsdelspark förväntas erbjuda. Parken bör därför lokaliseras inom Steninge med så kort och hinderfri gångväg som möjligt från västra Vasastaden. Beroende på de nya parkernas storlek och tätheten i området kan det bli aktuellt att tillskapa fler parker för att undvika att besökstrycket och därmed slitaget blir för stort i enskilda parker.

Stadens norra del har byggts ut på mark som är mer

flack och saknar förändringar i topografi som skapar naturliga gröna stråk. Att tillskapa ytterligare stråk kan förbättra den upplevda tillgången på grönska, bidra till att skapa rörelse mellan stadsdelar och förbättra stadens gröna infrastruktur och därmed möjliggöra fler ekosystemtjänster. Ett nytt grönt stråk är eftersträvansvärt för att sammanbinda de norra stadsdelarna, Tornby och Skäggetorp, med Stångån och den framtida stadsparken. Definition av närpark, stadsdelspark och gröna stråk förklaras utförligare på sidan 26-29.

2 Omvandlingsområde Stångebro

Linköpings innerstad föreslås utvidgas över Stångån, en expansion som möjliggörs av den nya stationen. Den nya stadsdelen föreslås förenas med den äldre delen av innerstaden genom strategiskt placerade broar över ån. Framgång i dessa ambitioner förutsätter att Hamngatan får en ny gestaltning och därmed omvandlas från större trafikled till stadsgata.

I ett tidigt skede är det viktigt att planera för det offentliga rummet. Den nya stadsdelen bedöms ha behov av fyra torg, vilket förstås är svårt att bedöma innan stadsdelens struktur planerats. Antalet bör ses som en indikation.

När det gäller gröna miljöer bedöms det nya området behöva en stadsdelspark och tre närparker, utöver Nykvarnsparken, för att uppnå att det finns en park inom 5 minuters promenad från bostaden. Beroende på de nya parkernas storlek och befolkningstätheten i stadsdelen kan det bli aktuellt att tillskapa fler parker än det föreslagna antalet, för att undvika att besökstrycket och därmed slitaget blir för stort i enskilda parker.

Att tillskapa gröna stråk i den nya stadsdelen kan

förbättra den upplevda tillgången på grönska, bidra till att skapa rörelse mellan stadsdelar och förbättra stadens gröna infrastruktur och därmed möjliggöra fler ekosystemtjänster. Ett nytt grönt stråk är eftersträvansvärt för att sammanbinda de östra delarna av Linköping med den nya stadsdelen, Stångån och den framtida stadsparken. Kallerstad allé utgör ett starkt element i Stångebro och skulle kunna tas tillvara. Definition av närpark, stadsdelspark och gröna stråk förklaras utförligare på sidan 26-29.

3 Nykvarnsparken – stadspark med evenemangskaraktär

Nykvarnsparken påbörjades 1837 efter en insamling bland stadens borgare för att plantera träd vid den nyanlagda hamnen. I början av 1840-talet utvecklades detta till en mindre parkanläggning kallad Hamn-parken. Parken utvidgades i ett par omgångar efter det. Den äldre delen av parkmiljön, från Gumpekullabron till Nykvarnsholmen, bedöms ha kulturhistoriska värden. I den här planen inkluderas även delar av Stångebrofältet som idag utgörs av fotbollsplaner och är den enda park som har yta nog för de verkligt stora evenemangen i innerstaden.

Nykvarnsparken – stadspark med evenemangskaraktär.

I *Översiktsplan för staden Linköping* och i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas parken ut som en framtida stadspark, tillsammans med delar av Stångebrofältet.

Idag upplevs norra delen av Nykvarnsparken något övergiven, då den ligger lite i skymundan i anslutning till industriområdet. När omvandling sker av Steninge – Södra Tornby och Stångebro har parken som helhet stor potential att utvecklas till en stadspark med sitt centrala, vattennära läge i staden. Även idag har parken relativt många sociala värden som en grön oas med naturupplevelser och vattenkontakt. I parken kan du motionera eller promenera längs en del av Stångåstråket eller bara sitta ner i gräset för en picknick. Slussmiljön skapar både liv och rörelse och en kulturmiljö med båtliv.

Ur naturvårdssynpunkt är den västra delen av parken viktig. Nykvarnsparken är en av de allra värdefullaste trädmiljöerna i staden, med många gamla och stora träd som hyser minst 13 rödlistade arter av vedlevande skalbaggar. Parken har därmed ett mycket stort skyddsvärde ur naturvårdssynpunkt. På holmen i norra Nykvarnsparken, Nykvarnsholmen, har ett omlöp nyligen anlagts för vandrande fisk och för ett mer attraktivt och rikt vattendrag genom innerstaden. För närmare beskrivning av parkens naturvärden, se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är belägen i ett omvandlingsområde så både närbarhet, tillgänglighet och tillhörighet kommer att utvecklas. Gång- och cykelbroar skapas i strategiska lägen för att binda samman och skapa stråk genom parken. Stadsparken är del i en sekvens av parkrum från Domkyrkan, via Raoul Wallenbergs plats, Vasavägen, Järnvägsparken och Stångåns vattenrum. Parken

blir också den närmsta stadsparken för de norra stadsdelarna och det är viktigt att det tillskapas stråk som sammanbinder stadsdelarna med Nykvarnsparken och Stångåstråket.

I dagsläget utgör Järnvägsgatan en trafikbarriär mellan parken och befintlig innerstad och kommer att vara det även i framtiden. För att uppnå en sammanhållen stadsstruktur och koppla staden till ån är det viktigt att tillskapa tydliga och trygga passager över gatan. Även kopplingen till Järnvägsparken är viktig och pekas ut i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*.

Utveckling

Parken som helhet utvecklas tillsammans med årummet till en ny stadspark. Parken är klassad som stadspark med evenemangskaraktär och ska även fortsättningsvis kunna rymma större evenemang.

4

Trädgårdsföreningen – stadspark

I centrala Linköping är Trädgårdsföreningen, stadens mest välkända stadspark, belägen. Linköpings trädgårdsförenings park, som är det ursprungliga namnet, bildades 1859. Trädgårdsdirektörerna Carl F Liepe och Christian Kroné svarade för planering respektive utförande. Parken gestaltades som en tysk romantisk promenadpark, en härskande stil under tiden, karakteriserad av snirklande gångar och väl beräknade utsikter och perspektiv. Planteringarna kännetecknades av fria träd i stora gräs- och gruspartier, exotiska växter, och blomsterbroderier i mjuka linjer.

Det ursprungliga syftet för föreningen som startade parken var att sprida intresset för odling för att förbättra folkhushållningen. Dessutom var syftet att bidra till att försköna staden. Trädgårdsföreningen upplöstes 1894 och blev en kommunal stiftelse.

Trädgårdsföreningen – stadspark. Foto Göran Billeson.

Trädgårdsföreningen utgör en rik miljö sett både ur sociala, kulturhistoriska och ekologiska perspektiv. Parkens storlek gör att den rymmer många olika karaktärer, både naturmiljöerna runt Belvederen, större öppna gräsytor för aktivitet samt paradrabatter och varierade planteringar. Ett antal caféer och serveringar finns i parken och året runt förekommer aktivitet för alla åldrar, bland annat beachvolleyboll, utomhusgymnastik, skridskoåkning, aktiviteter kopplat till verksamheten i Naturcentrum, konserter, boule, konst och kultur vid rotundan och lek vid den stora lekplatsen. Det stora utbudet av aktiviteter återspeglas i de många sociala värden parken bedöms ha.

Parken har främst ett rekreativvärde men här finns också flera äldre träd, som hyser höga biologiska värden, samt ett flertal exoter. Naturcentrum är en viktig samlingsplats för föreningar med intresse för natur, trädgård, arkeologi och miljö. I naturvårdsprogrammet beskrivs de pedagogiska exempel som här finns på geologi och inlandsisens spår i landskapet. För närmare beskrivning av naturvärdena, se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*. Parken har även ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Trädgårdsföreningen är centralt placerad i staden och väl integrerad i stadsstrukturen. Parken omgärdas till stora delar på dess västra, norra och östra sida

av bebyggelse. Gång- och cykelvägar närmast bebyggelsen bidrar till att tydliggöra gränser mellan privat och offentligt. I söder möter parken Lasarettsgatan, en relativt trafikerad gata. Närmast Lasarettsgatan är parkmiljön utsatt för buller, särskilt vid Naturcentrum, och där nyttjas parken i lägre utsträckning.

Parken har med sin storlek, rika utbud av aktiviteter och varierade miljöer en tydlig stadsparkskaraktär. Trädgårdsföreningen ska också kunna fungera som både närpark och stadsdelspark för boende i parkens närhet vilket bör speglas i utformning och innehåll. Trädgårdsföreningen ingår i ett grönt rekreativt stråk via Magistratshagen och Grenadjärparken till Tinnerö eklandskap, se sidan 84. Från parkens sydöstra del är det dessutom nära till Tinnerbäcksstråket.

Parkens storlek medför att den har många entréer som är viktiga att bevara och synliggöra. Parken annonseras mot innerstaden genom huvudentrén mot Drottninggatan och mot Universitetssjukhuset vid den nya entrén döpt till Wallenbergs entré. Längs Djurgårdsgatan finns flera mindre, något anonyma entréer. Större entréer finns vid Linnégatan, kallad Röda ladans entré, vid Torkelbergsgatan, kallad Dag Walléns entré, och vid Naturcentrum vid Lasarettsgatan, kallad Kronés entré.

I parken finns framför allt gångstråk men ett par sträckningar medger cykling. Dock är inga av dessa huvudcykelstråk.

Utveckling

Trädgårdsföreningen är en välfungerande stadspark som förgyller Linköpings innerstad och utvecklas varsamt.

Parken utgör en viktig del i det gröna stråket från

Trädgårdsföreningen – stadspark. Foto Jan Torbjörnsson.

innerstaden ut till Tinnerö, se sidan 84. Kopplingen vidare från Kronés entré samt från Belvederen mot Backaberg och Magistratshagen är särskilt betydelsefull för kontinuiteten i det gröna stråket mot Tinnerö.

5

Landstatsparken – stadspark med evenemangskaraktär

Parken är klassad som en stadspark med evenemangskaraktär. Parken ligger mellan Kungsträdgården och Landstatshuset. Marken har historiskt tillhört slottet, i utkanten av staden. Staketet mellan Kungsträdgården och Landstatsparken står i den gamla medeltida gränsen mellan stad och landsbygd. I nuvarande Landstatsparken hade landshövdingen sin jordbruksmark. Senare användes marken för koloniträdgårdar. Dessa avvecklades successivt i början av 1960-talet. Landstatsparken fick sin nuvarande form och gestaltning i samband med byggandet av landstatshuset 1973.

Idag består parken av en flack gräsyta med spridda träd. Platsen används bland annat för solbad och hundrastning. Skolor använder ytan för idrottsutövning och parken är även viktig som evenemangsplats. Centralt i staden är det svårt att hitta miljöer där platsen och omgivningen klarar slitaget från många människor och ljud från uppträdanden. Parken bör därför inte fyllas med så många andra funktioner för att den kvaliteten ska kvarstå. Parken är trafikbuller- och vindskyddad och belägen nära stadskärnan. Delar av Landstatsparken hyser ekologiska värden som beskrivs utförligare i naturvårdprogrammet.

Idag är inte Kungsträdgården tillgänglig för allmänheten, skulle situationen förändras och parken öppnas upp skulle Landstatsparkens förutsättningar och möjligheter påtagligt förändras. Vid en sådan förändring bör Landstatsparkens nu föreslagna utveckling omprövas.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är väl integrerad i stadsstrukturen och upplevs tydligt offentlig även om den i norr och väster inramas av Länsstyrelsens byggnad. I söder möter parken Gröngatan och i öster angränsar den till Kungsträdgården. Idag utgörs gränsen mot Kungsträdgården av ett trästaket. Entréer till parken är främst från Tomas Tranströmers plats och i sydöstra hörnet mot Borgårdsparken.

Gröngatan utgör ett huvudcykelstråk men också ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Gatan förbinder också Borgårdsparken med Norra Griftegården, som en del i det gröna stråket mot Rydskogen. Stråket, tillsammans med gång- och cykelvägen från stadsbiblioteket, skapar liv och rörelse i parkens anslutning.

Utveckling

Såvida inte förutsättningarna avseende Kungsträdgårdens tillgänglighet för allmänheten förändras, utvecklas Landstatsparken som stadspark med evenemangskaraktär, d.v.s. tillse att parken utformas så att den även klarar slitaget av större evenemang och tillgodoses med nödvändig infrastruktur, exempelvis elförsörjning. Övriga stadsparksfunktioner bedöms begränsa användningen som evenemangspark. Utveckling av parken bör ta hänsyn till att parkerna runt slottet är del av Linköpings historiska kärna.

6

Biblioteksparken – formell park

Formellt utgörs Biblioteksparken av ytan söder om biblioteket fram till gång- och cykelvägen. Delen av parken söder om gång- och cykelvägen utgör en del av Kungsträdgården och ingår i det statliga byggnadsminnet Linköpings slott och ägs av Statens fastighetsverk. Eftersom området avskiljs från Kungsträdgården,

närmast slottet, av ett staket uppfattas det inte som en sammanhållen park och därför benämns ytan norr om staketet som Biblioteksparken i planen. Marken förvaltas av Linköpings kommun.

Parkområdet närmast biblioteket omarbetades när det nya biblioteket var klart 2001. Marken ägs av Lejonfastigheter.

Biblioteksparken består av ett öppet parkrum som avgränsas på ena långsidan av bibliotekets glasfasad. Parkens andra långsida vetter mot Kungsträdgården. Ett staket delar parkerna och förstärks med ett bryn av buskar och träd som skärmar av parken mot slottet. Ett lokalt gång- och cykelstråk förbinder Domkyrkoparken med Tomas Tranströmers plats.

Parken bedöms ha relativt höga sociala värden. Det är en grön oas, en plats för avkoppling i lugn och ro, med blomprakt och gräsytor för picknick, sällskapslek eller en plats att bara vara på. Utsmyckningar bidrar till en kulturupplevelse och vegetationen till en naturupplevelse. Parken bedöms ha ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för Linköpings innerstad. Parkerna

Biblioteksparken – formell park..

kring slottet, domkyrkan och borggården hör även till de allra värdefullaste trädmiljöerna i innerstaden. Parkerna har därmed ett stort skyddsvärde ur naturvårdssynpunkt. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är väl integrerad i stadsstrukturen och upplevs tydligt offentlig.

Utveckling

Parkens kvaliteter och värden kan utvecklas för att fler ska nyttja miljön och för att långsiktigt behålla de höga naturvärdena. Det är brist på lekmiljöer i innerstaden och möjligheten att tillföra en sådan i anslutning till biblioteket bör utredas. För att stärka Linköpings historiska kärna, både ur ett kulturhistoriskt perspektiv men också som värdefulla miljöer för linköpingsborna och som besöksmål, bör miljöerna runt slottet studeras och utvecklas samlat.

7

Borggårdsparken – formell park

Borggårdsparken avgränsas av Kungsträdgården i norr, Storgatan i söder, Yttre borggården i öster och Borggårdsgatan i väster. Parken förvaltas av kommunen enligt ett kontrakt från 1864 men ägs av Statens fastighetsverk. I parken fanns tidigare slottets ekonomibyggnader men endast ett stall finns kvar på gränsen till Kungsträdgården. Parken är ursprungligen en trädplanterad promenadpark från 1860-talet. I anslutning till slottet, landshövdingensresidenset, och genomkorsad av vägen till kyrkogården och malmen användes parken till särskilda ceremonier, parader och musik.

Parken domineras idag av de gamla träden som skapar en stor lövsal. De stora träden skapar dock bitvis

mörka miljöer. Närmast Storgatan är det något öppnare och här finns planteringar och ett par sittplatser. Tidvis är miljön dock bullerstörd från Storgatan. Parken upplevs som en grön oas med plats att sitta i solen, att vistas i för en lugn stund eller titta på människor som passerar parken.

Parkerna kring slottet, domkyrkan och borggården är mycket värdefulla kulturmiljöer och naturområden i innerstaden. Borggårdsparken har därmed ett stort skyddsvärde ur natur- och kulturvårdssynpunkt. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*. Parken är skyddad som statligt byggnadsminne och ingår även i riksintresset för Linköpings innerstad.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken upplevs tydligt offentlig och är väl integrerad i stadsstrukturen. Dock används parkytan i mindre utsträckning vilket kan bero på dess formella karaktär, dess skuggiga miljöer att få bor i det absoluta närområdet och parken är bullerutsatt vid Storgatan. Ett viktigt stråk i flera avseenden går genom parken och förbinder Borggården och Storgatan med Gröngatan.

Stråket är ett strategiskt och utpekade i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Det är även ett huvudcykelstråk samt en del i ett grönt stråk mot Rydskogen, se sidan 84. Passagen genom parken kan upplevas som något otrygg kvällstid när träden skapar mörka miljöer.

Utveckling

Parkens kvaliteter och värden bör utvecklas för att fler ska nyttja miljön och för att långsiktigt behålla de höga natur- och kulturvärdena. För att stärka Linköpings historiska kärna, både ur ett kulturhistoriskt perspektiv men också som värdefulla miljöer för linköpings-

borna och som besöksmål, bör miljöerna runt slottet studeras och utvecklas samlat. Stråket genom parken bevaras, utvecklas och görs tryggare.

8

Domkyrkoparken – formell park

Parken ramas in av S:t Persgatan, Hunnebergsgatan, Apotekaregatan och i söder av stadshuset. Domkyrkoparken ägs av Linköpings domkyrkoförsamling. 1811 upphörde Domkyrkoparken att användas som begravningsplats till förmån för Nya kyrkogården väster om Kaserngatan. Istället planerades en parkanläggning som färdigställdes år 1826. Parken har omdanats år 1872 efter ritningar av Christian Kroné, och på 1920-talet. Vid det senare tillfället tillkom murarna mot Apotekaregatan och Ågatan. Parkens kulturhistoriska värde ligger i den väl bevarade 1800-tals parkmiljön och ursprungliga sträckningar av gångsystemet.

Det stora parkrummet, högt beläget i staden, domineras av domkyrkan. Parkrummet har en storlek som möter upp mot domkyrkans volym och ger den ett respektavstånd och en vacker inramning. Parkmiljön genomkorsas av ett par trädkantade gångstråk. De majestätiska, gamla träden i alléerna skapar till stor del en pampig lövsal. Den ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad. De gamla träden har också ett naturvärde som värdefulla livsmiljöer för bland annat insekter. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken upplevs tydligt offentlig och är väl integrerad i stadsstrukturen. Själva parken i sig genomkorsas bara av gångstråk men Ågatan/Hunnebergsgatan utgör ett viktigt huvudcykelstråk men också ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Längs

stråket utgör parken en viktig paus och en grön miljö. Själva parkytan i sig används dock i mindre utsträckning. Den skuggiga miljön skapar idag bara ett fåtal sittvänliga gräsytor och även antalet iordningställda sittplatser är få. Idag utgör istället muren runt parken sittplats. Den skuggiga miljön i parken är dock värd att värna, då den lär bli allt viktigare i innerstadsmiljön vid varma perioder som följd av klimatförändringarna.

Utveckling

Parkens kvaliteter och värden bör utvecklas för att fler ska nyttja miljön och för att långsiktigt behålla de höga natur- och kulturvärdena. Vid aktiviteter i parken bör hänsyn tas till placeringen i en äldre kyrkogårdsmiljö. För att stärka Linköpings historiska kärna, både ur ett kulturhistoriskt perspektiv men också som värdefulla

miljöer för linköpingsborna och som besöksmål, bör miljöerna runt slottet studeras och utvecklas samlat.

9

Berzeliiparken – formell park

Berzeliiparken anlades 1915 enligt Axel Brunskogs ritningar som prydnadsförgård till Katedralskolan i en stram klassiserande stil. Parken samspelar med den samtida stenstaden som omger den och huvuddragen i den ursprungliga gestaltningen finns kvar. De sociala värdena avspeglar parkens utformning, det är idag en rofylld plats, en grön oas med blomprakt och en plats för en stillsam paus. Av flertalet eleganta parker som planerades i stadens högborgerliga norra rutnätsstadsdel i slutet av 1800-talet är Berzeliiparken den enda som kom till innan utvecklingen ledde mot andra vi-

Berzeliiparken – formell park.

sioner. Parken har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken, som är väl integrerad i Vasastadens kvartersstruktur, med tre sidor mot gatan, upplevs som en tydligt offentlig plats. På västra sidan ligger Katedralskolans parkering. Berzeliiparkens koppling till skolan upplevs från korsningen Platensgatan/Berzeliigatan. På grund av att parken avskurits från skolgården genom parkeringsplatserna upplevs Berzeliiparken ha förlorat något av sitt sammanhang i stadsstrukturen.

Parkens långsmala form, tillsammans med dess gestaltning utan planering för aktiviteter, medger inte några tydliga blickfång. Blicken dras istället till gatumiljön där det rör sig folk. Platensgatan pekas ut som ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, där Berzeliiparken spelar en viktig roll för att utveckla och aktivera stråket. Det råder brist på närparker i östra delen av Vasastaden vilket innebär att Berzeliiparken behöver bidra med närparks-kvaliteter trots sin formella karaktär.

Utveckling

Parkens funktion som karaktärsfull mötesplats längs Platensgatan som strategiskt stråk i innerstaden utvecklas. Stärks Platensgatan som ett kommersiellt stråk skulle Berzeliiparken kunna samverka med det mindre, intilliggande torget Stureplan som föreslås utvecklas med en mindre kiosk eller paviljong. Berzeliiparken utvecklas med närparks-kvaliteter då Bantorgsparken inte räcker till för alla som bor i närområdet. Hur mindre rumsligheter samt lekvärden kan utvecklas i parken, med hänsyn till kulturmiljöaspekten, behöver studeras närmare.

10

Järnvägsparken – formell park

Järnvägsparkernas ursprungliga syfte var att skapa dels en ståtlig entré till staden och dels ett skydd mellan bebyggelsen och den dåvarande förorenande och brandfarliga järnvägstrafiken. Uppdraget att svara för anläggandet av Järnvägsparken gick till en trädgårdsintresserad officer, Christian Kroné, och anlades av Trädgårdsföreningen. Parken planerades utifrån det sena 1800-talets parkideal, Slingrande gångar mellan oregelbundna gräsytor, träd i varierande färg, form och växtsätt samt exotiska växter planterades för att skapa stor variation. Under 1900-talet har parken i flera omgångar byggts om mot en mer formell utformning med utgångspunkt i barocka ideal. Dessutom har parkens gångsystem centrerats i parkrummen varför parkens yttre delar idag saknar naturliga flöden.

Parken är en tydlig formell park men det förekommer även en del lek, exempelvis på Monika Goras skulptur ”Metamorfos”. I parken finns blomplanteringar, konst och en liten fontän, samt några platser där det går att sitta i solen. Parken upplevs idag som mörk och parkens strukturer stödjer inte vistelse och aktivitet. Trafiken medför att parken är kraftigt bullerstörd. De många stora gamla träden från anläggandet är en betydelsefull del av kulturmiljön och innehåller samtidigt höga naturvärden. Parken bedöms ha ett kulturhistoriskt värde och den ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad. Se naturvårdprogrammet för mer information om naturvärdena i Järnvägsparken.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Järnvägsparkens läge framför stationsbyggnaden ger parken en formell och tydligt offentlig framtoning. Järnvägsavenyn, som idag är relativt trafikerad, delar parken och utgör på grund av trafikmängden en barriär. I praktiken innebär det att parken består av två

Järnvägsparken med Monika Goras skulptur "Metamorfos" – formell park..

delar, även om parkrummet och rymden förstärks av helheten. Även S:t Larsgatan och Järnväggsgatan utgör barriärer i ett närparksperspektiv. Alla tre gatorna utgör strategiska stråk i *Utvecklingsplan för Linköping innerstad*.

Järnvägsparken har en viktig grön koppling via Vasavägen till Teaterparken, Raoul Wallenbergs plats och Museiparken/Konserthusparken. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas även kopplingen till Nykvarnssparken ut, vilken bör stärkas vid framtida omvandling av järnvägsområdet.

Utveckling

Järnvägsparken utvecklas till en välkomnande miljö

Järnvägsparken – formell park.

tillsammans med entrétorget framför järnvägsstationen. Genom en god orienterbarhet och tydliga kopplingar mellan torg, parkens båda delar samt omgivande stad, stödjer parken stadens flöden. Utgångspunkt tas i parkens kulturhistoria samtidigt som nya vistelsevärden adderas till platsen. Det råder brist på närparker med lek- och aktivitetsytor för barn och ungdomar i delar av innerstaden närmast Järnvägsparken, vilket gör att möjligheten att utveckla miljöer för dessa grupper i parken bör utredas. En plan behövs för hur de bärande trädstrukturerna ska förnygras och trädkronornas utbredning behöver ses över för att utveckla parkens vistelse- och estetiska värden.

11

Raoul Wallenbergs plats – formell park

Raoul Wallenbergs plats färdigställdes i september 1951. Redan i ett av stadsingenjör J B Carlsson 1904 författat stadsplaneförslag föreslogs en torgbildning på platsen. Avsikten var att torget skulle fungera som ett salutorg för den nya staden, vilket under planeringsfasen var Vasastadens benämning. Torgets utformning och trafikföringen runt och i anslutning till torget diskuterades i omgångar. Tidigare leddes trafiken enkelriktat längs torgets fyra sidor. Diskussionen om utformningen av platsen fortsatte och förslaget genomgick upprepade bearbetningar. Stadsfullmäktige beslöt 1988 att ändra Vasatorgets namn till Raoul Wallenbergs plats. Det kul-

turhistoriska värdet är högt, både i gestaltningen som i stora drag är bibehållen än idag samt parkens relation till Läns museet och Vasavägen.

Parken bildar en helhet med museet och har en formell karaktär med vattenspegel, blomsterplanteringar och en skulptur. De sociala kvaliteterna har länge varit relativt få, främst bestående i möjligheten att sitta i solen och njuta av vattenspegeln, blomsterplanteringarna och konsten. Parken har ett utsatt och bullerstört läge. Parken har nyligen renoverats och till viss del fått en ny utformning med utgångspunkt i de historiska strukturerna. Den nyligen genomförda renoveringen av parken har syftat till att stärka rumsligheten, öka de sociala värdena och förbättra kopplingarna till Teaterparken.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Parken har ett tydligt läge i stadsstrukturen som en platsbildning framför Läns museet. Parken skapar tillsammans med framför allt Vasavägen, men även i viss mån Vasavägen/Artistgatan, ett stort sammanhängande rum som domineras av Vasavägen. Från norr utgör Vasavägen en barriär. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* är Vasavägen utpekad som ett strategiskt stråk och längs den löper även ett huvudcykelstråk. Delar av Gråbrödragatan beskrivs kunna utvecklas till tydliga stadsrum. I sammanhanget utgör parken en viktig del i stadsmiljön.

Raoul Wallenbergs plats har även en grön koppling via Teaterparken till Vasavägens allé och Järnvägs-parken.

Parken är en tydlig formell park. Eftersom den omgärdas av gator upplevs den tydligt offentlig men också aningen avskuren och isolerad. Delvis kan parken fungera som närpark för boende i området. Parkens formella utformning och öppna karaktär skapar dock ingen

Raoul Wallenbergs plats – formell park.

avskildhet och det saknas lek-kvaliteter, vilket inte heller bedöms lämpligt att tillföra med hänsyn till parkens gestaltning.

Utveckling

Raoul Wallenbergs plats bibehålls och utvecklas som formell park och bör stärka och aktivera innerstadsstråken längs Vasavägen och Gråbrödragatan.

12

Seminarie-trädgården – formell park

Marken är privatägd men är allmänt tillgänglig som parkmark. Seminariebyggnaden, ritad av Ture Rydberg, togs i bruk vid starten av vårterminen 1927. Trädgården anlades sommaren 1926. Där drevs även en handels-trädgård, vilken lades ned 1958. Idag nyttjas seminariebyggnaden som skola och parken som skolgård.

Parken delas i två delar av en axel från entrén vid Östgötagatan upp mot Seminariebyggnaden. Båda sidor av parken delas i sin tur upp i flera mindre delar avgränsade av klippta häckar i kvarter. Här finns ytor för lek och bollspel och närmast skolan är det en hårdgjord yta för gatusport. Utöver aktivitetsytorna finns även en fruktlund, från tiden för seminariebyggnadens anläggande, med plats att sitta i solen. Det stora utbudet av aktiviteter gör att parken bedöms ha relativt höga sociala värden. De stora träden, främst längs områdets ytterkanter, skapar avgränsning mot de vältrafikerade gatorna och utgör samtidigt en del av stadens gröna infrastruktur för biologisk mångfald med kopplingar både mot griftegårdarna och parkerna kring slottet. Parken har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parkens starka koppling till seminariebyggnaden samt att parken är inhägnad med ett smidesstaket medför att parken inte upplevs tydligt offentlig. Mindre entréer till parken finns mitt på långsidorna, från Brunnsgatan och Västra vägen, och är relativt anonyma. Huvudentrén, som ansluter mot anläggningens centrala huvudaxel, annonseras tydligt mot Östgötagatan. Västra vägen och Östgötagatan utgör huvudcykelstråk.

Utveckling

Seminarieträdgården kan utvecklas och göras mer tillgänglig som en park för alla.

13**Teaterparken – formell park**

Teaterparken omsluter teatern och samspelar med och stärker byggnaden och platsen. Teatern och dess omgivande park planerades samtidigt, i anslutning till

esplanaden i mitten av Vasavägen. Planteringarna runt teatern anlades inför teaterns invigning 1903. Idag består parken av hårdgjorda ytor omgärdade av träd och klippta häckar och har kopplingar till både Raoul Wallenbergs plats och Järnvägsparken. Parken har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Utveckling

Teaterparkens funktion som formell park bibehålls och utvecklas. Parkens funktion och samspel med byggnad och omgivande stadsmiljö bör utvecklas så att parken är med och aktiverar omgivande stråk.

14**Griftegårdarna**

Griftegårdarna som ligger på båda sidor om Malm-slättsvägen har fått namn efter väderstrecken; Norra och Nya norra griftegården, Östra, Södra och Västra griftegården. Den första griftegården anlades 1811. De olika delarna har olika karaktär. Den äldsta har ritats av Fredrik Magnus Piper, en av Sveriges genom tiderna främste trädgårdsarkitekt. Griftegårdarna har både kulturhistoriskt värde och naturvärden. Se naturvård-programmet för mer information om naturvårderna.

Även om griftegårdarna inte är parkmiljöer utgör de viktiga gröna miljöer. De är vackra stillsamma platser för lugn och ro och viktiga kontraster till övriga, i större utsträckning, aktiverade ytor. Intill Norra griftegården föreslås att det gröna stråket mot Rydskogen stärks, se sidan 84.

15**Berga hage – närnatur**

Berga hage, länge använd som beteshage för Berga gård, berättar om att Linköping vuxit på mark som tillhört olika lantbruk. Däri ligger dess kulturhistoriska

Västra griftegården.

värde. Under 1800-talet anlades ett torp på platsen för Berga hage, Högsätter, vars tillhörande trädgård ännu delvis är bevarad i delen närmast villorna i Ramshäll.

Parken utgörs idag av en sammanhängande skogsmiljö, till stor del omgärdad av gator och trafikleder. Terrängen är relativt kuperad med runt 30 meters skillnad mellan högsta och lägsta punkten. I södra delen, mot Ramshäll, finns en iordningställd lekplats som i det här dokumentet fått en egen beskrivning som närpark, se Berga hage lekplats. Utöver lekplatsen är Berga hage en värdefull plats för lek i naturmiljö. Skogsområdet genomkorsas av gång- och cykelvägar och på högsta punkten står stadens vattentorn som kvällstid är ljussatt och skapar en ljusinstallation i skogen.

Parkens sociala värdena är framför allt kopplade till naturupplevelsen, att parken utgör en grön oas med motionsmöjligheter, lugna promenader eller lek i skogen. Trafikbuller från Vistvägen och Brokindsleden kan dock upplevas störande i delar av parken.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Närnaturen som karaktär är ett viktigt komplement till innerstadens mer tillrättalagda parker. Som del av den utvidgade innerstaden krävs dock att även skogsmiljöerna är yteffektiva, väl avgränsade och integrerade i stadsmiljön. Berga hages yttre gränser signalerar i vissa delar bortglömd natur med oklippta gräsytor och diffusa skogsbryn. Detta är särskilt påtagligt utmed långa sträckor där skogen möter Lasarettsgatan, Brokindsleden och Vistvägen, vilket bidrar till upplevelsen av parken som ett skyddsområde snarare än en kvalitativ grön miljö. Berga hage är relativt stor och kan rymma flera aktiviteter om de planeras väl, så att de inte förtar skogskänslan.

Berga hage – närnatur.

Entréerna till området är idag otydliga och stråken igenom är i många fall ologiska sett till målpunkter runtom Berga hage. Gångvägsnätet är dessutom inte utlagt för promenader inom skogsmiljön, utan mest igenom. Det mest gena gångstråket från Folkungavallen mot Vimanshäll utgörs på en del av sträckan genom parken av en upptrampad stig. Även gena cykelstråk brister, trots att Berga hage fungerar som en förlängning av Vistvägen för cyklister. Sammantaget har Berga hage en aningen anonym karaktär, trots sitt viktiga läge i staden. Att ta sig igenom parken som gående eller cyklist kan dessutom upplevas otryggt, särskilt under dygnets mörka timmar, med tanke på att stråken igenom parken ligger dolda från omgivande bebyggelse.

Lasarettsgatan och Brokindsleden utgör barriärer mellan Berga hage och Folkungavallen, Hejdegården och Vimanshäll. Det finns passager över/under vägarna där Berga hage möter Folkungavallen, vid mötet med Atlasgatan och vidare mot Stångån samt via bron över till Majeldsvägen. Ett huvudcykelstråk från centrala Linköping, via Bergdalsgatan, nyttjar passagen vid Majeldsvägen. Idag finns en grön koppling mellan Berga hages södra del och Tinnerbäcksstråket via Ramstorpsgatan. Det saknas dock gång- och cykelvägar som knyter ihop områdena.

Utveckling

Berga hage behöver tydliggöras till sin form för att signalera stadsmässighet, med tydliga entréer, distinkta yttre gränser och ett gent gång- och cykelnät komplet-

terat med gångvägar för vistelse i parken. Parken bör utvecklas som målpunkt i sig. Berga hage lekplats och Berga hage som naturpark bör fortsatt komplettera varandra. Berga hage ingår i det gröna stråket benämnt som Lindenstråket, se sidan 87.

I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas Snickaregatan ut som ett strategiskt stråk som på sikt fortsätter via Bergdalsgatan. Lasarettsgatans barriäreffekt kommer att tonas ned. Vid strukturell förnyelse kring Lasarettsgatan är det viktigt att lämna gröna släpp som kan utgöra entréer till Berga hage. Strategiska sådana entréer är där Berga hage möter Folkungavallen samt Atlasgatans och Majeldsvägens förlängningar in i parken. Kompletterande bebyggelse som ger ”ögon på gatan”, i detta fall gång- och cykelvägen, skulle stärka det viktiga rörelsestråket mellan Linköpings södra stadsdelar och innerstaden vad gäller den upplevda tryggheten. Bebyggelse närmast de större vägarna har också potential att förbättra ljudmiljön i Berga hage.

Lektorshagen – närnatur.

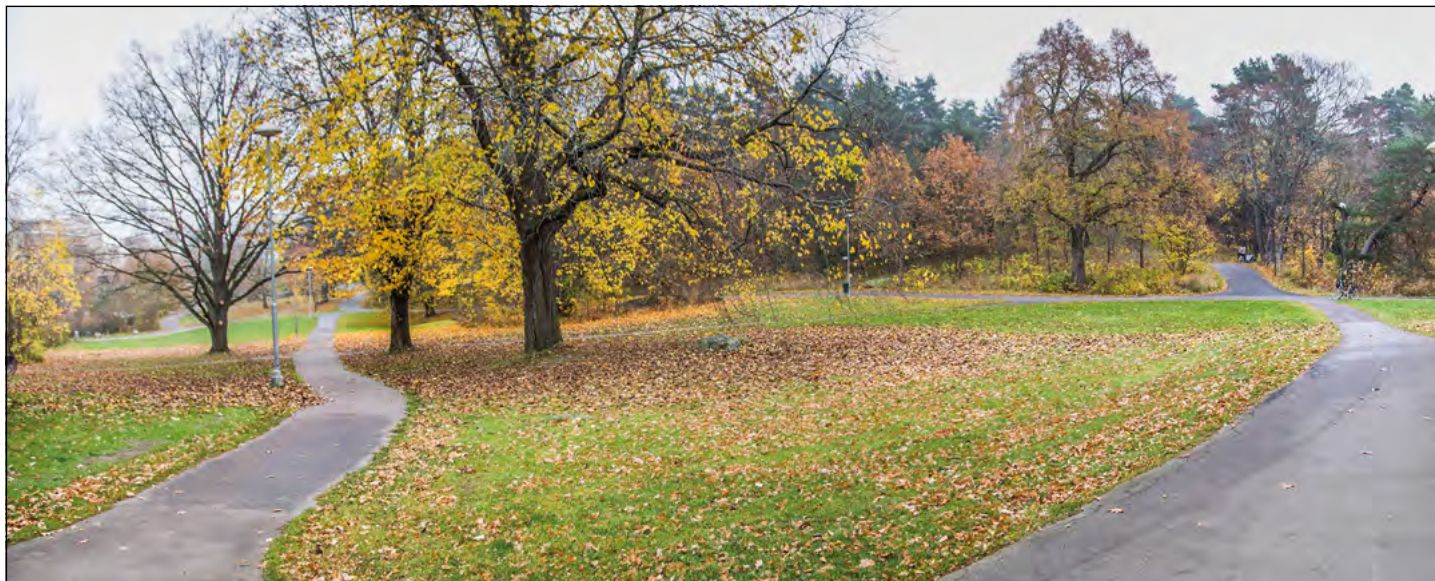
Berga hage spelar en avgörande roll med sitt läge mellan Linköpings södra stadsdelar och innerstaden. Förbättrade kopplingar mellan Berga hage och Folkungavallen, Tinnerbäcksstråket, Vimanshäll och Stångån bidrar till en mer integrerad och sammanhållen stad.

16 Lektorshagen – närnatur

Lektorshagen klassas som närnatur på grund av dess naturmarkskaraktär och rymd. Alltsedan slutet av 1600-talet har Lektorshagen som en naturaförmån disponerats som betesmark av gymnasietts lektorer. Efter en rättslig tvist löste Linköpings stad in Lektorshagen 1971. Lektorshagen har åtminstone sedan mitten av 1800-talet använts som samlingsplats för olika föreningar.

Parken utgörs idag av en sammanhängande skogsmiljö som karaktäriseras främst av äldre tallar, där trädens ålder uppgår till cirka 170 år och skapar artrika miljöer för bland annat svampar och insekter. I norra delen, mot Västanågatan, finns en iordningställd lekplats som i det här dokumentet fått en egen beskrivning som närpark, se Lektorshagens lekplats. I övrigt genomkorsas parken av flera cykelvägar och stigar och här finns en liten bollplan och hundrastgård. Sedan ett par år tillbaka finns även ljusinstallationer som blev permanenta sedan Vinterljus anordnades i bland annat Lektorshagen.

Parken har både kulturhistoriska, natur- och flera sociala värden. Lektorshagen är stadens äldsta naturpark, med kopplingar till det samtida egnahemsområdet och de nu försvunna trädgårdskolonierna väster därom. De sociala värdena idag är framför allt kopplade till naturupplevelsen, en grön oas med motionsmöjligheter, lugna promenader eller lek i skogen. Det finns också ytor för sällskapslek, picknick eller för att sitta

Magistratshagen – närnatur och stadsdelspark.

i solen. För närmare beskrivning av naturvärdena, se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Närnaturen är ett viktigt komplement till innerstadens parker men det krävs att miljöerna är yteffektiva, väl avgränsade och integrerade i stadsmiljön. Diffusa och lågutnyttjade skogsbryn signalerar överbliven natur utan innerstadens stadsmässighet i yttre form och innehåll. Lektorshagens yttre gränser skulle kunna tydliggöras med viss kompletterande bebyggelse. För att uppnå en skogskänsla krävs dock en viss yta och rymd. Entréerna till Lektorshagen indikerar inte att det är en park, utan snarare att den är en fortsättning på gång- och cykelvägen. Gång- och cykelvägarna i parken är inte heller utformade för att ströva i området utan främst för att passera igenom.

Utveckling

Lektorshagen är relativt stor och kan rymma flera olika aktiviteter om de planeras väl så att de inte förtar skogskänslan. De yttre delarna av parken kan utgöra en tydligare gräns om de exempelvis tas i anspråk för en funktion i parken eller stärks med kompletterande bebyggelse. Mötet mellan Lektorshagen och omgivande gator är viktigt, inte minst vid strategiska entréer. Lektorshagen utgör en viktig del i ett grönt stråk från centrala Linköping och vidare mot Rydskogen, se sidan 84.

17

Magistratshagen – närnatur och stadsdelspark

Magistratshagen klassas som närnatur på grund av dess naturmarkskaraktär och rymd men har, utan att förlora sin karaktär, förutsättningar att utvecklas som stadsdelspark. Namnet Magistratshagen härstammar från 1800-talet då området var en del av lönejorden för magistraten, vilket var namnet på den tidens kommuntjänstemän. Lönejorden var åkermark där de kunde odla för sin försörjning och ha betesmark för sina kor och hästar. Magistratshagen ordnades till naturpark på 1930-talet. Parken var länge den fattiga förstaden Stolplyckans friluftsområde. Parkens kulturhistoriska värden ligger därmed i relationen till området Stolplyckan, till förskolan i norra delen av parken och till tidigare förstadsgården Backaberg.

Norra delen av Magistratshagen har en lövängsprägel med en mångårig, fortfarande pågående årlig slåtter. Södra delen är en mosaik av små tallskogspartier, dungar med gammal tall, gläntor och mer öppna platser. Parken genomkorsas av lokala gång- och cykelvägar och centralt i området finns en lekplats och bollplan. Miljön bedöms vara något eftersatt och sakna en övergripande struktur och gestaltningssidé.

Naturvärdena i Magistratshagen utgörs av den artrika slåttermarken. För att värdena ska bestå så krävs en kontinuerlig årlig slåtter. För närmare beskrivning av

naturvärdena, se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*. Parken har många sociala värden, framför allt kopplade till naturupplevelsen med blomprakt om våren och sommaren, en grön oas för lugn och ro, för att sitta och vila, sola eller ta promenader. Parken erbjuder även lek och större aktivitetsytor. De sociala värdena är många men det något undanskymda läget gör att området inte nyttjas fullt ut.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Magistratshagen har idag ett något undanskymt läge på Universitetssjukhusets baksida och bakom bostadsområdena Stolplyckan och Eskadern. Framför allt är Stolplyckan och sjukhusområdet kraftiga barriärer. Även Backaberg, som skulle kunna vara en tillgång i parken och koppla till Trädgårdsföreningen, utgör idag en isolerad enhet som skapar barriäreffekter. Trafikmängden på Lasarettsgatan bedöms öka i framtiden vilket innebär att Magistratshagens blir extra viktig som närpark för boende söder om Lasarettsgatan. Magistratshagen har stor potential att vara plats för närrekreation för patienter och verksamma på sjukhuset.

Entréerna till parken är idag otydliga. I norr finns en entré rakt över Lasarettsgatan från Naturcentrum samt en entré via en trappa intill Hälsovägen. I söder finns flera entréer men ingen som marknadsför parken. Parkens östra sida utgöra av diffusa gränser då både sjukhusbebyggelsen och akutinfartens höjdskillnad gentemot parken utgör barriärer. Det medför att parkens yttre del inte används i den utsträckning som den har potential till.

Utveckling

Parken behöver ses över som helhet och få en distinktare yttre form som signalerar stadsmässighet. Gång- och cykelnätet och entréerna bör ses över, särskilt kopplingar till Trädgårdsföreningen och så att parken

tillgängliggörs från sjukhuset. Magistratshagens stadsdelsparksfunktion kan utvecklas så att parken blir en målpunkt för fler än de boende och verksamma i det absoluta närområdet. Parken utgör en viktig del i det gröna stråket från innerstaden ut till Tinnerö, se sidan 84, och behöver kopplas bättre till Trädgårdsföreningen och Grenadjärparken. Kompletterande bebyggelse är möjlig om denna bidrar till att stärka parkens yttre gräns, entréer och det gröna stråkets orienterbarhet.

18

Johannesborgsparken – stadsdelspark

Johannesborgsparken är en relativt långsmal park belägen mellan griftegården och Videgatan. Den norra delen avgränsas av nyttillkommen bebyggelse som ger ett visst skydd från bullret av Malmslättsvägens biltrafik. Den södra delen av parken domineras av uppvuxna träd och genomkorsas av gång- och cykelvägar.

Parken bär tydliga spår av Gunnar Heimans ursprungliga ritningar från 1950-talet. I parkförslaget från 1950-talet betonas vikten av att beakta närheten till kyrkogården men också att skapa en attraktiv entré till Linköping längs Malmslättsvägen. Stadens entré har vartefter staden vuxit flyttats längre väster ut.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Parken har länge haft vag identitet, som en ände på griftegården, men fyller ett viktigt behov i stadsdelen. Till viss del upplevs parken ha formell karaktär, som förlängning och entré till kyrkogården, men den fyller också viktiga sociala funktioner för stadsdelen. Parkens lokalisering gör den tydligt offentlig och den inrymmer större sammanhängande grönytor för lek, aktivitet och solbad. I närområdet fylls behovet av en närparker av Syrénparken och den nya Manillaparken som tillskapas i Wahlbecksområdet.

Biskopsparken – stadsdelspark.

I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas bebyggelsen längs Malmslättsvägen ut som möjligt att komplettera och förnya och i söder omvandlas Wahlbecks till ett område med blandade och täta innerstadskvarter. Johannesborgsparken blir därför viktig som mötesplats för hela stadsdelen. Parken utgör en viktig koppling mellan gång- och cykelstråket längs Malmslättsvägen in mot Wahlbecks och Fridtunagatan.

Utveckling

Johannesborgsparken genomgår en omgestaltning och upprustning som stärker dess kvaliteter som stadsdelspark. Lekvärden utvecklas i parken och entréer och kopplingar genom parken tydliggörs. Alléerna och de större träden utgör viktiga element som tas tillvara. Johannesborgsparken bör fortsatt förvaltas som stadsdelspark.

19

Biskopsparken – stadsdelspark

Biskopsparken är klassad som en stadsdelspark men saknar idag välutvecklade platser för lek och aktivitet. Parken är historiskt sett en del av det markområde kring domkyrkan dit stiftets behov av representativa byggnader med tillhörande trädgårdar lokalisera-

des. Nuvarande Biskopsparken utgjorde under flera århundraden mark för kyrkans självhushåll och ingick till stor del i biskopens köks- och fruktträdgård. De kvarvarande fruktträden är en lämning från den epoken. Efter hand under 1900-talet har delar av området övergått i kommunens ägo som mark för stadens expansion. Planer fanns att förlänga både Kungsgatan och Vasavägen väster ut till Östgötagatan. Dessa planer förverkligades inte utan marken planerades som parkmark under 1950-talet. På 1980-talet uppfördes Linköpings Konsert- och kongressbyggnad. Parken omgestaltades på slutet av 00-talet, då en torgliknande yta tillskapades. Marken närmast Länsmuseum ägs av Stiftelsen Östergötlands länsmuseum.

Parken är en plats som rymmer många sociala värden, det är en grön oas, en plats för lugn och ro där det även finns gräsytor för picknick, solbad och sällskapslek. Gropen mitt i parken nyttjas vintertid för pulkaåkning och lek. Parken har även konstutsmyckning, blomplanteringar, vattenspiel och en scen för uppträdanden. De gamla fruktträden och andra stora gamla träd i området utgör även naturvärden att beakta. Parken har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Tillgång, nåbarhet och tillhörighet

Parken är väl integrerad i stadsstrukturen och tydligt offentlig med Konsert och Kongress och Länsmuseet som målpunkter som skapar folkliv i parken. Byggnaderna skyddar också mot trafiken på Östgötagatan och Vasavägen. I öster möter parken Gråbrödragatan och skapar ett öppet och inbjudande parkrum och entré till byggnaderna. Viss avskärmning som inte bryter kontakten, men skärmar av för en mer skyddad miljö i parken, skulle kunna öka nyttjandegraden närmast gatan.

Parkens läge i stråk medför att flera entréer är viktiga, både från Östgötagatan/Vasavägen, Östgötagatan/Konsistoriegatan och från Raoul Wallenbergs plats men också mot Kungsgatan. Gång- och cykelstråk från Östgötagatan och Vasavägen mellan Länsmuseet och Konsert och kongress ansluter till Ågatan/Kungsgatan. Från Museiparken finns också viktiga visuella kopplingar till Raul Wallenbergs plats och Domkyrkoparken. Rosengången till Hunnebergsgatan är en viktig koppling som bidrar till parkens karaktär och identitet. Gråbrödragatan och Vasavägen är utpekade som strategiska stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*.

Utveckling

Parkens funktion som stadsdelspark bör utvecklas. Entréer mot Raoul Wallenbergs plats, Östgötagatan/Vasavägen och Östgötagatan/Konsistoriegatan bör accentueras för att stärka stråken genom parken.

20

Fridhemsparken – stadsdelspark

Grannskapsområdet Fridhem planerades 1950 av dåvarande stadsplanarkitekten Berndt Nordberg. Fridhemsparken placerades mitt mellan flerbostadsområdet i söder och småhusområdet i norr och före-

skrevs inrymna anordningar för lek och rekreation. Parken ritades av trädgårdsdirektör Gunnar Heiman och invigdes på sommaren 1955 som Linköpings första lekplats och plaskdamm, redan då betraktad som ett paradiset för barnen. Idag är plaskdammen ersatt med en lekplats med vattentema. Parken har kulturhistoriska värden som ligger i dess samspel med omgivande bebyggelse, sina lek- och rekreationsfunktioner och centrala placering i Fridhemsområdet.

Fridhemsparken sträcker sig mellan Bjälbogatan och Majgatan och upplevs från båda gatorna ha en relativt långsmal form. Väl inne i parken öppnar den upp sig i ett större parkrum med öppna ytor och lekplats. I väster har parken en öppen karaktär som ramas in av noggrant utplacerade träd, för att centralt och österut i parken kompletteras med böljande kullar som delar upp parken i flera mindre parkrum. En lekplats med vattenlek, som nyligen ersatt plaskdammen, utgör parkens hjärta. En numera borttagen grusplan fanns tidigare i parkens västra delar. Parken bedöms ha relativt höga sociala värden. Det är en grön oas tillräckligt stor för strosande promenader, lugnare stunder att bara sitta i solen och hänga, för lek i den iordningsställda lekplatsen eller för mer aktiva och ytkrävande lekar på de öppna ytorna i västra delen av parken. Parken har också en relativt tyst miljö med få större trafikerade gator i dess närhet.

Tillgång, nåbarhet och tillhörighet

I norr kantas parken av villor och radhus och i söder av flerfamiljshus från femtiotalet, bland annat de karaktäristiska stjärnhusen. Endast längs kortare partier mot Bjälbogatan och Majgatan annonseras parken mot gatan, vilket gör att den uppfattas något anonym. Gränsen mellan privat och offentligt blir något diffus i söder där parkmarken flyter samman med grönytor på kvartersmark kring stjärnhusen.

Utveckling

Fridhemsparkens kvaliteter som stadsdelspark bör utvecklas, framförallt genom att se över möjligheten att utveckla västra delen av parken för mer ytkrävande sällskapslekar eller aktiviteter. Det skulle marknadsföra parken mot Majgatan och markera parkens yttre gräns.

För att bibehålla parkens offentliga karaktär är det viktigt att utveckla parkens entréer mot Bjälbogatan och Majgatan men också att se över parkens nät av gång- och cykelvägar. Som en del i det gröna stråket som förbinder innerstaden med Rydskogen, se sidan 84, behöver den östvästliga kopplingen genom Fridhemsparken stärkas.

21

Ladugårdskälla, Åbackaparken och Prinsessan Estelles park – stadsdelspark

Det hälsobringande vattnet i Ladugårdskällan är utgångspunkten för strandpromenaderna längs Stångån. Det började med bildandet av ett brunnbolag 1845, därefter uppfördes en salong vid källan och ett promenadstråk anlades från Stångebro uppströms, längs östra stranden. Prinsessan Estelles park fick sitt namn 2012, men anlades redan 1943. Parken är skapad efter Reinhold Abrahamssons ritningar där den klassiserande karaktären manifesteras i raka sidoalléer, en pergola mot Nya Tanneforsvägen och ett framhävt mittparti. På västra sidan om Arbetaregatan övergår parkmiljön i en friare form med trädplanteringar och en öppen gräsyta som i väster möter Åbacka café. Närmast Arbetaregatan har det nyligen anlagts en temalekplats.

Åbackaparken och Prinsessan Estelles park har tillsammans med Ladugårdskälla höga sociala värden. Miljön erbjuder både en paus i stadsbruset, en plats

Prinsessan Estelles park tillsammans med Ladugårdskälla och Åbackaparken – stadsdelspark.

för avkoppling, men också för lek och folkliv. Parkmiljön uppfyller idag inte kriterierna för stadsdelspark då det saknas iordningställda aktivitetsytor. En gångväg kopplar ihop parkerna med Stångåstråket via Ladugårdskälla.

Ladugårdskälla har både betydande ekologiska värden och ingår i riksintresset för Kinda kanal. Särskilt utmärkande avseende platsens kulturhistoria är de planterade alléerna som följer samma sträckning sedan brunnens tidiga verksamhet i mitten av 1800-talet. Brunnbyggnaden vid källan är central för förståelsen av hela parkanläggningen. För närmare beskrivning av naturvärdena, se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Både Prinsessan Estelles park och Åbackaparken är tydligt integrerade i stadsstrukturen. Prinsessan Estelles park möter Nya Tanneforsvägen och ingår i en tydlig stadsbyggnadsidé om en grön fortsättning uppåt Kungsberget. Från Stångåpromenaden är kopplingen upp till Åbackaparken mindre tydlig. Det är viktigt att bibehålla kontakten med Nya Tanneforsvägen och Kungsberget.

Utveckling

Utveckla Prinsessan Estelles park och Åbackaparkens kvaliteter som stadsdelspark. Skapas på sikt kopplingen över ån (i enlighet med *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*) kan Prinsessan Estelles park, Åbackaparken, Ladugårdskälla och Ådalaparken tillsammans skapa en fantastisk stadsdelspark.

22

Snugganparken och Hawaii – stadsdelspark

Snugganparken och Hawaii utgör tillsammans en stadsdelspark. Snugganparken har ursprungligen utformats efter ritningar av Reinhold Abrahamsson i början av 1930-talet.

Parken utgör en platsbildning och mötesplats längs Stångåstråket som även möter Nya Tanneforsvägen i nordöst. Miljön erbjuder både en paus i stadsbruset,

Hawaii tillsammans med Snugganparken – stadsdelspark.

Snugganparken tillsammans med Hawaii – stadsdelspark.

en plats för avkoppling, men också för lek och folkdiv. Slussarna och Stångån med tillhörande kvaliteter skapar höga sociala värden. Parkens oregelbundna form har bidragit till att olika delar fått olika funktion och värden. I Snugganparken har nyligen ytor för lek och spel tillförts, samt ett utegym i anslutning till promenaderna vid vattnet. Gradänger i slänterna med blommande träd och perenner samt ett flertal sittmöjligheter skapar ytterligare vistelvärderna i parken.

Parken har både kulturhistoriska värden och ingår i riksintresset för kulturmiljövärden för Kinda kanal samt det rörliga friluftslivet. Biologiskt har Hawaii samt den uppströms belägna viken som bildas nedströms Tannefors kraftverks utloppsfåra höga värden. Även det trädbevuxna partiet på den västra stranden finns gott om vegetation i form av vattenväxter och alar samt knäckepilar som hänger ut över och i vattnet. Detta bildar en miljö som ger skydd från predation, beskuggning, rik tillgång på föda och möjligheter till lek respektive häckning för fisk och fågel. Åtgärder positiva för biologisk mångfald, kulturhistoria och attraktiv stadsmiljö planeras i och kring den gamla kvarnrennan mellan Snugganparken och Hawaii. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Längs Nya Tanneforsvägen, ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, finns ett bullerplank vilket avskärmar parken från gatan på gott och ont. En accentuerad port i bullerplanket utgör nu entré till parken från gatan. Viktiga entréer till parken söderifrån är passagera från Risbrinkgatan på var sida om caféet vid Tannefors slussar. Parken upplevs tydligt offentlig i och med att den utgör en del av Stångåstråket, trots att den idag har ett något avskilt läge.

Som stadsdelspark har parkmiljön ett relativt stort upptagningsområde. Idag utgör Nya Tanneforsvägen en barriär på grund av höga trafikmängder men med planerad trafikstruktur, i enlighet med i *Översiktsplan för staden Linköping*, utgör Nya Tanneforsvägen på sikt inte längre en barriär. Som en del i Stångåstråket korsas parken av Stångåns strandpromenad som till vissa delar utgörs av ett huvudcykelstråk.

Utveckling

Parkmiljön som helhet har många sociala värden som nyligen utvecklades när Snugganparken renoverades. Snugganparken och Hawaii, tillsammans med slussarna intill caféet, bör fortsatt fungera och utvecklas som stadsdelspark.

23

Tunvallaparken – stadsdelspark

Parken utgörs av en stor gräsyta som inramas av gång- och cykelstråk. I nordväst finns en kulle och i sydväst ett dagvattenstråk. Norr om kullen, avskärmat från den större gräsytan, finns en lekplats. Parken är framför allt viktig ur ett socialt perspektiv. Det är en mötesplats för aktiviteter där de stora öppna ytorna medger bollspel och sällskapslekar. Sommartid kan kullen fungera som läktare för planen nedanför eller som plats att hänga i solen. Vintertid används kul-

Ådalaparken – stadsdelspark.

len för pulkaåkning och vinterlekar. Även lekplatsen är fylld av aktivitetsmöjligheter. Parken är framför allt inriktad på aktiviteter och saknar den avskilda, lite lugnare miljö med en rumslighet, upplevelsen av rofylldhet och grön oas som båda bör rymmas i en stadsdelspark.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken ligger visserligen i stadsdelens utkant men är ändå välintegrerad i strukturen, väl synlig och med anslutande gång- och cykelbanor. Westmansgatan kommer i och med kompletterande bebyggelse att få mer trafik men har redan idag bra gång- och cykelstråk på båda sidor. En anslutande gata har diskuterats mellan Westmansgatan och Djurgårdsgatan. Gatan skulle då passera parken och sannolikt ta delar av den i anspråk vilket kräver en omDispositionering av parken så att denna kan bibehålla sina kvaliteter. Delar av Tunvallaparken samnyttjas för skoländamål.

Utveckling

För att nå kvaliteterna av en stadsdelspark bör parken kompletteras med mer rumslighet, exempelvis genom trädmiljöer, för att skapa en rofylld plats som ett komplement till de aktiviteter som finns förutsättningar för idag.

24

Ådalaparken – stadsdelspark

Ådalaparken utgör en del av den stora park och träd-

gård som tillhörde Villa Ådala och kallades för Lilla Tinnerbäcksparken vid föra sekelskiftet. Villa Ådala finns kvar där parken möter Hamngatan. Både Stångån och Tinnerbäcken, som passerar parken, pekas ut som värdefulla naturmiljöer i naturvårdsprogrammet. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Ådalaparken har inte en tydlig form eller placering i en stadsstruktur då den kommit till naturligt där bäcken mynnar ut i ån. Parken utgör idag en platsbildning längs Stångåstråket. Miljön erbjuder både en paus i stadsbruset, en plats för avkoppling, men också för lek och folkliv. Parken har höga sociala värden men uppfyller idag inte kriterierna för stadsdelspark, då det saknas aktivitetsytor för sällskapslek eller gatu-/bollsport. Byggs en bro från parken över Stångån (i enlighet med *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*) kan Prinsessan Estelles park, Åbackaparken, Ladugårdskälla och Ådalaparken tillsammans skapa en fantastisk och varierad stadsdelspark. Idag utgörs huvudstråket i parken av strandpromenaden som till vissa delar är ett huvudcykelstråk.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Hamngatan är ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Parken möter gatan men idag utgörs mötet till stor del av en trädridå. Platsen är en viktig entré till parken liksom passagen under Hamngatan. Parken upplevs trots bristande entréer vara tydligt offentlig i och med att den utgör en del av Stångåstråket.

Omvandlingen av området vid nya simhallen och Folkungavallen möjliggör en förbättrad koppling mellan Ådalaparken till Tinnis och entrén till Hamngatan. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas även en fortsatt koppling ut, över ån mot Ladugårdskälla och Prinsessan Estelles park.

Utveckling

Parkens höga sociala värden bör tillvaratas och utvecklas och vid en översyn bör möjligheten att komplettera platsen med mer aktiviteter prövas. Parkens entréer bör utvecklas och tydliggöras, framför allt mot och under Hamngatan mot Tinnerbäcksbadet. Möjligheten att skapa en koppling över ån (i enlighet med *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*) bör studeras så att Prinsessan Estelles park, Åbackaparken, Ladugårdskälla och Ådalaparken tillsammans kan skapa en stadsdelspark. Ådalaparken är en del i såväl Stångåstråket som Tinnerbäckstråket, som beskrivs på sidan 85-86.

25

Atlasparken – närpark

Atlasparken är en liten park ritad av Gunnar Heiman. Parken utgörs av en lekplats och en gräsyta belägen i Atlasgatans förlängning nära Stångån. På parkens södra sida löper ett gång- och cykelstråk som kopplar Atlasgatan till Stångåstråket. Idag uppnår parken inte kvaliteterna för en närpark då det saknas den avskilda, lite lugnare miljön med en rumslighet som kan ge upplevelsen av rofylldhet och grön oas som bör finnas i en närpark. Generellt upplevs parken vara något eftersatt.

Förutom de sociala kvaliteterna som parken erbjuder med lek och en plats att vistas på eller att ha picknick i solen utgör Atlasgatan och Atlasparken en del i ett stråk som Gustaf Linden illustrerat i generalstadsplan från 1923.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är välintegrerad i stadsstrukturen, väl synlig från Hejdegatan och Stångån och belägen i ett grönt stråk från Berga hage till Stångån via Atlasgatan. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* visas hur stråket på sikt förlängs med en bro över Stångån till Ringgatan i Tannefors.

Bantorgsparken – närpark.

Parkens småskalighet samt att den ligger på en annan höjd än Stångåstråket nedanför bidrar till att den idag främst upplevs vara av lokal betydelse. Antalet boende i Hejdegården i förhållande till Atlasparkens storlek gör att det är risk för högt slitage på markmaterialet och utrustningen i parken.

Utveckling

För att nå kvaliteterna av en närpark bör parken ges en bättre rumslighet och innehålla en rofylld plats, som ett komplement till de aktiviteter parken inbjuder till idag. Ett viktigt grönt stråk, Lindenstråket, går genom den lilla parken och förbinder Tinnerbäcken och Berga hage med Stångån och Tannefors, se sidan 87. Varefter det gröna stråket utvecklas behöver Atlasparken anpassas till sin nya roll. Även då är Atlasparkens närparks-kvaliteter med lekmiljön fortsatt betydelsefulla för närområdet. Det potentiella besöksstrycket bör tas höjd för vid utveckling av närparken.

26

Bantorgsparken – närpark

Parken är klassad som närpark, och uppfyller idag de satta kriterierna. Parken planerades 1904 av stadsingenjören Johan Bernhard Carlson som logistiskt komplement till Järnvägsparken. Platsen var avsedd som utrymme vid mobiliseringstillfällen, salutorg och uppställningsplats för kreatur vid Norra stationen. Västra delen av parken fick sin gestaltning som när-

park 1951 efter Gunnar Heimans ritningar. År 2000 möjliggjorde en detaljplaneändring en komplettering av bebyggelsen längs Industrigatan. Bebyggelsen som tillkommit har avskärmat trafikbullret vilket tillsammans med en omgestaltning av den tidigare mellersta delen av parken har resulterat i en miljö med högre vistelsevärden. Parken rymmer idag både lekmöjligheter och gröna ytor för avkoppling eller sällskapslek.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är väl integrerad i Vasastadens kvartersstruktur. Då parken omges av gator på tre sidor upplevs parken tydligt offentlig. Med tanke på de många boende i närområdet, idag och enligt den utveckling som föreslås i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, kan Bantorgsparken antas ha ett högt besöksstryck och potentiellt utsättas för ett slitage därefter.

Utveckling

Parkens funktion som närpark bibehålls. Entréer, stråk och parkens gränser mot bebyggelsen stärks.

27

Berga hage lekplats – närpark

Lekplatsen utgör en del av Berga hage. Här har den avsiktligt lyfts ut för att den har en annan karaktär än skogsområdet och båda områdena gynnas av att de bedöms ha olika utvecklingsbehov. Parken fungerar idag som en närpark för Ramshäll. Företrädesvis utgörs ytan av en lekplats men den är väl integrerad

med intilliggande skogsmiljö. Lekplatsen innehåller vindskydd och grillplats men även gungor, sandlåda, klätterställning m.m. Det finns både en hårdgjord yta för gatusport och en liten gräsbeklädd bollplan.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Närparken är centralt placerad i stadsdelen så den utgör en viktig mötesplats för barnen i området.

Utveckling

Parken bibehålls som närpark och bör fortsatt vara väl integrerad med Berga hage.

Grenadjärparken – närpark.

28

Grenadjärparken – närpark

Grenadjärparken förväntas i framtiden bli viktig som närpark när det förtätas i dess närhet. Parken har, tillsammans med det som tidigare var en stor idrottsplats belägen söder om sjukhuset, utgjort en del av Magistratshagen. Parken tillkom i sin nuvarande form i samband med Livgrenadjärsregementets etablering söder om staden. En dubbel allé blev regementets entré från staden redan vid inflyttningen 1922. I anslutning till allén har även en äldre vattensamling omvandlats till ankdamm och en minnessten från Malmen har flyttats till platsen.

Idag uppfattas Grenadjärparken ha ett eftersatt underhåll och avsaknad av en övergripande struktur och gestaltungsidé, parken upplevs snarare vara en bit överbliven natur än park. Grenadjärparken bedöms trots det ha relativt höga sociala värden. Det är en grön oas, en plats för avkoppling i lugn och ro med möjlighet att titta på änderna eller bara att vistas i. Utsmyckningar bidrar till en kulturupplevelse och den varierade vegetationen till en naturupplevelse. Parken har höga naturvärden som främst består i de äldre tallarna, gamla nog för att vara intressanta för vedlevande insekter. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*. Parkens koppling till regementsområdet utgör dess kulturhistoriska värde.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är en del av det gröna stråket från Trädgårdsföreningen till Tinnerö. Den utgör idag tillsammans med Magistratshagen en rest av ett större sammanhängande naturområde och har inte fått någon distinkt och stadsmässig avgränsning. I nordväst möter parken Djurgårdsgatan men parkdelen utgörs idag mest av ett buskage av sly. Djurgårdsgatan är ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* och kommer

Gustaf Smiths plats – närpark.

att utvecklas. Bostadskvarteret Eskadern angränsar mot parken i norr vilket skapar en diffus gräns mellan privat och offentligt. Sjukhusparkeringen och en jordvall runt Ronald McDonald Hus möter parken i öster. Miljöerna stärker inte parkens form och ger den inte heller stadga i stadsstrukturen. I söder angränsar parken mot Garnisonsvägen. Allén mellan Djurgårdsgatan och Garnisonsvägen skapar en stadsmässighet på parkens västra sida. Djurgårdsgatan och Garnisonsvägen utgör barriärer ur ett närparksperspektiv vilket innebär att komplettering och förnyelse i öster respektive norr om dessa förstärker behovet av att utveckla parkens närparks-kvaliteter.

I dagsläget har parken tre viktiga entréer; från Djurgårdsgatan, från Garnisonsvägen och kopplingen till Magistratshagen. För att parken ska bibehålla en offentlig karaktär, även om det byggs mer bostäder i parken och i dess anslutning, är det viktigt att parken får möta gaturummet. Gränsen mellan bostadsbebyggelse och park ska vara tydlig.

Utveckling

Parkens yttre form och övergripande gestaltning bör ses över för att fler ska vilja nyttja miljön. Parkens kulturhistoriska värden beaktas samtidigt som dess närparks-kvaliteter stärks. Bebyggelse kan stärka parkens stadsmässighet, framför allt i söder och väster. I samband med att utveckling sker längs Djurgårdsgatan är det viktigt att tydliggöra parkens entré och möte med gaturummet. Det gröna stråket från Trädgårdsfören-

ingen till Tinnerö behöver stärkas, se sidan 84, vilket ger att Grenadjärparkens rekreativa och ekologiska samband med Magistratshagen och mot Garnisonen bör utvecklas.

29

Gustaf Smiths plats – närpark

Det finns behov av en närpark för de närmast boende och Gustaf Smiths plats bedöms på sikt kunna utvecklas till en sådan. Platsen har tidigare utgjort en exercisgård i det gamla regementet. Framför de båda representativa byggnaderna finns äldre terrassliknande grönytor från den militära tiden, som bearbetades i och med utbyggnaden av bostäder på T1 i slutet av 1980-talet.

Två byggnader delar upp parken i två delar. Längst till öster utgörs parken främst av entrén upp till kanslibyggnaden, belägen i Tränggatans förlängning. Den större sammanhängande delen är den före detta exercisgården. Parken sluttar från Kasernen ner mot fontänen i mitten. Öster om den finns en öppen gräsyta. Väster om kasernbyggnaden finns en platsbildning med sittplatser i slutningen ner mot Fritunaskolans utemiljö. Topografin och byggnadernas placering gör att flöden i parkens sträckning är begränsade.

Parken har en formell karaktär med en torgkänsla i anslutning till fontänen. Sett till sociala kvaliteter har platsen relativt få värden. Det är den lilla pausen i

stadsmiljön som erbjuder en plats att sitta i solen, att bara vara. Gräsmattan möjliggör för sällskapslekar och den torgliknande ytan används då och då som samlingsplats vid firanden. Vattenspelet och utsmyckningar bidrar till en kulturupplevelse. Platsen har låga trafikbullervärden. Parken bidrar till viss del till att lyfta fram byggnadernas höga kulturhistoriska värden, som komponenter i stadens militära kulturarv. Dagens utformning av parken har dock svag historisk förankring.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är integrerad i områdets struktur men på grund av gatunätets struktur med återvändsgator får den en tydligt lokal karaktär. De yttre gränserna är tydligt definierade då parken omgärdas av bebyggelse. Tydligaste entréerna till parken är från Furirgatan eller Överstegatan. Många rör sig från Tränggatan via Gustaf Smiths plats vidare mot Westmansgatan. Kaserngatan utgör en trafikbarriär (ur närparksperspektiv) och därför blir Gustaf Smiths plats viktig för närrekreationen. Parken utgör även en potentiell rekreativ koppling för gående mellan Vallaskogen, Wahlbecksområdet och Fridtunaparken, via Tränggatan, mot Trädgårdsföreningen. Dock innebär parkens topografi och bristen på offentlighet att det stråket idag inte upplevs lättillgängligt och naturligt.

Utveckling

Gustaf Smiths plats bör kompletteras med någon lek- funktion, anlagd eller i naturmiljö, för att bättre kunna fungera som närpark. Tillgängligheten genom parken, i Tränggatans förlängning, kan utvecklas.

30

Hagalund – närpark

Parken är belägen på en kulle i norra Råberga och

utgörs av kvarlämnad natur. Värdena består främst av naturmiljön som också innebär en lekmiljö. Parken ingår i ett område för samlad omvandling, utpekad i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Vid en översyn av området bör parktillgången uppmärksammas och utvärderas beroende på vilken struktur och innehåll området får på sikt.

Utveckling

Vid en eventuell omvandling av området bör parkens läge och innehåll studeras vidare.

31

Hjälparken – närpark

Hjälparken är en mycket liten park klassad som närpark. Idag utgörs parken av en trädkantad gräsyta med en liten fotbollsplan. Slitaget på planen antyder att platsen är välanvänd.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken omgärdas i söder och öster av bostadsbebyggelse och flyter samman med bostadsgården i söder. I norr och väster möter parken gatan. Längs Hjälmgatan leder ett huvudcykelstråk vilket bidrar till att parken, trots sin storlek och läget inbäddad bland husen, upplevs offentlig.

Bostadsgårdarna närmast parken har relativt mycket gröna miljöer och även lekutrustning. Parken innehåller idag en liten fotbollsplan som kompletterar bostadsgårdarnas utbud. Vid en omdisposition av parken kan fler funktioner prövas för att skapa en mötesplats för fler med ett bredare utbud.

Det är många boende i närområdet och antalet kommer att öka i och med föreslagen förnyelse enligt *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Då många har, och kommer att ha, parken vid Hjälmgatan som

sin närmaste park finns en risk för ett högt slitage på markmaterial och utrustning.

Utveckling

Undersök möjligheten att utveckla fler sociala värden för att få en mötesplats för fler, bland annat en mindre lekmiljö och en skyddad gräsyta att sitta i solen på. Parkens lilla yta kan upplevas större, och besöksstrycket avhjälpas något, om parken utvecklas samlat med Hjälmgatans gröna gaturum.

32

Kampen – närpark

Kampen är klassad som närpark men uppfyller idag inte kriterierna, det saknas en rumslig, grön oas och lekmöjligheter. Kampen är en del av det som förr var en exercis- och marknadsplats i stadens utkant. Den öppnar sig mot Hunnebergsgatan, en kulturhistoriskt viktig gata i Linköpings innerstad. Den nuvarande utformningen blev beslutad 1954 efter ritningar av Gunnar Heiman.

Parken saknar avskärmning från vägar och stråk, vilket har förstärkts sedan ett antal almar längs Hunnebergsgatan togs bort. Parken har ett högt kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för Linköpings innerstad.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Parken har en väl definierad yttre form och ett tydligt läge i stadsstrukturen. Parkens triangulära form inramas av Hunnebergsgatan i norr, Vallgatan i väster och ett gång- och cykelstråk i sydöst. Både Hunnebergsgatan och gång- och cykelvägen som korsar parken mot Västanågatan pekas ut som strategiska stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Biltrafiken i området är inte framträdande utan det är istället Hunnebergsgatan som ett väl trafikerat huvudecykel-

Kanbergsparken – närpark.

stråk som skapar folkliv i området. På grund av stråket men också butikerna i bottenvåningarna längs Hunnebergsgatan upplevs platsen tydligt offentlig.

Utveckling

Parken utvecklas med närparkskvaliteter men med varsamhet om platsens höga kulturhistoriska värden. Närmast Hunnebergsgatan bör karaktären vara mer offentlig för att stärka gatan som ett strategiskt stråk.

33

Kanbergsparken – närpark

Parken utgörs av en långsmal park som så småningom mynnar ut i en större platsbildning nedanför gamla vattentornet på platsen av en tidigare vattenreservoar. Den långsträckta delen upplevs som ett stråk men har även rumsliga kvaliteter. Framför allt karaktäriseras miljön av gamla träd och kortklippt gräsmatta i en kuperad terräng. Platsen nedanför vattentornet utgörs av en klippt gräs. Slänten upp mot vattentornet har en blandning av långt gräs, sly och lite äldre träd. Vegetationen och en annan skötsel gör att platsen upplevs något mer naturlig och bedöms ha färre sociala värden än den långsträckta delen. De stora träden är dock viktiga för både den rumsliga upplevelsen och

för biologisk mångfald. Båda delarna erbjuder lugn och ro medan den långsträckta även är en plats för vistelse, solbad eller sällskapslekar även om terrängen är kuperad.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken är välintegrerad i bebyggelsestrukturen och upplevs som offentlig, men har en relativt tydlig närparks-karaktär eftersom den inte är belägen längs något större stråk eller gata. Ett lokalt cykelstråk passerar genom parken från Storgatan till Åsgatan. Parkens huvudentré från Storgatan och även entréerna från Åsgatan och Kanbergsgatan är viktiga. Parken är synlig från Storgatan men på grund av en nivåskillnad nås parken via en gata och den blir något anonym.

I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas området längs Drottninggatan och Djurgårdsgatan ut som kompletterings- och förnyelsesområden vilket kan öka antalet besökare i parken.

Utveckling

För att nå kvaliteterna för en närpark bör lekmöjligheterna utvecklas. Vid eventuell komplettering och förnyelse med bebyggelse i området bör entréerna från Åsgatan och Kanbergsgatan samt mötet med Storgatan bevaras och synliggöras.

34

Kapellplan – närpark

Kapellplan klassas som närpark och uppfyller till stor del kriterierna även om lekmöjligheterna skulle kunna utvecklas. Kapellplan skapades efter en detaljplan upprättad 1925 av Gustaf Linden som ansluter till hans trädgårdstadsideal. Kapellet invigdes 1931 som församlingskyrka för stadsdelen Stolplyckan. Efter andra världskriget anordnades en plaskdamm och lekplats i parken, som inte finns kvar idag.

Parken möter på tre sidor gaturummet. I söder angränsar den till bostadsbebyggelse. I parkens östra del står ett kapell som ger parken en speciell atmosfär. Parkens gestaltning är relativt enkel, med till stor del klippt gräsmatta och omgivande trädrader, men tillförs karaktär av kapellet och dess torn. I parken finns mindre perennplanteringar. Kapellplan har funktionen av en närpark för omkringboende, då det är en grön, rofylld plats med möjlighet att slå sig ner i gräset och njuta av lugnet. I parken finns ett par lekskulpturer.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parkens gränser är väldefinierade och parken har en central plats i bebyggelsestrukturen där den tillför grönska och ger en plats att mötas. Omgärdande bebyggelse består till stor del av mindre flerfamiljshus med relativt god tillgång på egen grön miljö. Parken är relativt liten men utgör en viktig lokal mötesplats. Parkens storlek i förhållande till antal boende i närområdet är delvis problematisk och kan göra att slitaget på markmaterial och utrustning blir stort. Parken kan dessutom komma att få ett ökat antal besökare vid den utveckling av stadsbebyggelse längs Djurgårdsgatan som redovisas i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*.

Läget med bara anslutande lokalgator ger en tydlig lokal karaktär. I sydost finns en trappa med omgivande grönska som leder mellan parken och gång- och cykelstråket längs Djurgårdsgatan. Passagen är viktig för parken och rörelser i området. I väster utgör idag Kaserngatan en trafikbarriär medan Djurgårdsgatan är en barriär i söder. Detta gör parken viktig för de närmast boende.

Utveckling

Kapellplans funktion som närpark bör bibehållas och utvecklas med hänsyn till stadsdelens och platsens karaktär och historia samt besökstrycket på den lilla ytan.

Kungsberget. – närpark

35

Kungsberget – närpark

De fem putsade punkthusen anpassades till Kungsbergets krön och omgavs av en stor parkyta, enligt Le Corbusiers modell "hus i park". Miljön på Kungsberget har ett högt arkitektoniskt värde som första funktionalistiska punkthus i park i Linköping.

Parken och punkthusen utgör tillsammans en vacker parkmiljö. Punkthusen, belägna på en av stadens höjder förstärker topografin och skapar tillsammans med de uppvuxna, gamla träden en rymd. Från husen sluttar parken åt väster ner mot Nya Tanneforsvägen och fortsätter via Prinsessan Estelles park och Åbackaparken ner mot Stångån i ett grönt rum. I *Utvecklings-*

plan för Linköpings innerstad föreslås en koppling över ån till Ådalaparken, vilket skulle kunna utveckla de sammankopplade parkerna som helhet till ett attraktivt och varierat parkrum. Parken utgörs till stor del av gamla träd i kortklippta gräsytor som genomkorsas av gångstråk. Ett par planteringar skapar en mer formell karaktär närmast Nya Tanneforsvägen.

Socialt sett erbjuder parken både en paus i stadsbruset, en plats för avkoppling med ytor för solbad, picknick, sällskapslek eller för att bara vistas. Vintertid är det möjligt att åka pulka i parken. Kontakten med Nya Tanneforsvägen skapar ett blickfång med liv och rörelse från parkens sittplatser.

Tillgång, nåbarhet och tillhörighet

Nya Tanneforsvägen pekas ut som ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Kungsberget som helhet upplevs tydligt offentlig och är väl integrerad i stadsstrukturen. Närmast punkthusen uppstår dock en vag zon som upplevs privat även om den egentligen är offentlig, ett vanligt fenomen vid hus i park.

Utveckling

Parkens och bebyggelsens samspel kan stärkas samt kopplingen över Nya Tanneforsvägen mot Prinsessan Estelles park. I nordvästra delen av parken kan aktivitetsytor för barn och ungdomar utvecklas, det är dock viktigt att inte splittra upp stora sammanhängande gröna ytor.

36

Lektorshagens lekplats – närpark

Lekplatsen är en temalekplats och utgör en del av Lektorshagen. Här har den avsiktligt lyfts ut för att den har

en annan karaktär än skogsområdet och båda områdena gynnas av att separeras då de har olika utvecklingsbehov. Företrädesvis utgörs ytan av en lekplats men den är väl integrerad med intilliggande skogsmiljö genom en slinga med lekstationer i skogen. Parken fungerar idag som en närpark.

Tillgång, nåbarhet och tillhörighet

Närparken är centralt placerad i stadsdelen och utgör en viktig mötesplats för barnen i området.

Utveckling

Parken bibehålls som närpark och bör fortsätta att vara en väl integrerad del av Lektorshagen.

37

Lindengatans lekplats – närpark

Parken är liten till ytan och är storleksmässigt närmast en fickpark. Framst består platsen av en lekmiljö som nyligen rustats upp och omgestaltats. De sociala värdena är således starkt kopplade till lekvärdet.

Tillgång, nåbarhet och tillhörighet

Lekplatsen är väl integrerad i stadsstrukturen och upplevs tydligt offentlig. Tre sidor angränsar mot gaturum eller parkering. I väster angränsar den mot bostadsbebyggelse.

Parken är belägen i en stadsmiljö med främst mindre, fristående flerfamiljshus med relativt mycket egen grön miljö men utan egna lekplatser. Parken blir därför extra viktig som mötesplats men också som lekplats. Gräsytor att sola på, för picknick eller för avkoppling saknas av utrymmes-skäl i parken idag men bedöms kunna tillgodoses inom bostadsgårdarna.

I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas områdena längs Gamla Tanneforsvägen ut som förnyelseområden vilket kan öka besöksstrycket i parken. I

Lektorshagens lekplats – närpark.

Sandbäcksparken – närpark.

norra Tannefors råder viss brist på närparker varför lekplatsen vid Lindengatan är viktig.

Utveckling

Lindengatans lekplats bibehålls och utvecklas. Vid en strukturell förnyelse i området skulle ett alternativt läge för parken kunna studeras.

38

Lingparken – närpark

Lingparken klassas som en närpark och uppfyller idag kriterierna. Ursprungligen, på 40-talet, var parken större men har över tiden planlagts för skolverksamhet som idag nyttjas av Berzeliuskolan. Parkens trekantiga form avgränsas av gator; Linggatan, Gustav Adolfs-gatan och Vallgatan. Åt öster, på andra sidan Vallgatan är Berzeliuskolan belägen och i övrigt omges parken och gaturummen av bostadsbebyggelse. Parken består av en öppen, kortklippt gräsyta som ramas in av både busk- och trädplanteringar. I norra delen finns en lekplats.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Med sin distinkta form och avgränsning är parken väl integrerad i stadsstrukturen och tydligt offentlig. Om-givande bebyggelse består av fristående lamellhus men

också viss kvartersstruktur varför andelen bostadsnära grönska varierar. I Vasastaden råder en viss brist på parker och Lingparken blir därför viktig att bevara som närpark.

I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas området för Berzeliuskolan ut som ett omvandlings-område och trycket på parken förväntas därmed öka.

Utveckling

Lingparkens funktion som närpark bibehålls och utvecklas.

39

Sandbäcksparken – närpark

Sandbäcksparken utformades ursprungligen efter ritningar av Gunnar Heiman men har omgestaltats under början av 2000-talet. Parken ramas in av Lasarettsgatan i norr och öster, av bäcken och ett gång- och cykelstråk i söder. I öster skapar en kraftig höjdskillnad gräns. Parken domineras av höjdskillnaden mellan Lasarettsgatan ner mot Tinnerbäcken. Idag utgörs slänten av en storslagen perennplantering i söderläge med en slingrande gång- stig och sittplatser. Slänten mynnar ut

i en i en kortklippt gräsmatta ner mot bäcken. Närmast vattnet reser sig gamla träd som delar av dagen skuggar gräsmattan, en kvalitet att värna i en framtid med ökad medeltemperatur och antal varma dagar till följd av klimatförändringarna. Parken har flera sociala värden. Den upplevs som en grön oas där det går att koppla av, njuta av solen och de vackra perennplanteringarna och bara vara, trots närheten till den relativt trafikerade Lasarettsgatan. Vad gäller närparks-kvaliteter saknas lekmöjligheter.

Parken ingår i Tinnerbäcksstråket som har höga natur- och rekreationsvärden. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Parken är belägen längs Tinnerbäcksstråket men på grund av höjdskillnaderna upplevs parken vara en egen oas. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* visas Folkungavallen som ett kompletterings- och förnyelseprojekt. När Folkungavallen bebyggs och Tinnerbäcksstråket blir tillgängligt hela vägen mot Stångån skapas nya förutsättningar för Sandbäcksparken.

Parkens omfattande perennplanteringar ger parken en tydlig offentlighet även om den samtidigt är småskalig. På grund av nivåskillnaderna, som skärmar av parken, har den en relativt intim karaktär.

Utveckling

Sandbäcksparken stärks som park när Tinnerbäcksstråket utvecklas, se sidan 85. Med hänsyn till det något avskilda läget och slutningen mot vattnet bedöms det inte lämpligt att utveckla lekvärden i parken.

40

Hotellparken – närpark

Hotellparken klassas som närpark men i dagsläget

Hotellparken – närpark.

saknas lekmöjligheter och rofyllda platser i parken för att den ska uppnå närparks-kvalitet. Parken är belägen längs Stångåns strand, sluttande ner mot ån i ett soligt nordvästläge. Läget utnyttjas i parkens gestaltning genom att gradänger och terrasser bidrar till att ytorna kan nyttjas bättre. Det går att sitta på gradängerna med utsikt ner mot vattnet och de möjliggör också för uppträdanden. Närmast ån har en sandstrand och långsgående brygga iordningställt.

Närheten till vattnet och läget längs ett rekreativt stråk bidrar till att det är en plats med höga sociala värden. Här går det att sitta ner i gräset och ha picknick eller sitta och njuta av utsikten över ån, blomprakten, båt-livet eller för att fiska. Parken är tidvis kraftigt bullerstörd av både tåg och biltrafik på Tullbron.

Kinda kanal utgör riksintresse för kulturmiljön och Stångån för friluftslivet. Ån är också med i naturvårdsprogrammet, bland annat finns ett stort antal rödlis-tade arter. För närmare beskrivning av naturvärdena se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken har en tydlig offentlig karaktär som en del av Stångåstråket. Idag ligger parken i utkanten av stadskärnan men kommer på sikt att vara mycket centralt belägen.

Storgatan och Järnvägsgatan är båda strategiska stråk i planen och stor omvandling kommer att ske i området. Även delar av Tannefors, strax söder om Storgatan/Gamla Tanneforsvägen, är utpekade för strukturell förnyelse i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Storgatan/Gamla Tanneforsvägen utgör även ett huvudcykelstråk.

Utveckling

Parken är idag kraftigt bullerstörd. Vid en omvandling i området bör bullerfrågan ses över. Platsens utveckling kommer att anpassas till järnvägen med omgivande stadsbebyggelse. Trädmiljöerna i parken är betydelsefulla för vattenmiljön och för Stångåstråkets ekologiska funktionalitet.

41

Slöjdparken – närpark

Slöjdparken klassas som närpark och är belägen i ett utvecklingsområde för ny bebyggelse.

I dagsläget bedöms parken ha relativt få sociala värden mycket beroende på den enkla utformningen som utgörs av en kortklippt gräsyta med en trädrad längs Slöjdgatan.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Slöjdparken har en strikt rektangulär form med gena stråk, vilket ger parken tydliga yttre gränser. Parken saknar dock rumslighet.

Utveckling

Parken omgestaltas till en närpark i samband med omvandlingen av närområdet. Sett till befolkningsantalet i närområdet, idag och enligt den utveckling som föreslås i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, kommer parken potentiellt ha ett högt besöksstryck och bli mycket betydelsefull som närmaste park för boende och verksamma i västra delen av Vasastaden. Slöjdparken bör utvecklas med de aspekterna i åtanke.

42

S:t Larsparken – närpark

S:t Larsparken upphörde att vara kyrkogård i mitten av 1700-talet och iordningställdes i slutet på 1800-talet efter Christian Kronés ritningar som promenadplats, kallad Landskyrkoparken. Parken genomgick ett antal omgestaltningar fram till nuvarande utformning från 2007. Syftet med omgestaltningen var att skapa en social och hållbar mötesplats som lyfte fram och betonade parken, kyrkan och platsens historia.

Miljön runt kyrkan består av tre delar; ett kyrkotorg längs S:t Larsgatan (se S:t Larstorget som har en egen

S:t Larsparken – närpark. Foto Lena Carmesten.

platsbeskrivning), gräsytor längs kyrkobyggnadens långsidor och i öster en modern parkmiljö med lekplats. Platsen upplevs som en park för hela Linköping men fungerar också som en närpark för de närmast boende. Det är en miljö med många sociala värden. Bland annat inbjuder den till lek men också att sitta ner i solen, titta på blomsterarrangemangen, lyssna på vattnets porlande i fontänen eller folklivet runt omkring. Det finns även ett "Speakers corner", med en talarstol, som inbjuder till spontana framträdanden.

Parken uppfyller inte riktigt kriterierna för en närpark då den saknar upplevelsen av en grön oas och även lugna/rofyllda platser. Båda dessa värden är dock svåra att åstadkomma i den mest centrala delen av Linköping. De stora gamla träden är dock viktiga element för rumsupplevelsen men även för biologisk mångfald. En plan för skötseln av träden bör tas fram.

Parken visar en lång kontinuitet på platsen som viktig offentlig mötesplats. Den ingår i riksintresset för kulturmiljö i Linköpings innerstad.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

S:t Larsparken är väl integrerad i stadsstrukturen och upplevs tydligt offentlig. På tre sidor omgärdas den av strategiska stråk som pekas ut i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Parken är belägen i centrala innerstaden och har ett högt besöksstryck då många bor och/eller är verksamma i närheten – eller besöker stadskärnan. Med förväntad befolkningsökning kommer trycket på parken att öka.

Utveckling

Parkens närparks kvaliteter bibehålls och utvecklas.

43

Syrénparken – närpark

Syrénparken uppkom i samband med stadsplanen för området som utformades av stadsplanarkitekt Berndt Nordberg 1944. Parken ritades av Gunnar Heiman 1947 och gestaltades med stor hänsyn till befintliga träd och markförutsättningar. Tidiga foton från parken visar att den innehöll en plaskdamm, varav resterna går att urskilja då dammens stenkant lämnats kvar. I Syrénparkens gestaltning introducerade Heiman den internationellt uppmärksammade Stockholmsskolan.

Parken är platsanpassad och rymmer flera funktioner och naturkvaliteter på en liten yta, bland de funktionalistiska bostadshusen. Syrénparken har ett kulturhistoriskt värde som tidstypisk och omsorgsfullt gestaltad park.

Parken har en tydlig avgränsning samt inramning av omgivande bostadshus. Den fyller sin funktion som närpark i området då den är en grön oas med plats för att sitta ner och hänga, sola eller fika. I Syrénparken finns både lekplats, spännande växtlighet för naturlek samt en mindre kulle som ger möjlighet för de minsta barnen att åka pulka.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken kan komma att få ett högre besöksstryck i och med den föreslagna förnyelsen av stadsstrukturen längs med Malmslättsvägen, som redovisas i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Syrénparken är genom sin grönska visuellt synlig från båda ändar av Syrégatan, vilket bland annat kopplar parken till Johannesborgsparken.

Utveckling

Syrénparkens funktion som närpark bibehålls. Dess höga kulturhistoriska värden kan utvecklas genom att undersöka möjligheten att återställa funktioner i den ursprungliga gestaltningen.

44

Havreparken – närpark

Parken består idag av en kortklippt gräsyta och uppnår inte närparks-kvaliteter.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Parken ligger väl integrerad i strukturen. I närområdet utgörs bebyggelsen till stor del av villor och lamellhus, mindre flerfamiljshus med relativt stor andel egen grön

miljö. Sett till offentliga parker finns i närområdet en låg andel parkmark per boende. Parken kan därför antas bli mycket betydelsefull som den bostadsnära mötesplatsen.

Utveckling

För att nå kvaliteterna av en närpark bör parken kompletteras med mer rumslighet för att skapa en rofylld plats, en grön oas, öppna platser att sitta på samt lek-miljöer. Parken kan även bli en tillgång för närliggande skola och förskola. Parken bör inte inhägnas och utgöra en del av skol- eller förskolemiljön utan även fortsättningsvis vara offentlig då behovet av närparker är stort. I samband med en eventuell utveckling av området kan lokaliseringen av platsen ses över.

45

Åbylundsparken – närpark

Åbylundsparken klassas som en närpark och uppfyller kriterierna om lek- och rekreativsmöjligheter. Idag består parken av tre parkrum. Två utgörs av större öppna gräsytor och separeras av ett lite mindre småskaligare rum för lek. Ursprungligen är parken ordnad av Gunnar Heiman på 50-talet som barnens skyddade lekrum och rekreationsoas. Parken rustades upp 2013. Parken bedöms ha ett kulturhistoriskt värde som grön kärna i grannskapsområdet Åbylund.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekas bland annat Åbylund ut som ett område för strukturell förnyelse. Det innebär att det på sikt kommer bo fler i området. Med bebyggelse som helt omgärdar parken skapas en tydligt lokal park. Tillkommer bebyggelse inom Åbylund är det viktigt att parken upplevs tillgänglig även för de som inte bor i dess direkta anslutning. För att parken ska få en mer offentlig karaktär bör huvudentréerna utvecklas så att de inbjuder besökare.

Azaleaparken – närpark.

Utveckling

Åbylundsparkens funktion som närpark bibehålls och utvecklas. Närboende intill parken har relativt långt till närmaste stadsdelspark vilket gör att Åbylundsparkens öppna parkrum för mer ytkrävande lekar är viktigt att värna. Parken är dock av för privat karaktär, innesluten i stadsstrukturen, för att klassas som stadsdelspark.

46

Azaleaparken – närpark

Stadsarkitekten Sten Westholm planerade en genomgående parkremsa mellan bebyggelsen vid Konsistoriegatan och Hunnerbergsgatan 1940. Parkområdet utökades 1951 med trädgårdslotterna tillhörande bebyggelsen vid Konsistoriegatan. Azaleaparken anlades samma år enligt stadsträdgårdsmästare Gunnar Heimans ritningar. Parken anknyter till det äldre trädgårdsstadsidealet mot Konsistoriegatan och dess enkla elegans.

Gång- och cykelstråket som sträcker sig genom parken har egentligen ingen tydlig fortsättning åt något håll vilket gör att parken idag är en dold pärla. Parken är

en grön oas, en plats för avkoppling i lugn och ro, med blomprakt och gräsytor för picknick, sällskapslek eller bara att vistas i.

Tillgång, nåbarhet och tillhörighet

Parken upplevs nästan som en privat bostadsgård, det är bara det genomgående gång- och cykelstråket som visar att den är öppen för allmänheten. Parkens småskalighet bidrar till att den främst upplevs vara av lokal karaktär.

Utveckling

Entréerna till parken bör tydliggöras så att de bjuder in till parken från gaturummet. Parkens kvaliteter och värden som grön oas hanteras varsamt samtidigt som lekvärden i parken utvecklas.

47

Drabantbacken – närpark

Längs Djurgårdsgatan kommer det ske en förnyelse och då är det viktigt att tillse att det finns mötesplatser. Idag finns en relativt anonym park strax öster om Lägerhyddan. Parken har bristande rumslighet och miljön är bullrig intill Djurgårdsgatan men används

för diverse aktiviteter ändå, bland annat pulkaåkning under vintern. Ny bebyggelse längs gatan kan övervägas för att skapa en trivsammare parkmiljö, så länge parken fortsatt är tydligt offentlig. I närområdet finns en brist på parkyta och det är viktigt att parken bibehålls stor nog och ges en rumslighet som gör att den kan vara en välfungerande närpark för de närmaste kvarteren.

Närparken ska ha de kvaliteter som en lokal grön mötesplats förväntas erbjuda. Parken behöver utvecklas med en rofylld och grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner i gräset för att till exempel sola eller ha picknick men också ytor för lek.

48

Lönngången – ny närpark

Vid Vallgatan och Banérgatan i Vasastaden finns två mindre parker mellan bostadshusen som annonseras ut mot ovan nämnda gator. Den norra parken benämns här som Lönngången. Parken är långsträckt och liten men en tydligt grön miljö som har potential att utvecklas som en mindre närpark. Lingparken, ett stenkast där ifrån, är liten i förhållande till antalet boende i närområdet. Lönngången och Apelgången har potential att avlasta Lingparken.

Utveckling

Lönngången bör utvecklas med de kvaliteter som en lokal grön mötesplats förväntas erbjuda. I parken ska det finnas en rofylld och grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner, men också plats för lek. Lekvärdet kan tillskapas med vegetation så att parken blir ett komplement till Lingparken som har en anlagd lekplats. Entréerna som annonserar parken från Vallgatan och Banérgatan behöver tydliggöras. Parken kommer eventuellt att utvecklas med plats för stadsodling, vilket kan förgylla parken och skapa tillhörighet.

49

Apelgången – ny närpark

Vid Vallgatan och Banérgatan i Vasastaden finns två mindre parker mellan bostadshusen som annonseras ut mot ovan nämnda gator. Den södra parken benämns här som Apelgången. Parken är långsträckt och liten men en tydligt grön miljö som har potential att utvecklas som en mindre närpark. Lingparken, ett stenkast där ifrån, är liten i förhållande till antalet boende i närområdet. Lönngången och Apelgången har potential att avlasta Lingparken.

Utveckling

Apelgången bör utvecklas med de kvaliteter som en lokal grön mötesplats förväntas erbjuda. I parken ska det finnas en rofylld och grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner, men också plats för lek. Lekvärdet kan tillskapas med vegetation så att parken blir ett komplement till Lingparken som har en anlagd lekplats. Entréerna som annonserar parken från Vallgatan och Banérgatan behöver tydliggöras.

50

Manillaparken – ny närpark

I utvecklingen av Wahlbecksområdet kommer en ny närpark tillskapas. Parken blir viktig för de boende öster om Westmansgatan och avlastar även Gustaf Smiths plats som är en relativt liten park i förhållande till antalet boende omkring.

Den nya närparken ska kunna tillgodose de som bor på ca 5 minuters promenadavstånd med de kvaliteter som den lokala gröna mötesplatsen förväntas erbjuda. I parken ska det finnas en rofylld och tydligt grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner i gräset för att till exempel sola eller ha picknick men också ytor för lek.

51**Lingvallen – ny närpark**

Det finns ett behov av att tillskapa en parkmiljö i västra delen av Vasastaden, då det i dagsläget finns få. Med föreslagen förnyelse och omvandling enligt *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* och befolkningsökningen därtill blir behovet påtagligt. Platsen med redan uppväxt vegetation, mellan de två gräsplanerna på Lingvallen, utvecklas lämpligen till en närpark i samband med föreslagen omvandling i närområdet.

Parken ska erbjuda lekmöjligheter i naturmiljö, på lek-skulpturer eller på anlagd lekplats samt en rofylld och tydligt grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner i gräset för att till exempel sola eller ha picknick.

52**Folkungavallen – ny närpark och nytt torg**

Planeringen av Tinnerbäcksbadets inleddes 1923 och badet invigdes 1938. Området kring Tinnerbäcksbadet har en lång tradition som plats för idrott och friluftsliv. Hela området runt Tinnerbäckssjön, simhallen och Folkungavallen ingår nu i ett omvandlingsprojekt där en ny simhall byggs och Folkungavallen bebyggs med blandad innerstadsbebyggelse. Det blir en ny stadsdel med innerstadskvaliteter och bostadskvarter med egna gårdar. I stadsdelen planeras ett entrétorg till simhallen med verksamheter i bottenvåningarna runtom. I en relativt tät stadsstruktur blir torget viktigt för ljusinsläpp, rymd och orienterbarhet. För att aktivera det offentliga rummet och skapa en mötesplats bör det i strategiska lägen i anslutning till torget finnas plats för uteserveringar.

I samband med utvecklingen av Folkungavallen föreslås grönområdet kring Tinnerbäckssjön öppnas upp och bli tillgängligt för allmänheten dagtid. Sjön blir i

och med detta fritt badbar. Vid simtävlingar kommer området närmast badet dock behöva kunna utgöra ar-rangemangsplats. I övrigt får badsjön och tillhörande grönområde en ny roll som en betydelsefull grön oas i den täta staden. Parken bör rymma lekmöjligheter, gärna med vattentema eller med tydlig koppling till Tinnerbäcksbadet.

Tinnerbäcken, som idag är kulverterad, kan lyftas upp i dagen och förbinda de två betydelsefulla gröna stråken längs stadens vattendrag, Tinnerbäcken och Stångån. Läs mer om Tinnerbäcksstråket på sidan 85. Kvällstid kommer det att vara nödvändigt att kunna stänga parken närmast badsjön för underhåll m.m. Det är därmed extra viktigt att bibehålla möjligheten att röra sig längs Tinnerbäcksstråket även när parken är stängd. För att tillse att tillgängligheten till området upplevs naturlig och enkel behöver grindarna lokaliserar till strategiska platser och stråk.

53**Ny närpark öster om Gamla Tanneforsvägen**

På sikt, vid en eventuell omvandling, bör behovet av att utveckla en ny närpark ses över. Symbolen på kartan är schematiskt placerad.

Den nya närparken ska fungera som en lokal grön mötesplats. I närparken bör finnas lekvärden i naturmiljö, leksculpturer eller på anlagd lekplats. Platsen ska också erbjuda en rofylld och tydligt grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner i gräset för att till exempel sola eller ha picknick.

54**Ny närpark öster om Nya Tanneforsvägen**

I dagsläget finns det ingen yta för att skapa en närpark men det finns ett behov, särskilt om området på sikt

utvecklas med mer innerstadskvaliteter. Symbolen på kartan är schematiskt placerad.

En ny närpark ska fungera som en lokal grön mötesplats. I närparken bör finnas lekvärden i naturmiljö, lekskulpturer eller på anlagd lekplats. Parken ska erbjuda en rofylld och tydligt grön miljö där det finns möjlighet att sitta ner för att till exempel sola eller ha picknick.

55

Farbror Melins torg – innerstadstorg

Farbror Melins torg har funnits som platsbildning sedan 40-talet men har nu en tydligare gestaltning och utgör ett betydelsefullt innerstadstorg. Torgets namn har historisk anknytning som plats för soldaten Lars Johan Melins hem, en man känd för sin prunkande trädgård och gästfrihet.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Torget är beläget i korsningen Ågatan/Repslagaregatan. Ågatan utgör ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, ett stråk som har stärkts i och med omgestaltningen av torget.

Eftersom biltrafiken är begränsad på Repslagaregatan är det en relativt lugn miljö även om båda gatorna är viktiga stråk för gående och cyklister, bland annat till nuvarande resecentrum, men också den framtida stationen.

Byggnaderna som omger torget har i flera fall stängda fasader, vilket gör att torget inte naturligt fylls med det liv som det har potential att inrymma. Intill Farbror Melins torg finns S:t Larsparken som erbjuder sittplatser i solen och en mindre lekplats.

Utveckling

Torget ligger strategiskt till längs starka stråk och med

Farbror Melins torg – innerstadstorg.

närhet till Stångån och det nya stationsläget. Det kommer därför att fylla en allt viktigare roll i innerstaden i framtiden.

Farbror Melins torg har en robust gestaltning som gör att det tål arrangemang och tillställningar. Torget kan samspela med den intelligande parken och utvecklas som ett lekfullt torg, med varierande funktion och användning, utan att egentligen behöva ändra något av torgets fasta attribut. En eller ett par uteserveringar kan hitta sin plats på eller intill torget, men bör utgöras av flyttbara möbler för att torget ska bibehålla sin flexibilitet. Torget kan aktiveras med lekfulla inslag, tillfällig scen eller möblering och fungera som plats för pop-up aktiviteter – loppmarknader exempelvis.

56

Guldsmedstorget – innerstadstorg

Torget är en liten, väl gestaltad platsbildning längs Repslagaregatan. Här finns en mindre fontän och plats att sitta ned en stund i folkvimlet. Torget har en tydlig funktion för näringsidkarna som skyltar sina varor mot torgytan. Guldsmedstorget är mycket begränsat

till ytan och har en något känslig markbeläggning vilket gör att det inte kan inrymma funktioner som exempelvis torghandel.

Utveckling

Guldsmedstorget bör även fortsättningsvis utgöra en paus längs Repslagaregatan och stärka närliggande stråk.

57

Hospitalstorget – innerstadstorg

Torget hette tidigare Lasarettstorget men fick runt sekelskiftet 1900 namnet Hospitalstorget. Namnen syftar på att platsen tidigare varit lasarettets trädgård, utanför den gamla Hospitalkyrkan. Kyrkan revs så småningom och på delar av det som varit trädgård anlades i mitten av 1800-talet ett torg, som komplement till Stora torget, och gavs namnet Hospitalstorget.

Hospitalstorget har länge fört en något undanskymd tillvaro i skuggan av Stora torget. Stor del av torget

har utgjort bilparkering och en mindre del har rymt en uteservering. Nu har torget genomgått en ombyggnation och utgör ett trivsamt och grönt torg, en lite lugnare platsbildning som samspelar med gator och gränder intill.

Hospitalstorgets rumslighet går tillbaka till stadens utveckling till industristad och expansion som handelscentrum i regionen. Torget har även koppling till det medeltida gråbrödraklostret på plats. Det har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Torget omgärdas på två sidor av gator, dock med relativt låga trafikmängder. Nygatan är ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. I och med ombyggnationen av Nygatan har stadslivet utvecklats längs gatan, vilket skapar en trevlig stämning och miljö längs stråket och på Hospitalstorget. Från torget finns också visuell kontakt med Stora torget.

Utveckling

Hospitalstorget utgör innerstadens finrum. Torget är en plats för vistelse, där det är möjligt att sitta och hänga, umgås, leka eller koppla av. En eller ett par uteserveringar kan finna sin plats intill torget under sommarhalvåret, med genomtänkt anpassning till torgets nya gestaltning. Under vintern ligger snön kvar på torgets golv vilket ger förutsättningar för att olika vinteraktiviteter kan ha sin plats på torget.

58

Lilla Torget – innerstadstorg

Lilla torget, även kallat Gyllentorget, gestaltades i början av 1960-talet av en av sin tids främsta arkitekter, Gustav Kaunitz. Det har fyllt behovet av ett modernt handelscentrum som kompletterat Stora torget och

Hospitalstorget – innerstadstorg..

Magasinstorget – innerstadstorg.

Trädgårdstorget i en snabbt växande stad. 2009 skedde en omgestaltning med bland annat ny markbeläggning. En vattenskulptur pryder torget som i övrigt är relativt omöblerat i sin gestaltning. En höjdskillnad tas upp av en trappa. Torget har en högkvalitativ arkitektonisk utformning och är representativt för funktionalismens offentliga miljöer i gamla stadskärnor i stadssaneringens spår. Idag har torget dock ett relativt slitet uttryck.

I norr och väster ramas torget in av byggnader, med en smal passage till Göran Dyks gata. I söder och öster möter torget stråken längs Repslagaregatan och Nygatan som här är gågator, vilket ger ett bilfritt torg. Frånvaron av trafik, i kombination med att torget sommartid nyttjas för uteservering och att butikerna i omgivande byggnader vänder sig utåt torget, skapar ett flöde av människor. Torget används till viss del även för möten, demonstrationer, tal och framföranden.

Utveckling

Torget ska fortsatt utvecklas och förvaltas som ett torg för stadsliv. Lilla torgets funktion som plats för offentliga möten, tal och manifestationer är viktig och bör avspeglas i framtida eventuell upprustning av torget.

Kulturevenemang eller olika arrangemang kopplat till omgivande butiker kan finna tillfällig plats på torget, så också uteservering under sommarhalvåret – så länge de lämnar fria passager för gångare längs Nygatan och Repslagaregatan. De offentliga sittplatserna i solläge, som erbjuder möjlighet att sitta ned och titta på folkvirket, bör fortsatt finnas kvar på torget.

59

Magasinstorget – innerstadstorg

Magasinstorget tillkom 1776 för spannmålshandel utanför det nyuppförda kronomagasinets på en obebyggd tomt nära Stångån, söder om Nygatan. Långt senare, under 1980-talet, användes torget som busscentral. Torget var ursprungligen större än idag och ytan har minskat i omgångar. Senast det skedde var under 1990-talet när busscentralen flyttade från platsen.

Idag har ett café en uteservering på en del av torgytan, i övrigt är Magasinstorget relativt outnyttjat. Trädplanteringar och bänkar erbjuder sommartid möjlighet till sittplatser i skugga.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Torget är beläget i slutet av Nygatan i korsningen Nygatan/Snickaregatan, idag ett läge i stadskärnans utkant då Nygatans gångstråk tar slut vid torget. Detta för att Hamngatans trafik skapar en barriär mellan Nygatan och Stångån. Läget medför att torget inte befolkas i någon större utsträckning i dagsläget, mer än att cyklister passerar längs Snickaregatan. Både Nygatan och Snickaregatan är strategiska stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Magasinstorget kan antas få en viktigare roll i innerstaden varefter Stångebro utvecklas.

På två sidor omgärdas torget av gator för biltrafik, dock med relativt låga trafikmängder vilket bidrar till en relativt rofylld plats. Fasaderna som omger torget är relativt stängda, vilket idag ger torget en öde stämning.

Utveckling

Magasinstorget ligger strategiskt till längs Snickaregatan som cykelstråk, varför gatan bör hållas fri som passage. Med en ny centralstation i nytt läge kan stråket antas få ett större flöde av människor, som gångare och cyklister.

Torget är lämpligt för tillfälliga utställningar och pop-up aktiviteter. Uteserveringen bidrar under sommarhalvåret till att ge liv åt torget, och bör därför fortsatt ha sin plats intill verksamheten. Även offentliga sittplatser bör fortsatt finnas.

Möjligheterna att frigöra utrymme på det relativt lilla torget genom en flytt av det permanenta konstverket kan undersökas, såväl som möjligheterna att låta ytterligare näringsidkare nyttja och ge liv åt torget.

60

Stora torget – innerstadstorg

Stora torget är Linköpings hjärta, en betydelsefull

Stora torget – innerstadstorg.

mötesplats som även har spelat en central roll i stadens historia. Torget fick sitt namn och nuvarande storlek under 1700-talet. Då som nu var Stora torget stadens äldsta och mest prestigefulla öppna plats som samlade handel, verkstäder och tillställningar, omgärdat av pampig husarkitektur. Torgets läge har sitt ursprung i det medeltida Linköping när den centrala vägkorsningen omformades till ett torg, en tidstypisk omsluten piazza. Torget dominerades senare av rådhuset, som manifesterade borgarnas status i relation till slottet och domkyrkan. I samband med att Storgatan fick sin nya raka sträckning genom staden stensattes Stora torget. Rådhuset revs efter den förödande stadsbranden 1700 för att lämna mer plats åt torgfunktioner. Torget har ett högt kulturhistoriskt värde som stadens historiska kärna och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Stora torget är det största torget i innerstaden. Idag förknippar många torget med olika firanden, evenemang och torghandel samt sommartid med uteserveringar. Vintertid skapas aktivitet på torget med torghandel och julbelysning. Delar av torgmiljön utgörs idag av cykel-parkering, cykelbana och gata för buss med tillhörande hållplatser.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Torget har bebyggelse på alla sidor men ansluter till omgivande gränder, gågator och gator med begränsad biltrafik. Rakt genom torget går Storgatan som idag trafikeras av bussar. Frånvaron av biltrafik skapar en relativt lugn miljö även om problematiken med att torget upplevs avskuret av gatan kvarstår. Samma problematik skapas av cykelstråket som kopplar Platensgatan till Bokhållaregatan. Flera starka gångstråk passerar över torget vilket gör att det nästan alltid är befolkat. Rörelsemönstret för fotgängare över torget sker idag i stor utsträckning längs dess sidor och diagonaler.

Stora torgets centrala läge gör torget attraktivt vilket skapar konkurrens om ytorna, många vill helt enkelt nyttja platsen. Idag tar uteserveringarna stor del av torgmiljön under sommarhalvåret. Detta är inte helt oproblematiskt eftersom det i praktiken innebär en privatisering av det offentliga rummet och lämnar mindre yta för offentliga sittplatser, tillfälliga arrangemang, kulturutövande m.m. Å andra sidan bidrar serveringarna till det folkliv som karaktäriserar torget och ökar dess attraktivitet.

Utveckling

Stora torget är Linköpingsbornas vardagsrum, vilket gör torget välbesökt som i sin tur ligger till grund för att det finns många konkurrerande intressen. Torgets närhet till betydelsefulla byggnader, såsom stadshuset, och Storgatan, som stadens axel, gör att det är den naturliga platsen för att fira eller samlas när något betydelsefullt skett. Torgets disposition behöver ses över för att det fortsatt ska kunna fylla denna funktion. På torget bör även fortsättningsvis rymmas uteserveringar under sommarhalvåret men bättre hänsyn behöver tas till fria stråk och passager. Tillskapandet av en sammanhängande öppen yta på torget är eftersträvarvärt då det möjliggör för spontana aktiviteter på torget även sommartid. Stora torget behöver också sittplatser utan kommersiellt syfte.

Cykelparkeringen bör av utrymmesskal minskas eller helt flyttas från torget till några av de angränsande gatorna och gränderna. Möjligheten att flytta Folke Filbyter-statyn och trafiken på Storgatan av samma skäl bör utredas och om möjligt realiserats.

Vintertid kan torghandel hitta sin plats på och bidra till aktivitet på torget. Under sommarhalvåret är konkurrensen om ytan för stor och torghandeln bör därför då koncentreras till Trädgårdstorget.

61

S:t Larstorget – innerstadstorg

Torget var tidigare en del av S:t Lars kyrkogård. Ursprungligen var platsen betydligt mindre och omgärdad av byggnadstomter. På 1700-talet beskrivs den nordvästra delen som öppen plats vilket bekräftas när magistraten på 1790-talet begärde att få använda platsen för en ny straffpåle.

Torget kom att kallas för Strafftorget eller Exekutions-torget. Under 1800-talet inramades det av teater- och spektakelhuset medan större musikkonserter hölls i kyrkan vilket lyfte torget till ett viktigt kulturcentrum. Idag utgörs dock delen som då utgjorde torget av S:t Larsgatan. Torget har en händelserik historia och skiftande användning från ceremonirum till straff-plats, musikcentrum och finansiellt centrum kantad av bankpalats. Det har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för Linköpings innerstad. Namnet S:t Larstorget kan härledas till omkring 1880-talet.

Torget har en långsträckt form som länge utgjort entré till S:t Larskyrkan. Torget genomgick 2007 tillsammans med S:t Larsparken en upprustning och omgestaltning. Senare flyttades kyrkans entré till kyrkans södra sida innebar att torget inte längre är ett entré-torg. Nu är förhållandet till S:t Larsgatan viktigare än förut.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Torget omgärdas idag på tre sidor av gator där alla tre; S:t Larsgatan, Ågatan och Storgatan utgör strategiska stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*.

Trädgårdstorget – innerstadstorg.

Miljön är idag tidvis bullrig eftersom S:t Larsgatan trafikeras av en stor mängd bussar. Torget gör idag ett viktigt jobb att avlasta det närliggande Stora torget från taxibilar.

Utveckling

Torget läge gör att det fortsatt har potential att avlasta Stora torget från taxibilar och andra funktioner som inte ryms på torg med fler konkurrerande intressen. God tillgänglighet till torget och starka stråk runtom skapar förutsättningar för tillfällig aktivitet på platsen. Exempelvis kan foodtrucks eller valstugor hänvisas hit.

62

Trädgårdstorget – innerstadstorg

Delar av Trädgårdstorget anlades i slutet av 1800-talet. Innan dess sträckte sig Tanneforsgatan över nuvarande torget till S:t Larsgatan. Första delen som anlades som torg var den triangulära delen norr om Tanneforsgatan. Det triangulära torgets användning har varierar över tid, men har bland annat utgjort plats för torghandel. Torgytan utökades så småningom och fick sin nuvarande form 1927.

Idag har torget flera funktioner. Det rymmer både torghandel, uteserveringar och utgör en betydelsefull kollektivtrafiknod. De många funktionerna lägger grund för ett myllrande folkliv. Genom dess användning, läge i staden och omgivande husarkitektur återspeglar torget ett viktigt skede i stadens utveckling mot ett modernt samhälle under första halvan av 1900-talet. Torget har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Torget omgärdas av bebyggelse på tre sidor och S:t Larsgatan på den fjärde sidan. S:t Larsgatan trafikeras främst av buss och utgör tillsammans med Köpmans-

Drottningtorget – innerstadstorg.

gränd, runt hörnet, en viktig nod för kollektivtrafiken och dess resenärer. Frånvaron av biltrafik intill Trädgårdstorget skapar relativt tysta och lättillgängliga miljöer och de anslutande gågatorna genererar folkliv och rörelse på platsen.

Nygatan är ett i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* utpekad strategiskt stråk som sammanbinder Hospitalstorget, Trädgårdstorget, Lilla torget och Magasinstorget, en betydelsefull sekvens av öppna platser i innerstaden. Torgets nuvarande utformning, där funktionerna till viss del separeras av pollare och kedjor, skapar framkomlighetsproblem.

Utveckling

Torgets utformning behöver ses över för att skapa en tydlig, sammanhängande torgyta med siktlinjer och bättre framkomlighet längs stråk och diagonaler. Torgets anslutning till Badstugatan kan utvecklas medan samspelet med Tanneforsgatan och Nygatan bör bibehållas.

Trädgårdstorget ska i den utvecklade innerstaden

utgöra plats för torghandel och marknader, som gör att det kan leva upp till sitt namn. Hållplatsen intill gatan bidrar till att skapa liv och rörelse men behöver få en bättre utformning som integrerar den i torgmiljön. Cykelparkeringen bör av utrymmesskäl minskas, flyttas eller placeras annorlunda på torget så att yta kan frigöras för torghandeln. Även på Trädgårdstorget behövs sittplatser utan kommersiellt syfte, där det går att sitta ned bland folkvimmel.

63

Drottningtorget – innerstadstorg

Drottningtorget är idag en liten grön trädplanterad yta och ett par parkeringsplatser som omsluts av en gata. Platsen ligger i Drottninggatans slut framför Kungsbergsskolan.

Kungsbergsskolan ska byggas om och bli större och kommer att utgöra fondbyggnad för Drottninggatan med Drottningtorget som en platsbildning och entré till skolan. Drottninggatan utgör även ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*.

Utveckling

Drottningtorget utvecklas till ett inbjudande, grönt torg med omgivande verksamheter och fungerar även som entrétorg till Kungsbergsskolans nya huvudbyggnad. Befintliga träd bör om möjligt tas tillvara i omgestaltningen av torget.

64

Stureplan – innerstadstorg

Stureplan är beläget i Vasastaden längs Platensgatan och är idag snarare en mindre platsbildning än ett torg. Den utgörs av en u-formad gata runt en liten grönyta med ett par parkeringsplatser. Platsen har idag få vistelsevärden.

Platensgatan utgör ett strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. På sikt kommer miljön att utvecklas och Stureplan kan tillsammans med Berzeliiparken utgöra platser för vistelse längs stråket.

Tillgång, närhet och tillhörighet

Utöver närheten till Platensgatan finns en anslutning till Engelbrektsgatan från Stureplan som bättre kan tas tillvara vid omgestaltning.

Utveckling

På sikt bör bilparkeringen tas bort. Varefter Platensgatan utvecklas kan Stureplan omgestaltas och utgöra ett bra läge för exempelvis café- eller kioskverksamhet, i paviljong om nödvändigt. Berzeliiparken på andra sidan gatan kompletterar torget och erbjuder sittplatser i grön miljö.

65

Stångåns strand – innerstadstorg

Stångåns strand mellan Drottningbron och Tullbron är en långsmal, hårdgjord platsbildning som en del i Stån-

Stångåns strand - innerstadstorg.

Timmermansplatsen – innerstadstorg.

gåstråket. Kinda kanal utgör riksintresse för kulturmiljön och Stångån för friluftslivet.

Några få verksamheter kantar det långsträckta torget som i dagsläget kan sägas vara en något bortglömd plats, i skuggan av Hamngatans trafikbrus, som inte nyttjas till sin fulla potential.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Fler strategiska stråk utpekade i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* passerar intill, genom och över Stångåns strand – nämligen längs Hamngatan, Storgatan och Drottninggatan. Torget kommer att få en mer central roll i stadens kärna när innerstaden växer över ån och en ny centralstation byggs på åns östra sida. Hamngatan som trafikbarriär kommer på sikt tonas ned vilket bidrar till Stångåns integrering i innerstaden.

Utveckling

Stångåns strand kan aktiveras genom att iordningställa små, väl gestaltade paviljonger där så är lämpligt för mindre verksamheter som stödjer stadslivet, exempelvis glassförsäljning. Sittmöjligheter kan anordnas längs strandkanten.

De stora träden bör bevaras och tillåtas utvecklas för att vidmakthålla och utveckla den ekologiska funktionaliteten i ett grönt Stångåstråk genom staden.

66

Timmermansplatsen – innerstadstorg

I samband med omvandlingen av Övre Vasastaden under senare 2010-talet har ett nytt torg tillskapats med omgivande innerstadsbebyggelse. Torget omges av bostadshus, varav ett med verksamheter i bottenplan. Idag finns planteringar och offentliga sittplatser på torget, som i sin helhet har en robust och ändamålsen-

Utsikt från platsen för Järntorget – nytt innerstadstorg.

lig utformning. Längs torgets kanter, intill verksamheterna, finns uteserveringar under sommarhalvåret och cykelparkering.

Tillgång, nåbarhet och tillhörighet

Torget har sin plats i korsningen mellan Sveagatan, Götgatan, Timmermansgatan och Slöjdgatan. Det upplevs idag vara av lokal karaktär men kommer att få större betydelse när Steninge genomgår omvandling till blandad innerstadsbebyggelse och Industrigatans karaktär förändras.

Utveckling

Torget bör fortsatt förvaltas som ett innerstadstorg. Uteserveringar, cykelparkering, offentliga sittplatser samt öppen yta för tillfälliga eller spontana aktiviteter ska fortsatt finnas på platsen. Koppling till torget över Industrigatan bör beaktas vid omvandling av Steninge.

67

Abiskotorget – nytt innerstadstorg

I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* pekades delar av Gottfridsberg och Vasastaden ut som kompletterings- och förnyelseområden. I samband med en förnyelse bör ett nytt torg tillskapas. Dagens Abiskotorg, som ligger en nivå upp och halvt omslutet av kvarteret,

bedöms vara svårt att införliva som del i kvalitativ innerstadsbebyggelse. Miljön blir idag överröstad av den intilliggande rondellen.

Föreslaget läge för det förnyade Abiskotorget gör det till en samlingspunkt för flera strategiska stråk utpekade i utvecklingsplanen. Stråken bör beaktas när dispositionen av det nya torget utarbetas. I delar av den tillkommande eller förnyade angränsande bebyggelsen bör lokaler finnas i bottenvåningarna, som vänder sig mot Abiskotorget. Torget kommer på sikt att ligga i anslutning till en viktig bytespunkt för kollektivtrafiken, vilket kan bidra till att folkliv och rörelse. Abiskorondellens storskaliga trafikrum behöver tonas ner för att skapa en attraktivare innerstadsmiljö.

68

Järntorget – nytt innerstadstorg

Järntorget har tidigare i stadens historia utgjort en öppen plats på krönet av Storgatan, mellan Yttre borggården och det som idag är stadshuset. Redan på karta daterad 1757 benämns platsen som Järntorget. Platsen har ett kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Idag finns inte en enhetlig torgmiljö, utan platsen utgörs av gatukorsningen Storgatan/S:t Persgatan och en bilparkering intill stadshuset. Idag fungerar platsen som en slags entré till miljön runt slott och domkyrka. Läget i staden är mycket speciellt, med en fantastisk vy längs Storgatan ner till och förbi Stångån.

Ett huvudcykelstråk passerar genom platsen och förbinder Gröngatan med Storgatan. Stråket behöver beaktas när torget får en ny gestaltning. Platsen är även belägen i ett av stadens festivalstråk från Landstatsparken till Stångån via Yttre borggården/Järntorget och Storgatan.

Som en del i en av stadens mest kulturhistoriskt värdefulla miljöer bör torget åter få ta plats med en funktionell och vacker formgivning som tar fasta på de kulturhistoriska värdena. Exempelvis bör parkeringen, som idag dominerar miljön, på sikt avvecklas. Siktlinjen längs Storgatan bör uppmärksammas och tillvaratas. På krönet kan en uteservering eller offentliga sittplatser placeras och utgöra en unik plats i staden med vyn längs Storgatan.

69

Lägerhyddans torg – nytt innerstadstorg

Idag finns en torgmiljö norr om Lägerhyddan, samt hårdgjorda ytor för parkering och varuleveranser väster och söder om byggnaden. Torget norr om byggnaden är slitet och har dålig funktionalitet på grund av nivåskillnader.

När det sker en förnyelse längs Djurgårdsgatan finns möjlighet att skapa ett nytt torg nära Lägerhyddan som möter Djurgårdsgatan. Gatan pekas ut som ett

strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Utöver att stärka närliggande verksamheter, som är en betydelsefull lokal målpunkt, kommer torget att skapa en paus och bidra till en rytm längs Djurgårdsgatan.

70

Tannefors centrum – stadsdelscentrum

Centrumstråket utmed Nya Tanneforsvägen utgör på många sätt pulsen och hjärtat i stadsdelen och bidrar till dess identitet. Här erbjuds liv och rörelse och centrumstråket utgör en naturlig mötesplats. Utmed gatan finns bl.a. en mataffär med postombud och apotek, flera butiker, caféer och restauranger. Dessutom finns ett kluster av butiker kring Drottningtorget. Butikerna erbjuder ett brett utbud och gatan har en egen karaktär.

Utveckling

Nya Tanneforsvägen är ett strategiskt stråk att stärka för att förena bebyggelsen kring det nya stationsområdet med Tannefors. Stråket föreslås utvecklas genom omvandling och/eller komplettering med bebyggelse

Tannefors centrum – stadsdelscentrum.

Saab arena - entrétorg.

enligt *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*. Längs stråket finns också möjlighet att utveckla ytterligare målpunkter, mötesplatser, platsbildningar och fickparker. Tannefors centrum kommer i och med föreslagen utveckling bilda en del av innerstaden och i förlängningen inte utgöra ett stadsdelscentrum som tidigare.

71

Hugo Theorells torg – entrétorg

I samband med omvandlingen av sjukhusområdet har ett entrétorg tagit form vid sjukhusets norra entré. Sjukhusvägen passerar över torget och har fått en mer stadsmässig utformning än tidigare. På torget finns också sittplatser och cykelparkering.

Utveckling

Platsen bevaras som entrétorg till Universitets-sjukhuset.

72

Järnvägsstationen – entrétorg

Framför stationsbyggnaden finns en torgyta av offentlig och representativ karaktär, som samlingspunkt

för många människor och som plats att bestämma träff. Här finns offentliga sittplatser utmed byggnaden. Många omkringliggande trafikbarriärer, bristfällig disposition och gestaltning samt cykelparkeringar som inte kan möta upp mot behovet gör entrétorget svårorienterat och svårt att överblicka.

Utveckling

Platsen bevaras och utvecklas som entrétorg framför Järnvägsstationen, i samspel med Järnvägsparken. Entrétorget ges en bättre och mer välkomnande gestaltning som svarar upp mot användares behov och med stärkta kopplingar till omgivande innerstad.

73

Linköping arena – entrétorg

Söder om Linköping arena har det tillskapats ett multifunktionellt entrétorg, för arenans och närliggande verksamheters behov. Torget fungerar som plats att stämma träff, som evenemangsyta för verksamheten och här finns även konstgräs- och basketplan. Dagtid fungerar entrétorget som skolgård.

Utveckling

Platsen bevaras som multifunktionellt entrétorg till arenan. Torgets storlek anpassas till byggnaden, verksamhetens behov och framtida omgivande stadsmiljö.

74

Ishockeyarenan – entrétorg

Framför ishockeyarenan finns en öppen torgyta för diverse aktiviteter kopplade till evenemang i arenan. Vid vissa större event nyttjas idag också anslutande parkeringsplatser som arrangemangsyta. Arenans offentliga karaktär gör platsen till ett funktionellt entrétorg i den utvidgade innerstaden.

Utveckling

Platsen bevaras som entrétorg till arenan. Torget storlek anpassas till byggnaden, verksamhetens behov och framtida omgivande stadsmiljö.

75

Sporthallen – entrétorg

Framför Linköpings sporthall finns ett entrétorg som samspelar med byggnadens offentliga karaktär. På torget finns planteringar, offentliga sittplatser och cykelparkering. En höjdskillnad hämtas upp av en trappa. Platsen används för aktiviteter vid evenemang i byggnaden samt som samlingsplats.

Sporthallen - entrétorg.

Utveckling

Platsen bevaras som entrétorg till sporthallen.

76

Yttre borggården – entrétorg

Yttre borggården ingår i en samling offentliga platser runt slottet och domkyrkan, med höga kulturhistoriska värden. Miljön som helhet bär spår av Linköpings historia 1000 år tillbaka i tiden. I mitten av 1800-talet fick den yttre borggården sin avgränsning i väster, som den har kvar än idag. Tidigare ingick även det som idag benämns som Borgårdsparken som en del av Yttre borggården. I öster övergick platsen tidigare i Järntorget som fram till slutet av 1800-talet utgjorde ett torg vid Storgatans krön. Platsen har kulturhistoriskt värde och ingår i riksintresset för kulturmiljö för Linköpings innerstad.

Torget har en högtidlig stämning präglad av dess och omgivningens historia. Platsen är omöblerad och slottet, samt de intilliggande parkernas storvuxna träd, ger platsen karaktär. Idag används Yttre borggården för diverse högtidliga evenemang samt marknad under sensommar och höst.

Yttre borggården – entrétorg som samspelar med slottet.

Över torget passerar ett i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* utpekade strategiskt stråk i Storgatans raka förlängning, genom Borgårdsparken till Gröngatan och vidare längs Malmslättsvägen. Längs Gröngatan mot Storgatan går också ett huvudcykelstråk. Stråket utgör även ett av stadens festivalstråk från Landstatsparken till Stångån via Yttre borggården/Järntorget och ned längs Storgatan.

Utveckling

Som en plats i ett område med stadens mest kulturhistoriskt värdefulla miljöer bör Yttre borggården tillsammans med Järntorget, som föreslås få en renäs-

sans som torg, utgöra en entré till de historia kvarteren med en elegant och värdig formgivning. Hänsyn tas till stråket från Gröngatan till Storgatan samt diagonalen mot Domkyrkan. Yttre borggården bör fortsatt kunna ge plats åt högtidliga tillställningar och tillfälliga marknader och aktiviteter.

För att stärka Linköpings historiska kärna, både för besökare och för Linköpingsbor och verksamma i staden, bör miljöerna runt slottet studeras och utvecklas samlat.

77

Tomas Tranströmers plats – entrétorg

Entrétorget samspelar tydligt med stadsbibliotekets byggnad vilken kräver en öppen yta både arkitektoniskt, för att skapa balans, men också som samlingsplats för många människor när behov finns av det.

Utveckling

Platsen bevaras som entrétorg till stadsbiblioteket.

78

Stråket mot Rydskogen

Från innerstaden och rakt västerut finns en sekvens av befintliga parker som har potential att bilda ett attraktivt grönt stråk mot Rydskogen. Stråket går från Borggårdsparken, längs Gröngatan, vidare intill den Norra Griftegården och passerar genom Lektorshagen och Fridhemsparken.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Längs Gröngatan, som pekats ut som strategiskt stråk i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, finns idag grön koppling mellan Borggårdsparken och de äldre träden intill kvarteret Fontänen och Norra Griftegården på andra sidan gatan. Genom Lektorshagen stödjer inte parkens gång- och cykelnät stråket, inte heller finns en gen koppling i Fridhemsparken mot Majgatan.

I innerstaden finns dessutom flera andra parker som genom visuell kontakt kan fungera som anslutningar till stråket, exempelvis Södra Griftegården, Seminarieparken och parkerna kring slottet. Med bibehållna visuella kopplingar stärks upplevelsen av tillgång till gröna miljöer överlag.

Utveckling

Stråket mot Rydskogen bör utvecklas avseende gång- och cykelnätets sträckning, parkernas entrépunkter och möte med varandra, samt visuella kopplingar till närliggande parker. Stråket behöver beaktas särskilt längs Gröngatan och korsningen Storgatan/Östgötagatan samt i mellanrummet mellan Fridhemsparken och Rydskogen.

79

Stråket mot Tinnerö

Från innerstaden sträcker sig ett grönt och varierat stråk som förbinder Trädgårdsföreningen, Magistratshagen och Grenadjärparken med Tinnerö eklandskap, via en grön koppling väster om Garnisonen.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

De parker som utgör stråket mot Tinnerö har bitvis brister i mötet med varandra. Den största svårigheten finns vid Lasarettsgatan där stråkets fortsättning in i Magistratshagen är otydlig, både vid Naturcentrum och vid Hälsövägen. Detta beror på förskolans placering på andra sidan gatan från Naturcentrum, Backaberg som en ö i det gröna nätverket och påtaglig höjdskillnad mellan Trädgårdsföreningens nya entré och Magistratshagens möte med Hälsövägen.

I Trädgårdsföreningen är cykeltrafiken genom parken begränsad. Idag finns snabba cykelvägar längs Djurgårdsgatan mellan Vallaskogen, Tinnerö eklandskap och innerstaden. Det gröna stråket mot Tinnerö blir

Tinnerbäcksravinen.

därför ett rekreativt komplement, viktigt även för den biologiska mångfalden.

Utveckling

Stråket mot Tinnerö förbättras avseende parkernas möten med varandra och därmed det gröna stråkets orienterbarhet och ekologiska funktionalitet. Backaberg har potential att utvecklas, bli en unik målpunkt, stärka det gröna stråket och uppmärksamma och bjuda in till Tinnerö eklandskap. Vistelsevärden och ekologisk funktionalitet kopplat till stråkets varierade naturmiljöer stärks genom att utveckla respektive parks kvaliteter.

80

Tinnerbäcksstråket

Tinnerbäcken, tidigare Tinneröbäcken, är stadens näst största vattendrag och ansluter till Stångån vid

Ådalaparken i Hejdegården. Längs bäcken leder ett naturskönt stråk från Smedstadbäcken på Tinnerö och Tinnerbäcken i södra delen av staden. Det gröna stråket ansluter till innerstaden i Tinnerbäcksravinen och fortsätter genom Sandbäcksparken vidare mot Stångån.

Tinnerbäcken var tidigare ett meandrande vattendrag men dess sträckning har bitvis rätats ut och kulvert-rats, alltså lagts under mark. Detta kan medföra ökade flödes hastigheter och därmed minskar den naturliga reningseffekten. Saknas också breddningsmöjligheter riskerar översvämningssproblem att uppstå på andra platser vid höga flöden.

Tinnerbäcksstråket har ekologiska värden. För närmare beskrivning av dessa, se *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun*.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Tinnerbäcksstråket är ett tydligt stråk där vattendraget och variationen av parker längs stråket skapar orienterbarhet. Stråkets avsnitt i Tinnerbäcksravinen nyttjas dagligen av många linköpingsbor, både som rekreativt stråk och som ett pendelcykelstråk.

Ravinen är trång och de skilda användningarnas olika tempon och behov skapar tidvis konflikt.

Det gröna stråket längs Tinnerbäckens del i innerstaden brister mellan Sandbäcksparken och Ådalaparken. Tinnerbäcksbadet är instängslat och går idag inte att röra sig igenom för gående och cyklister. Parkmiljön söder om sporthallen upplevs inte ingå i ett parksammanhang. I det pågående projektet med en ny simhall och omgivande innerstadsbebyggelse finns förslag att lyfta upp Tinnerbäcken igen, där den länge varit kulverterad, vilket skulle bidra till det gröna stråkets kontinuitet.

Utveckling

Tinnerbäcksstråkets tillgänglighet, kontinuitet och därmed ekologiska funktionalitet i innerstaden bör förbättras i avsnittet mellan Sandbäcksparken och Ådalaparken.

För att Tinnerbäcksravinen ska fungera för både cykelpendling och som rekreativt parkstråk bör möjligheten att komplettera med en separerad cykelbana, för det snabba tempot, undersökas och om möjligt realiseras. Med den insatsen, i kombination med ett bäcken lyfts upp i dagen intill den nya simhallen, kan Tinnerbäcksstråkets del i innerstaden utvecklas som ett mycket attraktivt och spännande grönt stråk.

81

Stångåstråket

Stångån är Linköpings största vattendrag och förbinder staden med Roxen i norr och Eklandskapet i söder.

Stångåstråket.

Stråket längs Stångån är viktigt för linköpingsbornas rekreation och som ett besöksmål i staden. Längs stråket finns för staden betydelsefulla historiska miljöer, Brunns promenaden med Ladugårdskälla exempelvis. Stråket har stor biologisk betydelse. Dess varierande karaktär gör att de största naturvärdena finns i de norra och södra delarna av Stångåns sträckning genom staden.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Stångåstråket är välutnyttjat av stadens invånare men har potential att utvecklas med tanke på dess läge i staden. Stråket har en varierande karaktär också genom innerstaden, vilket är en upplevelsemässig kvalitet. Vattenrummet, samt målpunkter och landmärken längs stråket, bidrar till orienterbarhet.

Utveckling

Stråket beskrivs mer ingående i *Översiktsplan för staden Linköping*, sida 101-106, där även inriktningar för

stråkets utveckling ges. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad*, som är ett tillägg till *Översiktsplan för staden*, ges inriktning för hur Stångån ska utvecklas i Linköpings innerstad på sida 40.

82 Lindenstråket

I Gustaf Lindens generalplan för Linköping från 1923 har stråket som förbinder Berga hage med Stångån och vidare över till Tannefors en framträdande roll. Det finns spår av sträckningen i stadens befintliga struktur men det finns stor potential att stärka det gröna stråket och bidra till ett ökat upplevt parkutbud i såväl Tannefors som Hejdegården. I *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* föreslås att en gång- och cykelbro byggs över Stångån mellan Atlasparken och Ringgatan, likt Lindens förslag ett sekel tidigare.

Berga hage utgör en stor resurs som i dagsläget inte nyttjas fullt ut. Ett sätt att tillgängliggöra Berga hage

är att låta parken bli en del av de övergripande gröna stråken och bidra till att koppla samman Tannefors och Hejdegården med Tinnerbäcken och dess omgivande stadsmiljöer.

Tillgång, närbarhet och tillhörighet

Idag saknas ett gång- och cykelnät genom Berga hage som stärker kopplingarna mellan Folkungavallen respektive Atlasgatan och Tinnerbäcken. Gång- och cykelväg mellan Berga hage över Ramstorpsgatan mot Tinnerbäcksstråket saknas helt.

Utveckling

Lindenstråket bör studeras och förbättras avseende gång- och cykelnätets sträckning i stråkets riktning, passager över och under gator samt Berga hages entréer vid mötet med Folkungavallen, Atlasgatan och Ramstorpsgatan. Stråkets gröna kvaliteter längs Atlasgatan bör stärkas.

Trädgårdsföreningen.

Handlingsplan för fortsatt arbete

Tillägget till översiktsplanen är en del av kommunens översiktsplanering. Det innebär att det finns behov av efterföljande projekt och mer detaljerade studier i nästa planeringsskede. I följande kapitel redovisas en sammanställning av de utredningar eller program som inledningsvis krävs för att genomföra det som den aktuella planen föreslår.

Implementering

Visionen om fler och bättre, mer kvalitativa, parker i den utvidgade innerstaden förpliktigar. Precis som sades i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad* så behöver många vara med och bidra, kommunala förvaltningar och bolag, fastighetsägare, näringsidkare och inte minst alla som nyttjar våra gemensamma mötesplatser. För de kommunala verksamheterna föreslås implementeringsworkshops. Då kan förvaltningar och bolag identifiera vad översiktsplanen innebär för respektive organisation och dess arbetssätt.

Ytterligare vägledning

Det pågår kontinuerligt ett arbete med att förbättra innerstadens offentliga platser. För att skapa en kvalitativ helhet arbetar Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen med en rad vägledande dokument. Dessa ska underlätta alla de val och ställningstaganden som projektledarna inom förvaltningen ständigt ställs inför. Nedan listas några av de åtgärder som föreslås för att underlätta genomförandet. De är alla kopplade till torg- och parkfrågor av olika slag.

De aktiviteter och åtgärder som föreslås, ska underlätta det interna samarbetet inom kommunen, men också samarbetet mellan stadens intressenter och medborgare. Start och prioritering av nedan beskrivna aktiviteter sker genom ordinarie verksamhetsplanering.

Typ av aktivitet, dokument	Ansvarig
Definiera former för medborgarinitiativ i våra parker	Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Vägledning för utformning av stadsmiljön	Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Vägledning för stadens belysning	Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Trädplan för stora träd	Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Uppdatera skötselplaner enligt Linköpings mötesplatser	Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Ta fram riktlinjer för värdering, uppföljning och utveckling av ekosystemtjänster	Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Vägledning för stadens uteserveringar	Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Landstatsparken.

Miljöbedömning

Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg är ett tillägg till *Översiktsplan för staden Linköping* (antagen av kommunfullmäktige 2010). Miljöbedömningen för planen är således en komplettering till miljökonsekvensbeskrivningen för översiktsplanen för staden. Bedömningen av vilka konsekvenser för miljön som *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* kan komma att medföra har således gjorts med utgångspunkt i bedömningen av miljökonsekvenser av *Översiktsplan för staden Linköping*.

Förändring av markanvändning i förhållande till *Översiktsplan för staden Linköping*

Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg avser att inom planens geografiska avgränsning ersätta avsnittet Grönstruktur på sidorna 94-101 i *Översiktsplan för staden Linköping*. Inriktningsrutan för Stångåstråket på sidan 101 gäller dock fortfarande. Skillnaderna avses bli bekräftade i samband med antagandet av detta tillägg.

Avgränsning av miljöbedömningen

Avgränsningen av denna miljöbedömning utgår från avgränsningen för *Översiktsplan för staden Linköping* men har kompletterats med en analys av vilka faktorer som är aktuella att behandla i den här planen. I samråd med Länsstyrelsen har Linköpings kommun bedömt att planen *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* inte innebär betydande miljöpåverkan och därför inte kräver en miljökonsekvensbeskrivning. Istället görs en miljöbedömning där tyngdpunkten ligger på **Vattenkvalitet, Natur- och rekreationsvärden, Kulturvärden och stads- och landskapsbild** och **Riskfrågor**.

Liksom för *Översiktsplan för staden Linköping* sker miljöbedömningen för den här planen på en övergripande, principiell nivå. De miljöaspekter, som berörs mest, bör följas upp vidare i den fortsatta planeringen, i kommande detaljplaner eller bygglovsprövningar.

Miljömål

Det nationella miljömålet *God bebyggd miljö* har bedömts vara det miljömål som har särskild betydelse med avseende på innehållet i planen. Även i miljökonsekvensbeskrivningen för *Översiktsplan för staden Linköping* är detta miljömål med delmål det som särskilt beskrivs.

Regeringen har fastställt tio preciseringar av miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö*:

1. Hållbar bebyggelsestruktur
2. Hållbar samhällsplanering
3. Infrastruktur
4. Kollektivtrafik, gång och cykel
5. Natur- och grönområden
6. Kulturvärden i bebyggd miljö
7. God vardagsmiljö
8. Hälsa och säkerhet
9. Hushållning med energi och naturresurser
10. Hållbar avfallshantering

Utifrån dessa har ett antal miljöfaktorer identifierats som relevanta för bedömning i den här planen:

1. Energianvändning
2. Luftkvalitet och buller
3. Vattenkvalitet
4. Natur- och rekreationsvärden
5. Kulturvärden och stads- och landskapsbild
6. Riskfrågor

Vattenkvalitet, Natur- och rekreationsvärden, Kulturvärden och stads- och landskapsbild och riskfrågor bedöms vara viktigast.

Nollalternativ och alternativ utformning

I en miljöbedömning bedöms effekterna mot ett nollalternativ, det vill säga hur miljön bedöms påverkas om aktuellt planförslag inte genomförs. Det är nollalternativet som planförslaget och övriga alternativ ska jämföras mot.

Nollalternativet till denna miljöbedömning utgörs av *Översiktsplan för staden Linköping*, så som den antogs i juni 2010. *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* grundas på de övergripande inriktningarna i *Översiktsplan för staden Linköping*:

- Rundare, tätare och mer sammanhängande stad
- Hållbar tillgänglighet
- Attraktiva parker, mötesplatser och gaturum

I planen redovisas förhållningssätt och inriktningar för hur översiktsplanen för staden, på en strategisk nivå, ska förverkligas med avseende på hur nyttjandet av det offentliga rummet kan maximeras för att visionen ska uppnås.

Planförslag

Planförslaget innebär att mötesplatserna klassas utifrån befintliga och önskade kvaliteter. Varje plats beskrivs utifrån begreppen kvalitet, tillgång, närhet och tillhörighet och en önskad utveckling anges på strategisk nivå.

Nivå, osäkerhet och kunskapsunderlag

Arbetet med denna miljöbedömning har grundats på befintlig lagstiftning i plan- och bygglagen (PBL) samt miljöbalken (MB). Bedömningarna av vilka effekter planförslaget kan medföra har gjorts utifrån befintligt kunskapsunderlag, som har tagits fram av Linköpings kommun. Bedömningarna har utgått från dagens situation, det vill säga nuvarande miljöbelastning.

Beskrivning av eventuell betydande miljöpåverkan

I följande avsnitt redovisas:

- de faktorer som bedöms aktuella att behandla med avseende på eventuell betydande miljöpåverkan av *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg*,
- befintliga förhållanden,
- den bedömning av eventuell betydande miljöpåverkan som gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen för *Översiktsplan för staden Linköping*,
- en bedömning av eventuell betydande miljöpå-

verkan av förslag i planen samt vad denna påverkan innebär för miljökonsekvensbeskrivningen för översiktsplanen,

- pågående arbete och förslag till fortsatt arbete med att hantera miljöaspekter i samband med framtida utveckling av Linköpings stad.

Miljöfaktor: Energianvändning

Befintliga förhållanden: Linköpings fjärrvärmenäts kapacitet är väl utnyttjad i dagsläget, varför en utbyggnad i kombination med kapacitetshöjande åtgärder kommer att behöva göras för att klara förväntad expansion av fjärrvärmeleveranserna. Den totala fjärrvärmeleveransen beräknas dock inte öka beroende av en successiv energieffektivisering i befintligt byggnadsbestånd och allt högre energikrav vid nybyggnation.

Fjärrkyla är en relativt ny nyttighet i Linköping. I dag finns två större fjärrkylnät. Dessa system byggs ut successivt varför den totala fjärrkylleveransen bedöms öka kraftigt i framtiden.

I Linköping är elnätet idag väl utbyggt för distribution av el via mottagningsstationer och lokala nätstationer och distributionsnät. Även ett utbyggt fibernät bidrar i viss mån till energibesparing genom att det möjliggör fjärrstyrning av energikrävande processer och att människor kan utföra ärenden via internet och därmed minska antalet resor.

Eventuell betydande påverkan enligt Översiktsplan för staden Linköping: Utbyggnad för ett stort antal nytilkommande boende och verksamheter i staden innebär ökad energiåtgång för transporter och uppvärmning.

Förändring och bedömning av eventuell betydande påverkan för översiktsplanen genom Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg: I huvudsak ingen förändring i förhållande till ÖP staden.

I Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg belyses förutom mötesplatserna även de gröna stråkens be-

tydelse. Attraktiva, kontinuerliga och strategiska sträckningar av stråk kan innebära att fler väljer att exempelvis cykla till jobb eller skola. I planen finns strategier för hur stråken kan utvecklas för att öka bl.a. attraktiviteten. Detta kan minska behovet av transporter, framförallt med bil, med minskad klimatpåverkan som följd.

Stadens större sammanhängande gröna miljöer fungerar också temperatursänkande. Det kan skilja ett par grader mellan en hårdgjord miljö och en park. Detta kan eventuellt utnyttjas i framtiden när behovet av skugga och svalka sommartid förväntas öka. Exempelvis kan miljöer som är särskilt känsliga för hög värme, såsom äldreboenden, placeras i parknära miljöer. Det krävs mer studier inom området men potentialen bör uppmärksammas redan nu så att inte förutsättningarna försämras på grund av okunskap.

Idag finns markvärme i en del av våra torg och stråk i innerstaden. Skulle ytan med markvärme öka för att öka platsernas tillgänglighet ökar energianvändningen.

Pågående och fortsatt arbete: Linköpings kommun arbetar kontinuerligt med energi- och klimatrådgivning, mobility management och annat som rör beteendepåverkan kopplat till energianvändning. Kommunen arbetar också kontinuerligt med att stötta och möjliggöra klimat- och miljövänlig energiproduktion, som exempelvis solel. Under våren 2015 lanseras en solkarta för hela kommunen, där fastighetsägare kan se vilken möjlig mängd solel som deras hustak kan ge.

Den trafikplan för innerstaden som Linköpings kommun för närvarande arbetar med att ta fram, avser bl.a. behandla frågor som rör energianvändning i transporter genom att styra mot färdmedelsförändring i enlighet med trafikstrategin, bl.a. mot fler resor med cykel.

Miljöfaktor: Luftkvalitet och buller

Befintliga förhållanden: Miljökvalitetsnormer för luft enligt EU:s direktiv om luftkvalitet och renare luft är aktuella inom planområdet. Inom planområdet finns det gatuavsnitt intill bostäder där partikelhalterna (PM₁₀) riskerar att överstiga gäl-

lande miljö kvalitetsnorm för utomhusluft.

Planområdet berörs av flygbuller från Saab samt av järnvägs- och biltrafikbuller. Regeringen har fattat beslut om en förordning om riktvärden för trafikbuller, som trätt i kraft 1 juli 2015. Lagändringen innebär beträffande flygbuller att det blir möjligt att bygga bostäder i hela staden med undantag för några mindre områden i Kallerstad (Stångebro) och Tannefors. Också med avseende på järnvägs- och biltrafikbuller blir det enklare att bygga lägenheter i innerstadsmiljöer.

Eventuell betydande påverkan enligt Översiktsplan för staden Linköping: Fler människor påverkas av störningar i stadsmiljön om staden förtätas med fler invånare och vissa nya byggelseområden kan vara utsatta för buller och luftföroreningar.

Förändring och bedömning av eventuell betydande påverkan på översiktsplanen genom Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg: I huvudsak ingen förändring i förhållande till översiktsplanen.

I planen beskrivs även den reglerande ekosystemtjänsten som innebär att vegetation binder partiklar. För vissa gator i Linköping, där nivåerna riskerar att överstiga miljö kvalitetsnormerna för luft, kan vegetation vara till hjälp för att binda partiklar.

Vegetation dämpar buller relativt dåligt, men icke hårdgjorda miljöer och vegetation sprider dock inte buller på samma sätt som hårdgjorda miljöer där ljudet lätt studsar. Vegetation kan även fungera visuellt avskärmande, vilket beskrivs i planen. I bullerstörda områden kan bullerskärmar eller t.ex. kompletterande bebyggelse fungera bulleravskärmande för resterande grön miljö som får högre vistelsevärden.

Pågående och fortsatt arbete: Linköpings kommun arbetar kontinuerligt för att åtgärda problemen med överskriden miljö kvalitetsnorm för utomhusluft och med att förbättra luftkvaliteten i Linköpings innerstad. Detta görs främst genom åtgärder som föreslås i *Åtgärdsprogram för partiklar PM₁₀*

(antaget 2014). Programmet upptar exempelvis minskad biltrafik och minskad hastighet för biltrafik, minskad användning av dubbdäck genom informationskampanjer, ny halkbekämpning, förbättrad beläggning på vägarna, ny städteknik och dammbindning.

Linköpings kommun arbetar för närvarande med att ta fram ett åtgärdsprogram för omgivningsbuller. Detta kommer bland annat att innehålla en kartläggning av befintligt omgivningsbuller i Linköpings innerstad och förslag på åtgärder för att minska detta.

Den trafikplan, som Linköpings kommun för närvarande arbetar med, avser att bl.a. behandla frågor som rör luftkvalitet och buller på en översiktlig nivå.

Frågor om luftkvalitet och buller kommer även att hantearas i samband med detaljplanläggning och lovgivning för åtgärder i Linköpings innerstad.

Miljöfaktor: Vattenkvalitet

Befintliga förhållanden: Miljö kvalitetsnormer för vattenföremkomster enligt EU:s vattendirektiv är aktuella inom planområdet. Delar av Stångån/Kinda kanal är idag klassad med måttlig ekologisk status och har kvalitetskrav att uppnå god ekologisk status 2021. Tinnerbäcken är idag klassad med dålig ekologisk status och har kvalitetskrav att uppnå god ekologisk status 2021.

Eventuell betydande påverkan enligt Översiktsplan för staden Linköping: Förtätning och utbyggnad innebär att tätortens hårdgjorda ytor ökar och därmed kan också dagvattenavrinningen öka. Detta kan påverka både dagvattenmängder och vattenkvalitet.

Förändring och bedömning av eventuell betydande påverkan för översiktsplanen genom Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg: Ingen förändring i förhållande till översiktsplanen.

I planen föreslås ingen ändrad markanvändning men de potentiella ekosystemtjänster, som icke hårdgjorda ytor kan

bidra med, lyfts i planen. Inga specifika ytor pekas ut som särskilt viktiga utan inför en eventuell förändrad markanvändning behövs detta studeras i varje enskilt fall.

Linköpings kommun har tillsammans med Tekniska verken utarbetat en dagvattenpolicy, vilken bland annat behandlar frågor som rör vattenkvalitet och metoder för processer för rening. Policyn har fördjupats med riktlinjer för tjänstepersoner i samhällsbyggnadsprocessen.

Frågor om vattenkvalitet och dagvatten kommer också att hanteras i samband med detaljplaneläggning och lovgivning för åtgärder i Linköpings innerstad.

Pågående och fortsatt arbete: Implementering av dagvattenpolicyen pågår.

Miljöfaktor: Natur- och rekreationsvärden

Befintliga förhållanden: De områden med högst naturvärden pekas ut i kommunens *Naturvårdsprogram* samt som riksintresse för naturvärden eller som Natura 2000-objekt. De rekreativa miljöerna kan vara många och inte nödvändigtvis gröna utan kan lika gärna vara andra platser som upplevs attraktiva och skapa rekreativa upplevelser. Dominerande är ändock Stångån/ Kinda kanal som passerar genom planområdet. Trots att Stångån Kinda kanal länge har varit påverkad av intilliggande verksamheter och idag sträcker sig genom en tätort, har ån bitvis ett högt naturvärde. Kinda kanal utgör också riksintresse för friluftslivet.

Stångån Kinda kanal omfattas av det generella strandskyddet på 100 meter. Inom planområdet finns ett antal rödlistade arter.

Eventuell betydande påverkan enligt Översiktsplan för staden Linköping: Förtätning, nyttillkommande bebyggelseområden och byggande av trafikleder kan påverka natur- och rekreationsvärden.

Förändring och bedömning av eventuell betydande

påverkan för översiktsplanen genom Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg: I huvudsak ingen förändring i förhållande till ÖP staden.

Utgångspunkten är att Linköping kommer att växa i enlighet med *Översiktsplan för staden Linköping*. Tolkningen av översiktsplanens inriktningar är att Linköping även fortsättningsvis ska växa och utvecklas till en tät och sammanhållen stad med god livsmiljö. För att skapa en god livsmiljö krävs bl.a. ett väl fungerande offentligt rum vilket bland annat innebär tillgång till gröna och till rekreativa miljöer. Med utgångspunkt i möten och mötesplatser beskrivs i planen värdet av natur och rekreativa miljöer för människan och vikten av att ha tillgång till dessa bostadsnära. Planens huvudsyfte är att studera hur det går att säkerställa ett basutbud av mötesplatser med ett grundutbud av sociala värden men också belysa behovet av att det finns unika värden för ökad variation. Detta innebär att natur- och rekreationsvärdena är viktiga i planen eftersom de utgör en värdefull faktor för att skapa attraktiva mötesplatser. Inom planområdet finns värdefulla miljöer som även utgör riksintresse för friluftsliv och naturvård. Dessa, inklusive naturvårdsprogrammets områden, lyfts i planen. Naturvårdsprogrammets gröna stråk och länkar som delvis sammanfaller med de gröna stråken i innerstaden är inte bara viktiga ur ett naturvårdsperspektiv utan kan även fungera som rekreativa stråk och t.ex. sammanbinda innerstadsmiljön med de stadsnära friluftsområdena.

Intentionen i planen är att stärka och synliggöra natur- och rekreationsvärden och belysa vikten av värdefulla natur- och rekreativa miljöer i en tät och sammanhållen stad varför påverkan på miljöer med höga värden inte bör vara negativ.

Pågående och fortsatt arbete: Linköpings kommun arbetar kontinuerligt med natur- och rekreationsfrågor. Planen kommer att utgöra en utgångspunkt för fortsatt arbete, tillsammans med naturvårdsprogrammet. Frågor om riksintressen, natur- och rekreationsvärden kommer även att hanteras i samband med detaljplaneläggning och lovgivning för åtgärder i Linköping.

Miljöfaktor: Kulturvärden och stads- och landskapsbild

Befintliga förhållanden: Linköping har en lång och rik historia. Linköpings kommun är en av de mest fornlämnings-täta i landet. Från stenåldern och framåt har människorna i området verkat, påverkat och format landskapet till det kulturlandskap vi ser idag. Kulturarvet i den mer än 700 år gamla staden är en viktig del av stadens identitet och en resurs i planeringen för framtiden. Linköping anses idag ha en av de bäst bevarade stadskärnorna bland Sveriges medelstora städer. Inom planområdet finns således kulturhistoriskt intressanta och värdefulla miljöer varav en del även utgör riksintresse för kulturmiljön.

Eventuell betydande påverkan enligt Översiktsplan för staden Linköping: Den planerade stadsutvecklingen kan påverka befintliga kulturvärden och stads- och landskapsbild och därmed stadens identitet.

Förändring och bedömning av eventuell betydande påverkan för översiktsplanen genom Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg: I huvudsak ingen förändring i förhållande till ÖP staden.

Kulturvärden och övriga kvaliteter i stads- och landskapsbildens viktiga när stadsmiljön utvecklas.

Som ett arbetsunderlag har platsernas kulturhistoriska miljö studerats och i planen redovisas riksintressena för kulturmiljövården samt resultatet av kompletterande, övergripande inventeringar av kulturhistoriskt värdefulla gröna miljöer som genomförts inför översiktsplanen och i arbetet med den här planen. Syftet är att tydliggöra var dessa värden finns inför stadens fortsatta utveckling. Eftersom kulturhistoriskt intressanta miljöer ofta även uppskattas av människor och innebär rekreativa värden är det värdefullt om platserna kan användas. I vissa punkter kan dock ett ökat besöksstryck påverka känsliga miljöer och utpekandet av offentliga mötesplatser måste därför beakta miljöns robusthet.

Pågående och fortsatt arbete: Frågor om riksintressen, kulturvärden och stadsbild kommer även att hanteras i samband med detaljplaneläggning och lovgivning för åtgärder i Linköping.

Miljöfaktor: Riskfrågor

Befintliga förhållanden: Klimatförändringarna på jorden kan exempelvis påverka både årsmedeltemperatur, årsnederbörd och nederbördens intensitet. Temperaturförändringarna kan bland annat öka behovet av skugga för att dämpa effekterna av värmeperioder. Ökade nederbördsmängder medför både risk att områden närmast vattendrag översvämmas och att dagvattensystemet överbelastas vid intensiva regn.

Eventuell betydande påverkan enligt Översiktsplan för staden Linköping: I *Miljö- och riskfaktorer i Linköpings kommun* (underlag 2010) visar översvämningsskarteringar att innerstaden påverkas mycket lite av översvämmande vattendrag även med hänsyn tagen till ett förändrat klimat.

Förändring och bedömning av eventuell betydande påverkan för översiktsplanen genom Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg: Ingen förändring i förhållande till översiktsplanen.

Icke hårdgjorda miljöer kan leverera ekosystemtjänster som kan hjälpa oss i arbetet med riskfrågor. I planen beskrivs ett antal ekosystemtjänster, bland annat icke hårdgjorda ytors möjlighet att fördröja dagvatten. Dessa frågor är viktiga att studera vid förtätningar och förändringar i markanvändningen.

Även förorenad mark kan utgöra en risk vid förändrad markanvändning eller annan förändring som innebär grävarbete. Frågan utreds i detaljplaneskedet vid förändrad markanvändning och i projekterings- eller genomförandeskedet vid grävarbete i mark som inte föregås av planläggning.

Pågående och fortsatt arbete: Linköpings kommun arbetar kontinuerligt med riskfrågor. Detta arbete tar bland annat

utgångspunkt i underlaget *Miljö- och riskfaktorer i Linköpings kommun* som hör till översiktsplanen. Arbete pågår med att uppdatera underlaget till ett tillägg till översiktsplan.

Frågor om översvämningsrisk samt fördröjning av dagvatten kommer att hanteras i samband med detaljplaneläggning och lovgivning för åtgärder i Linköpings innerstad.

Linköpings kommun har tillsammans med Tekniska verken utarbetat en dagvattenpolicy, vilken bland annat behandlar frågor som rör vattenkvalitet och metoder för processer för rening. Policyn har fördjupats med riktlinjer för tjänstepersoner i samhällsbyggnadsprocessen.

Pågående och fortsatt arbete: Implementering av dagvattenpolicyn pågår.

Uppföljning av eventuell betydande miljöpåverkan

Uppföljning och ytterligare bedömning av eventuell betydande miljöpåverkan av *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* avses ske i enlighet med beskrivningarna av pågående och fortsatt planarbete under beskrivningen av varje miljöfaktor.

Exploatörer och verksamhetsutövare har ett ansvar att beakta de bestämmelser och riktlinjer som finns samt vid behov bekosta åtgärder.

Domkyrkoparken.

Riksintressen

Enligt miljöbalken 3 kap ska områden som är av riksintresse skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada riksintresset. Av översiktsplanen ska det enligt plan- och bygglagen 3 kap 5§ framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressena.

Inom den framtida utvidgade innerstaden i Linköping finns riksintressen för kulturmiljövård, friluftsliv, kommunikationer och totalförsvaret.

Kommunen har redovisat sin syn på riksintressena i bilagan *Riksintressen i Linköpings kommun*, som hör till den 2010 antagna översiktsplanen *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping*.

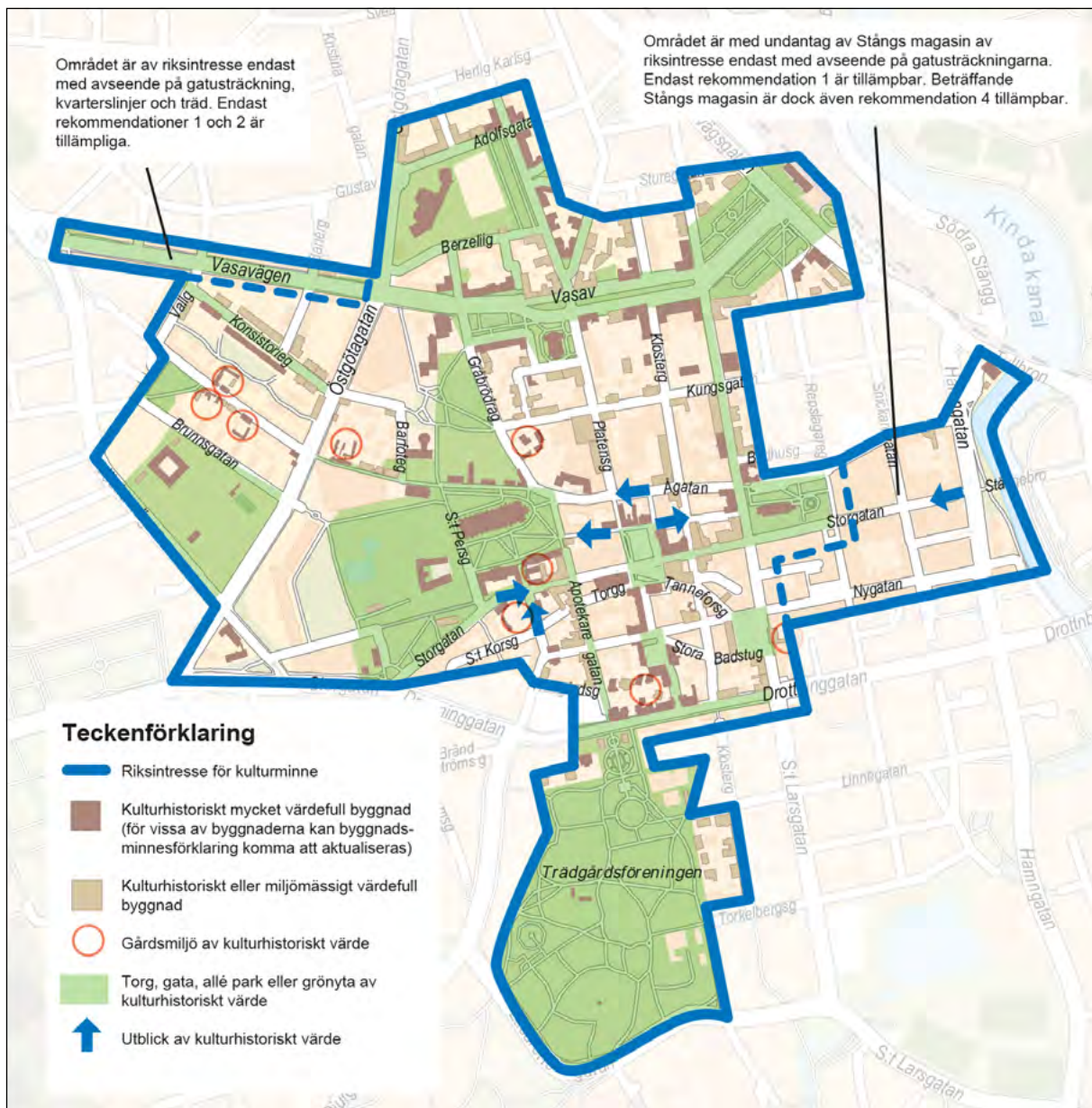
Sedan kommunens beslut 2010 har några förändringar skett avseende statens anspråk på riksintressen. Trafikverket har beslutat om val av korridor för Ostlänken. När översiktsplanen antogs 2010 var detta beslut inte fattat. Trafikverket har också gjort ändringar beträffande avgränsning av riksintresset Linköpings flygplats. Försvarmakten har redovisat nya beskrivningar och avgränsningar av totalförsvarets riksintressen. Vissa förändringar av riksintresseområdena för naturvård har också skett. Dessutom pågår översyn av flera andra riksintressen.

Saabs flygplats är riksintresse för kommunikationen (luftfart), dvs civil flygverksamhet. Bullerstörningarna från den civila flygverksamheten är emellertid av liten

omfattning och innebär inte någon begränsning för bostadsbyggande i innerstaden.

Den så kallade Riksintresseutredningen (*Planering och beslut för hållbar utveckling – Miljöbalkens innehållningsbestämmelser*, SOU 2015:99) överlämnades till Miljö- och energidepartementet i december 2015. Utredningen har skickats på remiss - remisstiden gick ut 2017-02-28. Enligt direktiven skulle utredaren föreslå ett system som inte leder till onödiga inskränkningar i användningen av mark- och vattenområden, som är rättssäkert, enkelt, överskådligt och begripligt och där avvägningar kan göras mellan riksintressen samt tillgodoseendet av bostadsförsörjningsbehovet. Linköpings kommun är, i likhet med många andra remissinstanser bl a Sveriges Kommuner och Landsting, frågande mot utredningens förslag.

När detta skrivs (2018) finns fortfarande oklarheter när det gäller riksintressena. När regering och riksdag fattat beslut om buller, statliga myndigheter genomfört sin översyn av riksintressena och ett eventuellt beslut om förändrat riksintressesystem fattats, kommer Linköpings kommun att ta ett samlat grepp beträffande

Riksintresse för kulturmiljövården, Linköpings stadskärna.

riksintressena. Kommunen kommer då att se över och fatta beslut om sin syn på aktuella riksintressen.

Nedan redovisas riksintressena inom berört område av *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg*. Dessutom görs en kortfattad redovisning av hur kommunen avser att tillgodose riksintressena.

Riksintressen för kulturmiljövården

Linköpings stadskärna

Översiktsplan för staden Linköping har som inriktning att ett bevarande av stadskärnans kvaliteter är grundläggande och att framtida förändringar i huvud-

sak ska bidra till att förstärka och utveckla den karaktär som redan finns. De kulturhistoriska värdena ska brukas och ses som en tillgång. Det tematiska tillägget *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* innebär ingen förändring i detta synsätt och ger förutsättningar att i många fall stärka riksintresset för kulturmiljövården genom de platsspecifika utvecklingsförslagen.

Kommunen vidhåller den avgränsning och de rekommendationer som länsstyrelsen och kommunen kom överens om i samband med upprättandet av *Översiktsplan för Linköpings innerstad*, 1995. Detta innebär

att nedanstående rekommendationer kommer att vara vägledande vid prövning av detaljplaner, områdesbestämmelser, bygglov, rivningslov och marklov inom det avgränsade riksintresseområdet.

1. Befintliga gatusträckningar, befintliga kvartersindelningar och befintliga kvarterslinjer bör i huvudsak bibehållas. Gatuöverbyggnader, till exempel inglasningar och broar, bör undvikas.
2. Parker, alléer och grönytor av kulturhistoriskt värde* bör bevaras. De gatuträd och träd på kvartersmark som har betydelse för stadsbilden, bör bevaras.
3. En ny byggnad bör i regel placeras i tomtgräns mot gata. Byggnaden bör ej vara högre än omgivande bebyggelse. En byggnads proportioner, takform, taklutning, material och färger bör harmonisera med omgivningen.
4. Befintliga byggnader av kulturhistoriskt eller miljömässigt värde** får inte förvanskas. Sådana byggnader skall underhållas så att deras särart bevaras. Ovan nämnda byggnader bör inte rivas.
5. Förändringar av torg och gaturum (markbeläggning, belysning, möblering, träd m m) bör prövas med hänsyn till de kulturhistoriska och miljömässiga värdena.
6. Vid prövning av väsentliga förändringar enligt punkt 1-5 bör samråd ske med antikvarisk expertis.

*) Med "parker, alléer och grönytor av kulturhistoriskt värde" avses de parker, alléer och grönytor som markerats på kartan "Riksintresset Linköpings stadskärna".

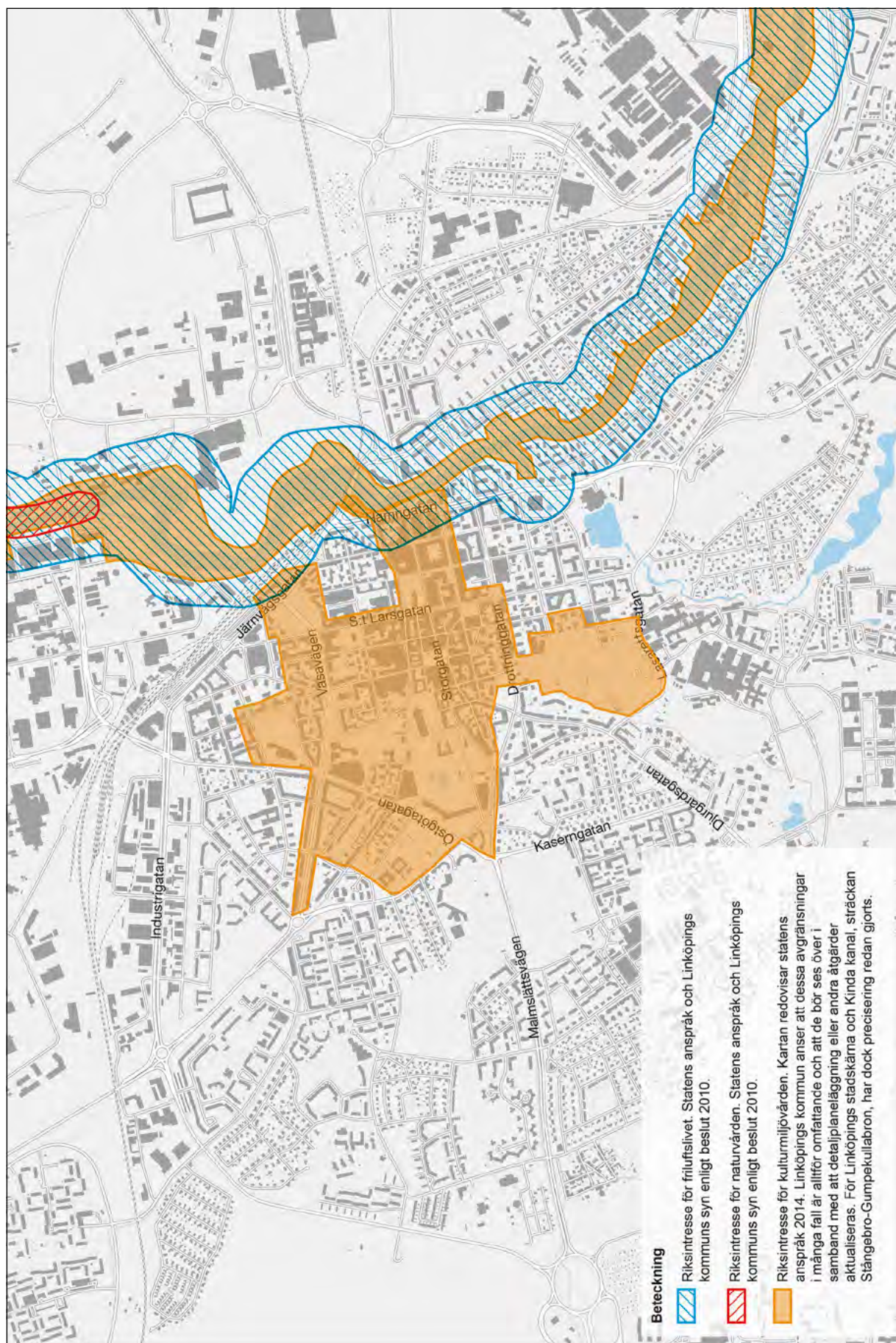
***) Med "Befintliga byggnader av kulturhistoriskt eller miljömässigt värde" avses de byggnader som fått markeringen "kulturhistoriskt mycket värdefull byggnad" eller "kulturhistoriskt eller miljömässigt värdefull byggnad" på kartan "Riksintresset Linköpings stadskärna".

Kinda kanal

Kommunens rekommendationer för att tillgodose riksintresset för kulturmiljövård är: "För att bibehålla kanalområdets värde från kulturhistorisk synpunkt ska byggnader och tekniska anläggningar från den tid då kanalen anlades eller hade betydelse för varutransporter och som hört samman med kanalverksamheten bevaras och underhållas. Säkerställande ska ske genom byggnadsminnesförklaring eller planläggning." För sträckan Stångebro – Gumpekullabron har riksintresset preciserats till att innefatta:

1. Kajerna vid Nya Hamnen
Den västra stranden på sträckan Stångebro – Gumpekullabron är i sin helhet stenskodd. Här finns också stentrappor, pollare och förtöjningsringar av järn. Dessa anläggningar utgör den så kallade Nya hamnen, som togs i bruk 1867 och utvidgades 1881.
2. Gamla Tullhuset
Färdigställt 1876 efter stadsbyggmästare Henrik Elfving's ritningar.
3. Stångs magasin
Stångs magasin har använts som magasin under kanaltiden, inte minst med koppling till Göta kanal. Byggnaden är uppförd som kvarn i början av 1800-talet, men förlorade när Kinda kanal anlades förutsättningen att fungera som kvarn. Stångs magasin ingår även i riksintresset för Linköpings stadskärna.
4. Kinda kanals nuvarande så kallade gästhamns byggnad, det vill säga byggnaden sydväst om Stångs magasin.

Avvägningar mellan Kinda kanal/riksintresse för kulturmiljö och Ostlänken/riksintresse för kommunikationer kommer att göras i det fortsatta arbetet med bland annat järnvägsplan och detaljplaner. Kommunen anser inte att motstående riksintressen bör hindra utbyggnad av riksintresset Götalandsbanan/Ostlänken.

Göta kanals vattensystem

För avsnittet från Roxen till Nya hamnen, det vill säga till och med Stångs magasin, överlappar Göta kanal och Kinda kanal varandra. De värden som redovisas under preciseringen av riksintresset Kinda kanal tillgodoser även riksintresset Göta kanal.

Riksintresse för friluftslivet

Stångåns vattensystem

För att tillgodose friluftslivets intressen ska möjligheterna att röra sig utmed stränderna, till exempel genom strandpromenader, bibehållas och utvecklas inom den befintliga staden och tillgodoses i samband med utbyggnad av staden. Tillägget till översiktsplan ger förutsättningar att stärka riksintresset i och med föreslagen utveckling av parkerna längs Stångån samt Stångåstråket som grönt stråk.

Riksintresse för totalförsvaret

Tillägget till översiktsplan ger inga förslag som kan förutses påverka riksintresset för totalförsvaret då det behandlar innerstadens parker och torg.

Malmens flygfält utgör riksintresse för totalförsvaret. Riksintresset har en omgivningspåverkan dels i form av buller, dels i form av hinderfrihet. Influensområdet för buller ligger utanför aktuellt planområde. Vad gäller höga objekt, 20 m och högre utanför samlad bebyggelse och över 45 m inom samlad bebyggelse, är hela landets yta influensområde enligt Försvarmakten. Plan- och bygglovsärenden som rör sådana höga objekt ska remitteras till Försvarmakten. Kommunen har inte accepterat att hela kommunen är influensområde för höga objekt.

Riksintresse för kommunikationer

Tillägget till översiktsplan ger inga förslag som kan förutses påverka riksintresset för kommunikation då

det behandlar innerstadens parker och torg.

Luftfart

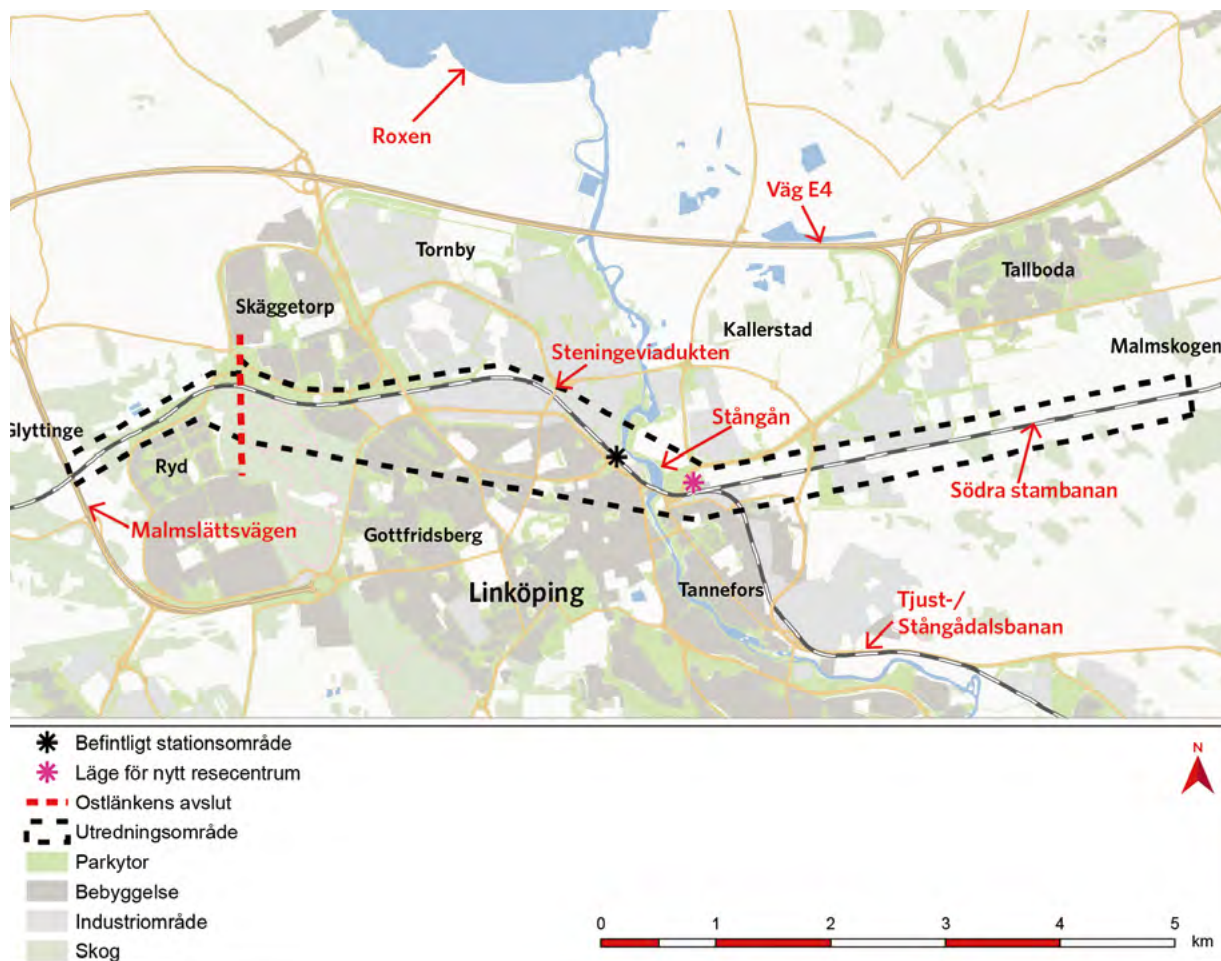
Saabs flygfält är av riksintresse för luftfarten. Inga åtgärder som hindrar flygtrafik enligt gällande tillstånd bör tillåtas inom riksintresseområdet. Riksintressets avgränsning består dels av själva flygplatsområdet, dels av influensområdet, det vill säga den yttre gränsen av den sammanlagda ytan av flygplatsens hinderbegränsande yta och bullerbegränsande yta. Beträffande flygbuller tillämpas *Trafikbullerförordning 2015:216*. Influensområdet redovisas i kartan. Tillägget till översiktsplan ger inga förslag som kan förutses påverka riksintresset för kommunikation via luftfart då det behandlar innerstadens parker och torg.

Väg

Nationella stam- och riksvägar utgör riksintressen. Planområdets sydöstra del tangerar riksväg 35. Inga andra stam- eller riksvägar ligger inom planområdet och bedöms inte bli påverkade. Ytterligare bebyggelse tillåts inte utmed dessa vägar om tillkomsten av bebyggelsen innebär risk att trafiksäkerheten och/eller framkomligheten minskar. Vid prövning av bygglov och förhandsbesked intill vägområde ska även olägenheter till följd av buller, skakningar m m bedömas. Prövning av bygglov och förhandsbesked görs efter samråd med Trafikverket. Inom riksväg 35, delen som tangerar planområdet kan en viss ökning av antalet motorfordon ske i takt med att invånarantalet ökar i Linköping. Bedömningen är dock att riksväg 35:s funktion inte påverkas negativt av denna marginella ökning, utan kan fortsätta att fungera som riksväg och som en del av Linköpings yttre ringled.

Järnväg

Järnvägarna Södra stambanan, Götalansbanan/Ostlänken samt regionbanorna Linköping-Hultsfred

Kartan redovisar den kompletterande järnvägsutredningens utredningsområde. Trafikverket 2014.

inklusive terminalanläggningar och bangårdar utgör riksintressen. Järnvägarna ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dem. Kommunen anser inte att motstående riksintressen bör hindra utbyggnad av riksintresset Ostlänken/Göteborgsbanan.

Kompletterande järnvägsutredning Ostlänken (ej riksintresse)

Trafikverket genomförde under 2013-2014 en Komplettering till järnvägsutredning Ostlänken, för centrala Linköping sträckan Malmköping-Glyttinge (utställningshandling, februari 2014). Syftet med utredningen var att studera Ostlänkens hela sträckning genom centrala Linköping inklusive möjligheten att förlägga banan under mark. I den kompletterande utredningen studerades fyra korridorer. Utredningsområdet omfattar sträckan mellan Malmköping och Glyttinge, vid Malmslättsvägen.

Kommunfullmäktige i Linköping har mot bakgrund av den kompletterande järnvägsutredningen fattat beslut om att förorda en tunnellsättning, vilket därför är utgångspunkt för Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg.

Vilka har arbetat med översiktsplanen?

Beställare

Beställare av *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* är kommunstyrelsen i Linköping.

Medverkande

Översiktsplanen för *Linköpings mötesplatser - innerstadens parker och torg* är upprättad inom Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens översiktsplaneavdelning. Ansvariga tjänstepersoner är kommundirektör Paul Håkansson, samhällsbyggnadsdirektör Leif Lindberg och översiktsplanechef Fanny Wahlqvist. Politiskt har arbetet letts av kommunstyrelsens planeringsutskott.

Arbetet har i huvudsak bedrivits av projektledare/planförfattare:

Julia Appelgren, översiktsplanerare, Plankontoret (projektledare efter samråd)

Matilda Westling, översiktsplanerare, Plankontoret (projektledare till och med samråd)

Christina Lagneby, översiktsplanerare, Plankontoret (bitr. projektledare inför samråd)

Arbetet har bedrivits i projektform och i projektgruppen har förutom ovanstående ingått:

Matilda Westling, landskapsarkitekt, Stadsmiljökontoret

Linda Moström, landskapsarkitekt, Stadsmiljökontoret

Johanna Wiklander, stadsarkitekt (till och med utställning)

Alexandru Babos, stadsantikvarie, Plankontoret (inför samråd)

Björn Tjus, landskapsarkitekt, Stadsmiljökontoret (inför samråd)

Marie Knutsson, kommunekolog, Stadsmiljökontoret (inför samråd)

Gunnar Ölfvingsson, kommunekolog, Plankontoret (inför samråd)

Erik Adolfsson, planarkitekt, Plankontoret (inför samråd)

Roger Stigsson, planarkitekt, Plankontoret (inför samråd)

Julia Appelgren, översiktsplanerare, Plankontoret (inför samråd)

Ylva Bengtsson, bygglovsarkitekt, Bygglövskontoret (inför samråd)

Roger Björk, Miljökontoret (inför samråd)

Liselotte Johansson, stadsträdgårdsmästare, Stadsmiljökontoret

Ylva Bengtsson, planarkitekt, Plankontoret

Orhan Samlija, bygglovsarkitekt, Bygglövskontoret

Annelie Hammarström, Miljökontoret

Victoria Kurtsson, Kommunlantmäteriet

Christer Gunnarsson, Utbildningsförvaltningen

Anders Petersson, Omsorgs- och äldreförvaltningen

Christin Ericsson, Kultur- och fritidsförvaltningen

Anders Svensson, Tekniska verken AB

Joar Hjertberg, Räddningstjänsten

Projektets tjänstepersonsstyrgrupp har bestått av:

Fanny Wahlqvist, översiktsplanechef, Plankontoret

Johanna Wiklander, stadsarkitekt (till och med utställning)

Alisa Basic, kontorschef, Plankontoret (efter samråd)

Jonas Sjölin, kontorschef, Stadsmiljökontoret (efter samråd)

Layout, kartor och illustrationer:

Birgitta Hjelm, grafisk formgivare, Plankontoret.

Malin Wilhelmsen, grafisk formgivare, Plankontoret

Foto: Där inget annat anges kommer fotografier från Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bildarkiv.

Tryck: Ringqvist Tryckeri AB, 2019.

Kommunfullmäktige

2019-01-22

Plats och tid

Fullmäktigesalen, kl. 14:00 - 18:12

Beslutande

Se sida 2

Övriga deltagande

Se sida 4

Paragrafer

1 - 46

Utses att justera

Süreyya Kurdi (S), Åsa Wennergren (L)

Sekreterare

 _____
 Magdalena Falldé

Ordförande

 _____
 Lars Vikinge (C)

Justerande

 _____
 Süreyya Kurdi (S)   Åsa Wennergren (L)

Anslag/Bevis

Protokollet offentliggörs under tre (3) veckor genom att det anslås på kommunens anslagstavla. Under tiden kan besluten i protokollet överklagas.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

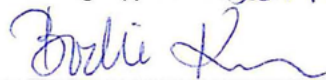
2019-01-22

Förvaringsplats för protokollet

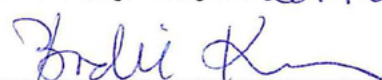
Kommunledningsförvaltningen

Datum för anslags uppsättande 2019-02-04

Datum för anslags nedtagande 2019-02-26

 _____

Underskrift/Namnförtydligande

 _____

Underskrift/Namnförtydligande

Omedelbar justering av (§ och rubrik)

Datum för anslags uppsättande

Datum för anslags nedtagande

Underskrift/Namnförtydligande

Underskrift/Namnförtydligande

§ 11 Linköpings mötesplatser - innerstadens torg och parker, antagande

Dnr KS 2014-873

Ärende

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har sedan 2014 arbetat med att ta fram en översiktsplan för den långsiktiga utvecklingen av innerstadens mötesplatser – parker och torg. Syftet med Linköpings mötesplatser – innerstadens parker och torg är att utifrån ett helhetsperspektiv identifiera befintliga samt föreslå nya offentliga mötesplatser i arbetet med att utveckla Linköpings innerstad med fler och bättre parker och torg. Syftet är även att på en strategisk nivå skapa ett gemensamt synsätt för utvecklingen och arbetet med innerstadens mötesplatser i det offentliga rummet.

Ett förslag till översiktsplan var föremål för samråd under perioden 27 juni till 30 september 2016 och för utställning under perioden 28 maj till 19 augusti 2018. Med anledning av de synpunkter som lämnades under utställningen föreslås mindre justeringar av planförslaget enligt bifogad ändringslista.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att förslaget till översiktsplan Linköpings mötesplatser – innerstadens parker och torg ska antas.

Kommunstyrelsens beslut den 15 januari 2019, § 3

1. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktiges beslut den 15 januari 2019, § 3

1. Linköpings mötesplatser – innerstadens parker och torg antas.
2. Utställningsutlåtandet godkänns.
3. Planen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan.
4. Avsnittet om grönstruktur på s. 94-101 i Översiktsplan för staden ersätts av Linköpings mötesplatser inom planens geografiska avgränsning.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2019-01-15 § 3

Tjänsteskrivelse - Linköpings mötesplatser – innerstadens parker och torg, antagande, 2018-12-12

Bilaga 1 - Utställningshandling, Linköpings mötesplatser

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--

Bilaga 2 - Utställningsutlåtande

Bilaga 3 - Ändringslista

Yrkanden

Muharrem Demirok (C) och Mari Hultgren (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Kommunfullmäktiges beslut

- 1. Linköpings mötesplatser – innerstadens parker och torg antas.**
- 2. Utställningsutlåtandet godkänns.**
- 3. Planen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan.**
- 4. Avsnittet om grönstruktur på s. 94-101 i Översiktsplan för staden ersätts av Linköpings mötesplatser inom planens geografiska avgränsning.**

Beslutet skickas till:
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Kultur- och samhällsbyggnadsenheten

Yttrande

2018-08-17

sid 1 (4)

401-6026-2018

Linköpings Kommun
kommun@linkoping.se

Linköpings mötesplatser – innerstadens parker och torg, tillägg till översiktsplan för Linköpings stad

Rubricerat förslag har översänts till Länsstyrelsen för granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § PBL (2010:900). Handlingarna utgörs av utställningshandling med kartor och miljökonsekvensbeskrivning samt samrådsredogörelse.

Syftet med tillägget till översiktsplanen är att utifrån ett helhetsperspektiv identifiera och föreslå offentliga mötesplatser i arbetet med att utveckla Linköpings innerstad med fler och bättre parker och torg. Tillägget följer och kompletterar tidigare beslutad utvecklingsplan för Linköpings innerstad, antagen 2016.

Länsstyrelsen har 2016-09-30, dnr 401-6951-16, lämnat yttrande över tidigare samrådsförslag. Synpunkter och kommunens bemötande av dessa framgår av samrådsredogörelsen.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att planen i huvudsak stödjer planen en lämplig utveckling av de platser som har betydelse för berörda riksintressen. Länsstyrelsen vill påminna om att genomförandet av järnvägsprojektet Ostlänken innebär ett fortsatt utrymmesanspråk som sannolikt kommer att påverka vissa av de platser som omfattas av planen. I den utsträckning som detta kan medföra intressekonflikter vid kommande genomförande anser Länsstyrelsen att riksintresset Ostlänken måste prioriteras. Planen medför enligt Länsstyrelsens bedömning inga betydande konflikter med gällande miljö kvalitetsnormer eller andra övergripande miljökrav men frågan måste följas upp i den fortsatta planeringen. Särskild uppmärksamhet krävs på framtida behov av klimatanpassningsåtgärder.

Riksintressen

Friluftsliv

Planförslaget påverkar riksintresset för friluftsliv, Stångåns vattensystem. Genom planens ambition att ta vara på och vidareutveckla befintliga grönytor och stråk längs kanalen blir påverkan i huvudsak positiv. Länsstyrelsen vill dock påpeka att tillgängligheten längs kanalen inte enbart avser strandmiljöer på land utan även förutsättningarna för båttrafik på vattnet. Detta utgör en väsentlig del av riksintresset varför det bör noteras i planhandlingarna.

POSTADRESS:
581 86 LINKÖPING

E-POST:
ostergotland@lansstyrelsen.se

BESÖKSADRESS:
Östgötagatan 3

WWW:
lansstyrelsen.se/ostergotland

TELEFON:
010-223 50 00

ORGANISATIONSNUMMER:
202100-2270

TELEFAX:
013-10 13 81

Kulturmiljövård

Planförslaget behandlar ett flertal offentliga platser som utgör viktiga delar av riksintressena i för kulturmiljövård, bland annat Trädgårdsföreningen, Kinda kanal samt miljöerna kring domkyrkan och slottet. Enligt Länsstyrelsens bedömning stödjer planens intentioner berörda delar av de aktuella riksintressena då avsikten är att ta vara på platsernas kulturmiljövärden. Länsstyrelsen vill påpeka att den beskrivning och avgränsning av riksintresset Kinda kanal som framgår av planen inte överensstämmer med Riksantikvarieämbetets beslut och det underlag som Länsstyrelsen har överlämnat till kommunen. Detta har påpekats i granskningsyttrandet till översiktsplanen för Linköpings stad 2010 och efterföljande tillägg till översiktsplanen. Planen redovisar bland annat miljön vid Nykvarnsparken som en del av riksintresset Göta kanal vilken i det statliga planeringsunderlaget ingår i riksintresset Kinda kanal. Länsstyrelsen upplyser om att en översyn pågår gällande avgränsningen för riksintresset Göta kanal, som efter eventuellt beslut om revidering kan komma att påverka planområdet. I sak har Länsstyrelsen inget att invända mot hur miljön vid Nykvarn tas omhand i planen.

Kommunikationer

Planens redovisning av riksintresset Ostlänken överensstämmer inte med det planeringsunderlag som Trafikverket har beslutat och som Länsstyrelsen har överlämnat till kommunen. Innan beslut har fattats om inriktningen för järnvägens passage genom Linköping behöver hela utrymmesanspråket för riksintresset Ostlänken beaktas i planeringen. Detta bör noteras i planen. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att övriga riksintresseanspråk i området inte ska utgöra hinder för uthyggnad av Ostlänken.

Totalförsvaret

Totalförsvarets riksintresse i området avser enbart restriktioner för höga byggnadsverk och innebär ingen intressekonflikt med planen.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

MKN Luft

På vissa håll inom planområdet finns risk för att gällande miljö kvalitetsnormer för luft kommer att överskridas. Kommunen hänvisar dessa frågor till att hanteras inom ramen för upprättat åtgärdsprogram för luftkvalitet samt i trafikplaneringen. Länsstyrelsen ser dessa insatser som angelägna. Frågan måste följas upp i det fortsatta planarbetet

MKN Vatten

Inom planområdet finns två vattendrag som omfattas av miljö kvalitetsnormer för vatten. Dels Stångån som idag har måttlig ekologisk status, dels Tinnerbäcken som har dålig ekologisk status. Enligt beslutad miljö kvalitetsnorm ska båda uppnå god ekologisk status till 2021. Betydande insatser krävs för att klara dessa krav, som antagligen inte kommer att kunna uppfyllas till 2021. Även om planförslaget inte har så stor betydelse för att åstadkomma de nödvändiga miljöförbättringarna är det viktigt att planeringen sker på ett sätt som inte leder till att belastningen på de omgivande vattendragen ökar. Avsikten att implementera den nya dagvattenpolicyn är en viktig del av detta. Frågan måste belysas ytterligare vid kommande detaljplanering.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Länsstyrelsen bedömer att planen kan få mellankommunal betydelse på de offentliga platser som vänder sig till en bredare krets av besökare. Inga mellankommunala intressekonflikter har dock noterats.

Hälsa och säkerhet

Buller

Många av de befintliga parker och torg som ingår i planen utsätts för omfattande bullerstörningar. Det är viktigt för både människors hälsa och platsernas vistelsevärden att ljudmiljön förbättras. Frågan om begränsning av bullerstörningarna hanteras i kommunens pågående arbete med åtgärdsprogram för omgivningsbuller samt i kommande trafik- och detaljplanering. Länsstyrelsen ser dessa insatser som angelägna.

Skydd mot olyckor, översvämningar och erosion.

Kommunen hänvisar i planen till pågående arbete med ÖP-tillägget om miljö- och riskfaktorer i Linköpings kommun. Här identifieras risker i form av bland annat skred- och översvämningssrisker, transporter med farligt gods och risker med farliga verksamheter som på olika sätt kan påverka vissa av de mötesplatser som ingår i planförslaget. Länsstyrelsen ser det som angeläget att slutsatserna från arbetet med miljö- och riskfaktorer beaktas i den fortsatta planeringen. Länsstyrelsen vill här särskilt understryka vikten av att kommunen beaktar den ökade risken för skred och översvämningar som har samband med ett förändrat klimat.

De som deltagit i beslutet

I handläggningen av detta yttrande har förutom undertecknade även deltagit Näringslivs- och tillväxtdirektör Madeleine Söderstedt Sjöberg (Enheten för lednings- och verksamhetsstöd), naturvårdshandläggare Ulrika Larsson (Naturvårdsenheten), miljöskyddshandläggare Göran Thunberg (Miljöskydds-enheten) samt länsantikvarie Patrick Björklund och krisberedskapshandläggare Håkan Dahm (Kultur- och samhällsbyggnadsenheten). Samråd har skett med samordnaren för mänskliga rättigheter Alma Basic (Enheten för social hållbarhet)

Kristina Zetterström
Länsråd

Jan Persson
Samhällsbyggnadsdirektör

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därmed underskrifter

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Yttrande
2018-08-17

sid 4 (4)
401- 6026-2018

Kopia till:

Försvarmakten, Trafikverket, Enheten för verksamhets- och ledningsstöd,
Naturvårdsenheten, Miljöskydds-enheten, Enheten för social hållbarhet, Kultur- och
samhällsbyggnadsenheten

Belvederen i Trädgårdsföreningen.

